

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
OPĆINA NOVA KAPELA
Trg kralja Tomislava 9, 35410 Nova Kapela

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE NOVA KAPELA

2018. – 2027.

Sadržaj:

1	Osnovna analiza stanja	4
1.1	Opće značajke područja	4
1.1.1	Položaj, površina i značaj Općine u odnosu na okruženje	4
1.1.2	Administrativna organiziranost.....	4
1.1.3	Gustoća naseljenosti	5
1.1.4	Kretanje stanovništva	6
1.1.5	Kulturno-povijesna i tradicijska baština	7
1.1.6	Područja od posebnog državnog interesa i MSP	8
1.1.7	Prirodne značajke područja.....	9
1.2	Ljudski resursi.....	12
1.2.1	Obrazovna struktura stanovnika	13
1.2.2	Tržište rada	15
1.2.3	Poljoprivredno stanovništvo.....	17
1.2.4	Migracije	17
1.3	Fizička infrastruktura	18
1.3.1	Prometna infrastruktura	18
1.3.2	Telekomunikacije, Pošta	21
1.3.3	Energetska opskrba	22
1.3.4	Vodoopskrba i odvodnja	24
1.3.5	Katastar vodova	25
1.3.6	Stanovanje	25
1.3.7	Groblja	26
1.4	Zaštita okoliša i prirode	27
1.4.1	Gospodarenje otpadom	27

1.4.2	Zrak	29
1.4.3	Zaštita od buke	29
1.4.4	Zaštita okoliša.....	29
1.4.5	Zaštita prirodne baštine	29
1.5	Gospodarstvo	31
1.5.1	Eksploracija mineralnih sirovina	33
1.5.2	Poljoprivreda, šumarstvo, lovstvo.....	35
1.5.3	Prerađivačka industrija	41
1.5.4	Turizam.....	41
1.5.5	Trgovina.....	42
1.5.6	Obrtništvo.....	42
1.5.7	Poticanje gospodarstva na području Općine Nova Kapela.....	42
1.6	Društveni razvoj zajednice	45
1.6.1	Predškolsko obrazovanje i odgoj	46
1.6.2	Osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje.....	46
1.6.3	Kultura	46
1.6.4	Sport.....	47
1.6.5	Civilno društvo	47
1.6.6	Briga o osobama s invaliditetom	47
1.6.7	Zdravstvo	47
1.6.8	Socijalna skrb	48
1.6.9	Sigurnost.....	48
1.7	Institucionalni okvir i finansijski izvori za upravljanje razvojem	50
1.7.1	Djelatnost i ovlasti općinske uprave, javne sužbe	50
1.7.2	Dokumenti prostornog uređenja.....	51
1.7.3	Proračun Općine Nova Kapela	52

1.8	Razvojni planovi i programi, međunarodna suradnja	53
2	Procesi u okruženju.....	55
2.1	Globalizacija	55
2.2	Republika Hrvatska, punopravna članica Europske unije	55
2.3	Unutrašnje ugroze.....	55
3	SWOT analiza područja	57
4	Scenariji i načela razvoja Općine Nova Kapela	67
4.1	Razvojna načela Općine Nova Kapela	69
5	Strateška vizija i ciljevi razvoja Općine Nova Kapela.....	71
5.1	Razvojne teme i ciljevi	72
5.2	Razvojni ciljevi, mjere, očekivani rezultati s cijanim skupinama i indikatorima.....	75
5.2.1	Razvojni cilj 1.....	75
5.2.2	Razvojni cilj 2.....	77
5.2.3	Horizontalni strateški ciljevi	81
5.3	Utjecaj provedbe strategije na okoliš	81
6	Usklađenost strateških ciljeva Općine s ciljevima EU, nacionalnim i regionalnim strateškim razvojnim ciljevima	81
7	Baza projektnih ideja/prioritetni projekti	83
7.1	Struktura i sadržaj Baze projektnih ideja	84
7.2	Kriterij za odabir razvojnih projekata.....	85
7.3	Strateški prioritetni razvojni projekti/programi (sažetak).....	88
8	Provđbeni mehanizmi	96
8.1	Institucionalni okvir za provđbu	97
8.2	Financiranje.....	99
9	Praćenje i vrednovanje	99
10	Dodaci	Error! Bookmark not defined.

1 Osnovna analiza stanja

1.1 Opće značajke područja

1.1.1 Položaj, površina i značaj Općine u odnosu na okruženje

Općina Kapela, osnovana je 1992. godine kao jedinica lokalne samouprave u okviru administrativnih granica Brodsko-posavske županije. Općina graniči s Općinama Staro Petrovo Selo, Davor i Oriovac (Brodsko-posavska županija) te Gradovima Požegom i Pleternicom, na sjeveru. Općina se, prema jugu, proteže do rijeke Save odnosno do državne granice s Republikom Bosnom i Hercegovinom.

Ona je jedna od jedinica lokalne samouprave, nastale novim teritorijalnim ustrojem bivše Općine Nova Gradiška.

Općina se nalazi unutar mikroregije Posavina, koja obuhvaća ravnice oko srednjeg i donjega toka Save; površine približno 10.000 km², duge oko 400 km. Mikroregija Posavina pruža se od ušća Sutle u Savu, na zapadu, do utoka Save u Dunav, na istoku.

Prema indeksu regionalne razvijenosti, Općina Nova Kapela svrstana je u 2. skupinu, sa indeksom razvijenosti od 94,598% prosjeka RH (rangirana na 428. mjestu).

Površina Općine je 129,08 km². a cestovno je udaljena 32,95 km od Slavonskog Broda, 26 km od Nove Gradiške i 21 km od Požege.

Po svom geoprometnom položaju Općina Nova Kapela se nalazi neposredno uz trasu autoceste A3 (uz izlaz Lužani) te se nalazi u neposrednoj blizini triju većih slavonskih gradova (Slavonski Brod, Nova Gradiška i Požega). Međutim kao i većina Općina u Slavoniji zbog lošeg gospodarskog stanja ne uspijeva kapitalizirati svoj povoljan položaj.

Tablica 1. Cestovna udaljenost naselja Kapela (središte Općine) od značajnijih gradskih središta u okruženju.

Hrvatska	Km	Inozemstvo	Km
Zagreb	167,08	Ljubljana	305,12
Karlovac	217,80	Maribor	285,19
Slavonski Brod	32,95	Pečuh	130,98
Nova Gradiška	23,20	Bihać	207,80
Požega	19,43	Budimpešta	373,51
Osijek	125,34	Sarajevo	244,48
Vukovar	136,60	Banja Luka	105,97

Izvor: www.udaljenosti.com, 2018.

1.1.2 Administrativna organiziranost

Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15), Općinu Nova Kapela čini 12 samostalnih naselja: Batrina, Bili Brig, Donji Lipovac, Dragovci, Gornji Lipovac, Magić Mala, Nova Kapela, Pavlovci, Seoce, Siče, Srednji Lipovac i Stara Kapela. Naselje Nova Kapela administrativno je središte Općine u kojem se nalaze ambulante primarne zdravstvene zaštite, matični ured i društveni dom.

Tablica 2. Popis samostalnih naselja u Općini Nova Kapela s prikazom cestovne udaljenost između središnjeg naselja Nova Kapela i ostalih naselja Općine.

Naselje	Udaljenost (km)	Naselje	Udaljenost (km)
---------	-----------------	---------	-----------------

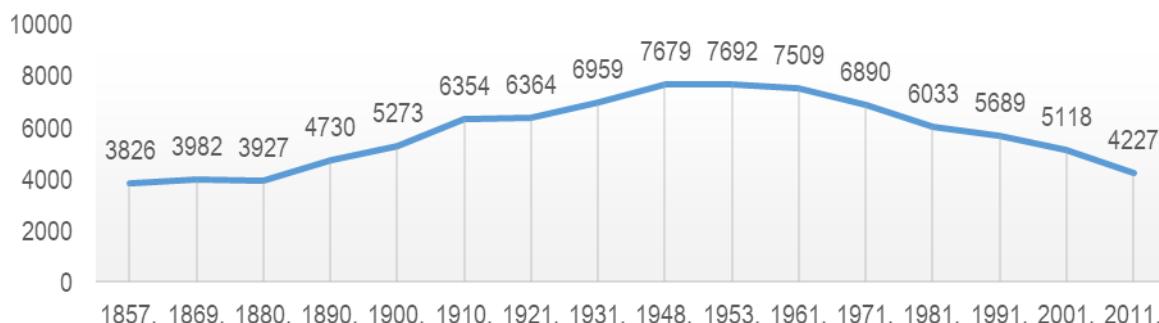

Batrina	1,79	Pavlovci	8,30
Bili Brig	2,85	Seoce	3,78
Donji Lipovac	3,33	Siče	7,18
Dragovci	6,24	Srednji Lipovac	6,63
Gornji Lipovac	7,38	Stara Kapela	10,35
Magić Mala	7,82		

Izvor: www.udaljenosti.com, 2018.

1.1.3 Gustoća naseljenosti

Prema popisu stanovništva iz 2011. na području Općine Nova Kapela živi 4.227 stanovnika (2,67% stanovnika Brodsko-posavske županije), a prosječna gustoća naseljenosti iznosila 32,77 stanovnika na km², što je 2,38 puta manja gustoća od prosjeka Brodsko-posavske županije (78,12 st/km²), odnosno, gotovo je 2,31 puta manja od hrvatskog prosjeka (75,7 st/km²).

Slika 1. Stanovništvo Općine Nova Kapela u razdoblju od 1857. - 2011. (Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2018.)

Od 1857. godine, na području Općine Nova Kapela, postupno raste broj stanovnika sve do 1953. godine. Između dva popisa stanovništva (2001. i 2011.) broj stanovnika je smanjen za 890 osoba (-17,39 %). Također u istom razdoblju smanjen je i broj kućanstava za 181 ili -11,19%.

Tablica 3. Osnovni podaci o naseljima Općine Nova Kapela

Općina	Površina/ km ²	Broj naselja	Broj kućanstava		Broj stanovnika		Gustoća st./na km ²	
			2001.	2011.	2001.	2011.	2001.	2011.
Nova Kapela	128,94	12	1.617	1.436	5.118	4.227	39,65	32,75

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije 2009.-2013. godine, 2018.; DZS Popis stanovnika 2001., 2011.

Naselje Nova Kapela centralno je naselje Općine koje broji 907 stanovnika ili 21,46% stanovnika. U mreži naselja Brodsko-posavske županije Nova Kapela je okarakterizirana kao veće lokalno središta. **Do smanjenja broja stanovnika došlo je u svim naseljima Općine.** Značajka Općine je postojanje dva naselja žarišta razvoja Nova Kapela (907 stanovnika) i Batrina (1.005 stanovnika), u kojima živi 45,23 % stanovnika Općine. Naselja Stara Kapela i Pavlovci imaju manje od 50 stanovnika.

Tablica 4. Broj stanovnika po naseljima Općine Nova Kapela u razdoblju od 1971. do 2011. godine.

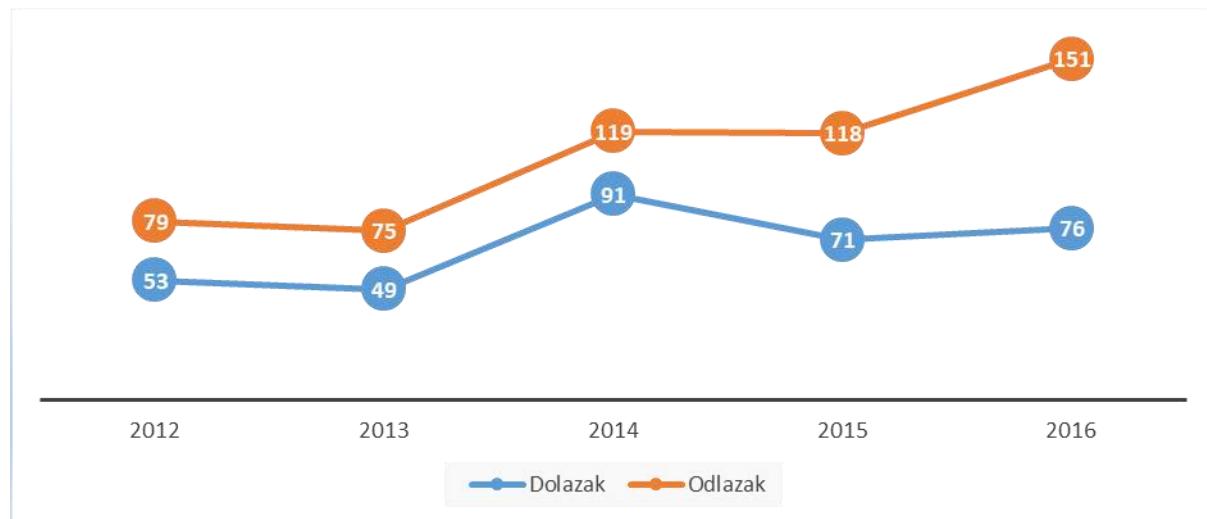

NASELJE	1971. god	1981. god		1991. god		2001. god		2011. god.	
	Broj	Broj	index	Broj	index	Broj	index	Broj	Indeks
Batrina	1.253	1.136	0,91	1.149	1,01	1.096	0,95	1.005	0,96
Bili Brig	533	452	0,85	423	0,94	344	0,81	272	0,79
Donji Lipovac	393	364	0,93	334	0,92	295	0,88	248	0,84
Dragovci	619	609	0,98	604	0,99	495	0,82	362	0,73
Gornji Lipovac	286	208	0,73	152	0,73	132	0,87	88	0,67
Magić Mala	687	572	0,83	522	0,91	487	0,94	398	0,82
Nova Kapela	922	911	0,99	1.018	1,12	1.004	0,99	907	0,90
Pavlovci	152	124	0,82	82	0,66	69	0,84	40	0,58
Seoce	531	478	0,90	426	0,89	375	0,88	284	0,76
Siče	654	523	0,80	454	0,87	389	0,86	306	0,79
Srednji Lipovac	758	594	0,78	487	0,82	407	0,84	302	0,74
Stara Kapela	102	62	0,61	38	0,62	25	0,66	15	0,60
UKUPNO	6.890	6.033	0,85	5.689	0,94	5.118	0,90	4.227	0,83

Izvor: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2018.

1.1.4 Kretanje stanovništva

Uslijed nepovoljnih gospodarskih kretanja na regionalnoj, nacionalnoj razini koja su uslijedila početkom gospodarske krize, ali koja su u mnogim područjima Republike Hrvatske dio moglo bi se reći tradicije i Općinu Nova Kapela zahvatio je trend iseljavanja stanovništva. Ovaj trend je eskalirao na području cijele Slavonije nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju te otvaranja njenih granica.

Slika 2: Kretanje stanovništva na području Općine Nova kapela u razdoblju od 2012. do 2016. godine

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u periodu od 2011. godine do 2016. godine u Općinu su doselile 340 osoba dok je istovremeno iselilo 542 osobe (-202 osoba) ili 4,78 % stanovnika (Popis 2011. godine). Podaci za 2017. godinu još nisu objavljeni, ali se može očekivati nastavak nepovoljnog kretanja stanovništva.

1.1.5 Kulturno-povijesna i tradicijska baština

Najstariji tragovi naseljenosti na prostoru Posavine, područja uz rijeku Savu od Zagreba do Nove Gradiške, potječe iz paleolitika. U okolini Slavonskoga Broda pronađena su bogata arheološka nalazišta iz neolitika. U prvom tisućljeću pr.Kr. Posavinu su naseljavala panonska plemena. U IV.st. pr. Kr. područje naseljavaju Kelti, koji su, na mjestu današnjega Siska, podignuli utvrđeno naselje Segesticu, a u III. ili II.st.pr.Kr. sagradili su utvrdu Marsoniju (Slavonski Brod) te osnovali istoimeno naselje.

Rimskim osvajanjem, u I.st.pr.Kr., posebno se razvija Siscia, koja je bila rimske polazište za daljnja osvajanja Panonske nizine. Od IV. do VI. st. u Posavinu prodiru Goti, a zatim Huni, koji su nakon pustošenja Sirmije (Srijemska Mitrovica), 441. godine, poharali sav prostor uz Savu sve do Siscije, ali se ondje nisu trajnije zadržali. U VI. st. u Posavinu su prodri Langobardi, Avari te Slaveni. Od IX.st. područje Posavine nalazilo se u sastavu franačke države. Nakon smrti Karla I. Velikoga (814. godine) panonski knez Ljudevit Posavski, koji je imao sjedište u Sisku, pokušao se otrgnuti od franačke vlasti, ali je Posavina do X.st. ostala pod Francima.

Posavina je pod vlašću hrvatskih i ugarskih vladara prije stvaranja Hrvatsko-Ugarskoga Kraljevstva. U XV. st. u Posavinu su povremeno upadali Osmanlije, a osvajanje toga prostora počinje nakon pada Beograda 1521. godine, odnosno Jajca 1528. godine, kada osvajaju desnu obalu Save.

Između 1530. i 1552. godine Osmanlije osvajaju slavonski dio Posavine, a 1593. godine daljnja osvajanja su zaustavljena bitkom kod Siska. U Bečkom (Velikom) ratu 1684. - 1699. Osmanlije napuštaju slavonsku Posavinu; 1687. bili su potisnuti do Save, a uskoro, nakon pobjede habsburške vojske u bitci kraj Svinjara (Davora), protjerani su iz Nove Gradiške i Slavonskoga Broda. Beogradskim mansom, 1739. godine, granica s Osmanskim carstvom trajno je uspostavljena na rijeci Savi.

Od početka XVIII.st. Posavina se većim dijelom nalazila u sastavu Slavonske krajine. Ukinjanjem Vojne krajine 1881. godine, područje uz Savu uključeno je u sastav županija banske Hrvatske. Tijekom XVIII. st. porasla je uloga Save kao plovnoga puta, što je utjecalo na razvoj trgovine i obrta te naselja uz rijeku.

Iako su, već sredinom XIX.st., bili izrađeni projekti za izgradnju željezničke pruge u Posavini, to nije odgovaralo bečkim i budimpeštanskim gospodarskim interesima, pa je željeznica posavskom trasom bila izgrađena tek potkraj XIX. st., povezavši Rijeku i Zemun.

Za Kraljevine Jugoslavije, Posavina je, nakon podjele države na banovine (1931. godine), bila u sastavu Savske banovine.

U Domovinskom ratu, u Okučanima su se, od samoga početka napetosti, počeli okupljati srpski ekstremisti iz Okučana i Nove Gradiške, a prvi oružani napad na hrvatske policajce izvršili su u kolovozu 1991. godine. Slavonski Brod i područje Posavine tijekom rata su teško stradali i u srpskim napadima iz Bosne.

Naselja današnje Općine Nova Kapela imaju dugu povijest, te se neka naselja s područja Općine, primjerice Stara Kapela, spominju već od 1275. godine kada je na mjestu današnjeg sela postojala utvrda Goli Potok u vlasništvu plemića Gorjanskih.

Na temelju zabilješki nastalih pri ubiranju desetine 1332., 1334. i 1335. godine, spominje se Župa Gradpotaca, Grad-potok, Ratkov Potok, što je današnje ime za selo Ratkovicu, u kojoj su se nalazile četiri od kamena zidane crkve, u Grathopotochi (Ratkovica), Dubovaczu (Dubovac), Orlaviczi (Srednji Lipovac) i Varbovi (Vrbova).

Tablica 5. Kulturna baština na području Općine Nova Kapela

Redni broj	Naselje	Opis kulturne baštine	Klasifikacija	Status zaštite
1	Nova Kapela	Arheološko nalazište Ravnjaš	Nepokretno kulturno dobro	Z-3877

2	Nova Kapela	Crkva Blažene Djevice Marije	Nepokretno kulturno dobro	Z-1288
3	Nova Kapela	Grobljanska kapela Svih svetih, mauzolej A.Seitza	Nepokretno kulturno dobro	Z-5667
4	Pavlovci	Tradicijska kuća obitelji Babić u Pavlovcima k. br.51	Nepokretno kulturno dobro	P-5492
5	Pavlovci	Tradicijska kuća u Pavlovcima k.br.5	Nepokretno kulturno dobro	P-5446
6	Siče	Govor posavskog sela Siče	Nematerijalno kulturno dobro	Z-3482
7	Srednji Lipovac	Crkva Sv. Luke	Nepokretno kulturno dobro	Z-1299

Izvor: *Registar kulturnih dobara, Ministarstvo kulture, svibanj 2018.; Z - Zaštićeno kulturno dobro, P - privremeno zaštićeno kulturno dobro.*

Arheološko nalazište Ravnjaš nalazi se oko 2,5 km sjeverozapadno od Nove Kapele. Prikupljenim površinskim nalazima te arheološkim istraživanjima koja se obavljaju od 2006. godine utvrđeno je da je riječ o većem nalazištu iz razdoblja sopotske kulture s očuvanim kulturnim slojem ispod humusa te jamsko – zemuničnim i nadzemnim objektima ukopanima u zdravici. Pronađene su, također i veće količine pokretne arheološke građe koja pripada nositeljima sopotske kulture.

Preventivno su zaštićene dve kuće – primjer tradicijske arhitekture, sagrađene u 19. stoljeću, koje su u derutnom stanju, te koje je potrebno ne samo očuvati nego im naći novu namjenu kako bi mogle biti očuvane na principima održivosti. Također potrebno je značajnije valorizirati etnografsku baštinu područja te je koristiti u razvijene svrhe.

Govor posavskog sela Siče jedan je od najarhaičnijih posavskih te ima obilježja koja dijeli s kajkavskim govorima. Pripada posavskom staroštakavskom govoru koji zajedno s podravskim govorima čini tzv. slavonski staroštakavski dijalekt. Sičanski je govor, kao i govor Magić Male, prežitak starih štokavskih posavskih govora koji su se govorili u kajkavskom susjedstvu.

Povjesne komunikacije

Rijeku Orljavu kroz Orljavski klanac prati stari, „hrvatski drum“ od Pleternice prema Batrini, s čijeg se raskrižja stiže na terezijansku cestu Via regia.

Opće mjere zaštite kulturnih dobara

Arheološka kulturna dobra zahtijevaju najviši stupanj zaštite, pa se I. stupanj zaštite stoga odnosi na potrebna dodatna istraživanja pri planiranim zahvatima.

Važno je napomenuti kao su zahvati na evidentiranim civilnim i sakralnim građevinama unutar povijesnih graditeljskih cjelina (koje podliježu II. stupnju zaštite) mogući samo uz suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela u Slavonskom Brodu.

Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina propisane su Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te PPUO Nova Kapela, sukladno konzervatorskom elaboratu Uprave za zaštitu kulturnih dobara Ministarstva Kulture, Konzervatorskog odjela u Slavonskom Brodu.

1.1.6 Područja od posebnog državnog interesa i MSP

Područje Općine svrstano je u potpomognuta područja na temelju Zakona o regionalnom razvoju , u koju su svratane jedinice lokalne samouprave s indeksom razvijenosti od 1 do 4.

Na području Općine nema minski sumnjivih prostora (MSP).

1.1.7 Prirodne značajke područja

1.1.7.1 Klimatske značajke

Na području Općine Nova Kapela ne postoje meteorološke postaje, a najbliže postaje u okolnom području su: Požega, Nova Gradiška – Cernik, Pleternica, Sibinj, Dubočac, Gorice i Slavonski Brod.. Najbliže hidrološke postaje općini Nova Kapela jesu Davor i Slavonski Kobaš na rijeci Savi te Frkljevc i Pleternica most na rijeci Orljavi. Podatke o srednjim mjesecnim temperaturama zraka, padalinama i protocima za navedene postaje moguće je dobiti od Državnog hidrometeorološkog zavoda.

Klima je kontinentalna. Šire područje Posavine, uključujući područje Općine Nova Kapela, ima klimatska obilježja umjereno-kontinentalne klime koja pripada tipu srednjeeuropske humidne umjereno-kontinentalne klime. Najbolje ju karakterizira temperatura koja razvidno prikazuje značajke umjereno tople kišne klime. Prosječna mjesecna temperatura kreće se oko 10°C u više od 4 mjeseca godišnje, srednja temperatura najhladnijeg mjeseca u godini je -3°C dok je najniža zabilježena temperatura u području bila -22°C . Najtoplji mjesec je srpanj s prosječnom temperaturom oko 20°C , dok je najhladniji siječanj, s prosječnom temperaturom 0 do $+0,5^{\circ}\text{C}$. Važno je istaknuti da je prosječna temperatura tijekom vegetacijskog razdoblja na području LAG-a $16\text{--}17^{\circ}\text{C}$. Ukupne količine oborina su u rasponu od 700-900 mm/godišnje. Najmanje oborina je u ožujku (do 40 mm), a najviše u lipnju (do 115 mm). Raspored oborina povoljan je za razvoj vegetacije jer u vegetacijskom razdoblju padne 55 % ukupnih količina oborina. Prvi mrazevi se mogu pojaviti u rujnu, a zadnji tijekom svibnja, no vrlo rijetko. Radi razvoja poljoprivrede, potrebno je paziti na mrazeve od ožujka do travnja te one tijekom rujna i listopada. Na području Općine, prosječan broj dana s mrazom je do 50. Relativna vлага zraka iznosi 81%. Prosječan broj sunčanih dana bez oblaka u rasponu je od 170-190 dana, područje ima razvojne mogućnosti korištenja sunčeve energije. Prosječna godišnja suma insolacije je 2000 sati godišnje, a srednja godišnja vrijednost naoblake iznosi 6,5 desetina. Pojave magle, kao klimatskog elementa, od velikog su značenja radi atmosferskog ovlaživanja. Prosječan godišnji broj dana s maglom iznosi 100 dana. Vjetrovitost je promjenjiva. U godišnjoj ruži vjetrova prevladavaju strujanja iz dva suprotna smjera i to iz smjera zapad-jugozapad i istok-sjeveroistok, te njihovih susjednih smjerova strujanja koji su prisutni od jeseni do proljeća. Ljeti prevladava strujanje iz smjera zapad-jugozapad, smanjuje se učestalost iz smjera isto-sjeveroistok, a povećava iz smjera sjevera. U prijelaznim godišnjim dobima, u proljeće i jesen, dominira podjednak udio vjetra iz smjera istok-sjeveroistok i zapad-jugozapad. Zimi su dosta jaki zapadni vjetrovi. Opće značajke ovog prostora su relativno slabi vjetrovi i tišine, dok su jaki vjetrovi rijetki. Za sada ne postoje stručni dokazi da vjetrovi područja predstavljaju razvojni potencijal za energetsko korištenje. Obzirom na reljefnu raznolikost područja na klimatske prilike šireg i užeg područja utječu reljefni oblici i nadmorske visine, te su uočljive mikrolimatske razlike između brdskog dijela i nizinske zavale. Brdsko područje je nešto hladnije i vlažnije što je pogodovalo razvoju brojnih rječica i potoka.

1.1.7.2 Opće geografske značajke

Područje Općine Nova Kapela pripada prirodno-geografskoj cjelini južne i zapadne Slavonije odnosno prostoru Nizinske Hrvatske.

Općina se proteže od sjeverne do južne granice Brodsko-posavske županije te ima tri reljefne cjeline:

- uski brdsko-planinski pojasi na sjevernoj granici Općine
- te širi prigorski pojasi koji se pruža do dodira
- nizinski prostor, uz rijeku Savu.

Uski pojas uz rijeku Savu pripada naplavnoj ravni, odnosno poloju, koji je nastao akumulacijskim aktivnostima rijeke. Nadmorske visine ovog pojasa su 88-95 mnv, a u građi poloja izdvajaju se sedimenti Save, odnosno pjeskovite ilovače i glinoviti pijesci, kvartarne starosti. Iza uskog poloja nastavlja se niži prostor koji pripada fluvio-močvarnoj nizini, nastaloj i oblikovanoj kombiniranim tektonskim pokretima tijekom holocena. U sastavu ove nizine prevladavaju gline, silt, sitni pijesak, šljunak te proslojci treseta. Na kontaktu s prigorskim prostorom nizinsko je područje glacis terase. To je blago povišen prostor, na kontaktu nizine s prigorjem, nadmorske visine 100-120 m. U građi terase prevladavaju klastični sedimenti proluvijalnog i deluvijalnog porijekla. Na glacis terasu nastavlja se uski pojas terasne nizine gdje apsolutnih visina 90-100 mnv. To je prostor pokriven relativno debelim naslagama lesa i sličnih sedimenata pleistocenske starosti.

Prigorski pojas čini slavonsko-gromadno gorje karakterističnog gorsko-zavalskog reljefa. To je područje Dilj gore (Degman, 461 mnv, ujedno i najviši vrh LAG-a), Krndije i Požeške gore. Prigorska područja su reljefno blaga i razvijena, te pogodna za razvoj naselja i gospodarske aktivnosti. Najznačajnija, Dilj gora, sastavljena je od niza antiklinala i sinklinala, razlomljenih brojnim rasjedima, a najizrazitija je sjeverna grebenska antiklinala, visine 300-460 mnv. Znatno niža je južna grebenska antiklinala s 200-350 mnv. Obje antiklinale su disecirane brojnim potočnim derazijskim dolinama, a česta su i klizišta. Prigorski dio Dilja brežuljkastog je reljefa, blago nagnut prema jugu, sa 120-130 mnv, na rubovima.

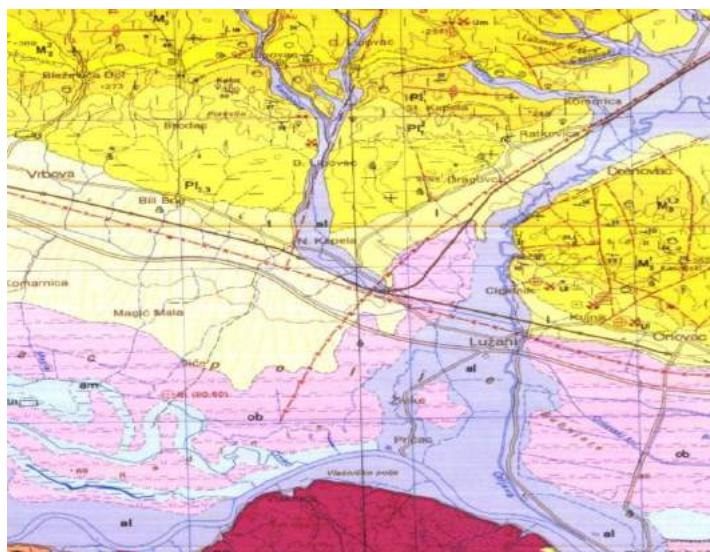
1.1.7.3 Geomorfološke i geološke značajke

Općina Nova kapela prostire se od lijeve obale rijeke Save do južnih obronaka Požeške gore. Taj se prostor može podijeliti na tri manje cjeline:

- sjeverni dio Općine koji zauzima južne obronke Požeške gore, a na njemu se nalaze naselja Gornji Lipovac, Srednji Lipovac, Donji Lipovac, Pavlovci i Stara Kapela;
- središnji dio koji predstavlja prijelaz iz južnih padina Požeške gore prema aluvijalnoj ravnici rijeke Save te se na njemu nalaze mjesta Nova Kapela, Dragovci, Bili Brig, Batrina;
- južni dio općine prostire se na području poplavne ravnice rijeke Save, unutar tog prostora nalaze se mjesta Magić Mala, Seoce i Siče.

Područje općine Nova Kapela je pretežito ravničarski teren s nadmorskim visinama od oko 100 m n.m., dok na sjeveru Općine visine na južnim obroncima Požeške gore dosežu do oko 300 m n.m. Klima je kontinentalna.

Reljef terena je definiran morfološkim karakteristikama koje su uvjetovane geološkom građom tog područja te različitim geološkim i klimatskim procesima, koji su svojim djelovanjem utjecali na oblik reljefa. S geološkog aspekta na oblik prostora najviše su djelovali procesi koji se utjecali na izdizanje Slavonskih gora te formiranje Savske depresije. Stijene koje se mogu naći na površini Općine uglavnom su u geološkom smislu relativno mlade i sve su povezane s formiranjem i evolucijom ranije navedenih geoloških cjelina (Slavonskih gora i Savske depresije). Uglavnom su sve to sedimentne stijene, pri čemu se na južnim obodima Požeške gore nalaze najstarije naslage uglavnom miocenske starosti. Idući prema lijevoj obali rijeke Save, sedimenti su sve mlađi, a na južnom dijelu općine predstavljeni su recentnim aluvijalnim naslagama rijeke Sava koje rijeka donosi i taloži za vrijeme poplavnih perioda (Šparica et al., 1979).

Slika 3. Isječak iz Osnovne geološke karte (OGK, M 1:100 000) Jugoslavije, list Nova Kapela (Šparica et al., 1979).

1.1.7.4 Hidrološke i hidrogeološke značajke

Oborine koje padnu na područje Općine infiltriraju se i putuju podzemnim tokom ili putuju površinskim vodotocima prema rijeci Orljavi, odnosno Savi te čine dio Crnomorskog sliva. S Požeške gore preko područja Općine teče nekoliko manjih tekućica. S područja Gornjeg i Srednjeg Lipovca u reljef se usijecaju tekućice Brajnovac i Rijeka, te se kod Donjeg Lipovca spajaju s Kamenicom u tekućicu Rinovica, čiji je tok kod Lužana kanaliziran gdje i utječe u Orljavu. Istočno od Srednjeg Lipovca izvire druga tekućica pod imenom Kamenica koja južno od Bilog Briga utječe u kanal koji je se spaja s Orljavom kod Lužana. Također kod Srednjeg Lipovca nalazi se i potok Crnka. S područja sjeverno od Pavlovaca spušta se potok Slatina, koji u blizini Brodskog Drenovca utječe također u Orljavu.

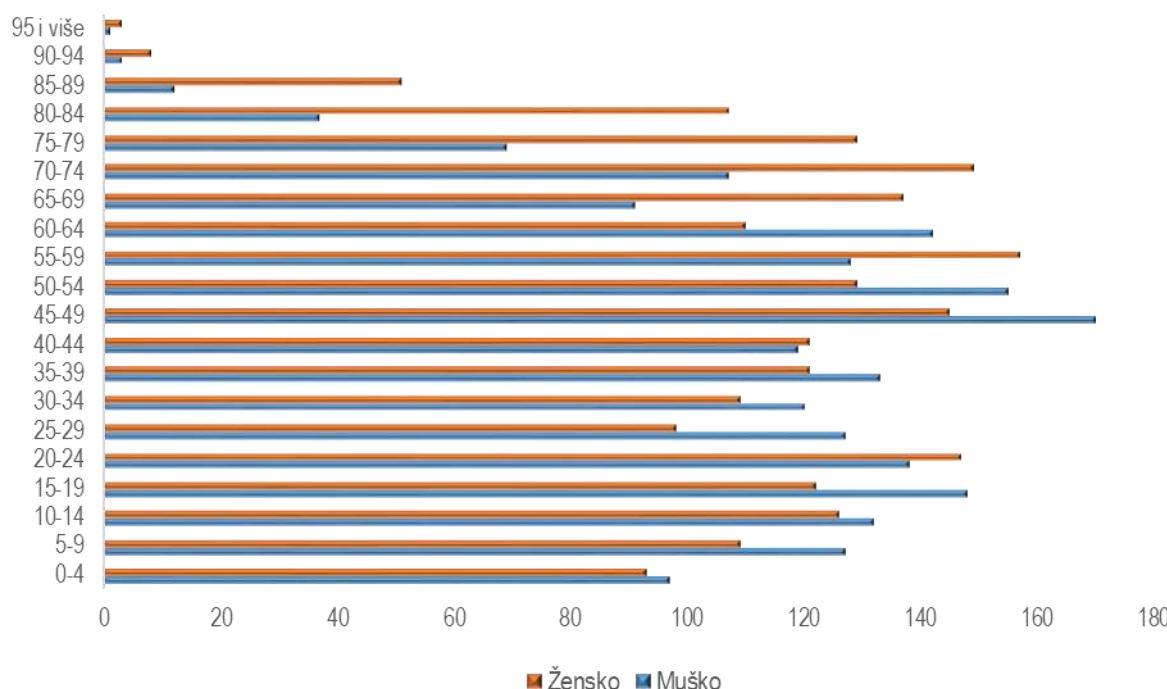
Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">✓ Relativno povoljan geoprometni položaj Općine (blizina Slavonskog Broda administrativnog središta Županije te drugih središta u HR i Bosni i Hercegovini, autocesta A3, povezanost željeznicom)✓ Mali broj naselja koja nisu međusobno udaljena✓ Sačuvana materijalna i nematerijalna kulturna baština, bogata etnobaština, tradicijsko nasljeđe✓ Kulturno-povijesna baština predstavlja realnu osnovu stvaranja prepoznatljivosti prostora✓ Povoljni klimatski uvjeti✓ Dobar hidrološki potencijal	<ul style="list-style-type: none">– Nedovoljno valorizirana kulturna baština područja– Kontinuirano opadanje broja stanovnika kroz više desetljeća– Nepovoljna kretanja stanovništva se produbljavaju nakon ulaska RH u Europsku uniju
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja

- Zadržati i/ili povećati broj stanovnika u svim naseljima Općine
 - Uložiti sredstva u čuvanje i prezentaciju postojeće kulturno-povijesne i etnografske/ tradicijske baštine
 - Projekti koji razvijaju društveni život zajednice i uključuju različite skupine stanovnika
 - Razvijati sva naselja u Općini
 - Uređenje centra naselja Nova Kapela
- Mali broj stanovnika ograničavajući je faktor za realizaciju i održavanje rezultata projekata

1.2 Ljudski resursi

Općina Nova Kapela, prema Popisu stanovništva 2011. godine, imala je 4227 stanovnika, od čega 2056 muškaraca (48,64%) i 2171 žena (51,36%).

Slika 4. Starosna i rodna struktura stanovništva Općine Nova Kapela, 2011.

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2018.

Dobna struktura pokazuje veći udio djece i mlađih (954 ili 22,57% osoba do 19 godina starosti) od hrvatskog prosjeka, dok je stanovnika starijih od 65 godina 904 osoba ili 21,39%. Indeks starenja, odnosno postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih od 0 do 19 godina života, za Općinu Nova Kapela, iznosi 121,2 te je povišen u odnosu na županijski (96,5), odnosno državni (115) indeks.

Koefficijent starosti stanovništva iznosi 27,35, što je nešto iznad od nacionalnog prosjeka koji iznosi 24,1 i županijskog koji iznosi 23,1. Prirodnji prirast ima negativan predznak i iznosi -37 dok je vitalni indeks odnosno broj rođenih na 100 umrlih također dokaz starenja i depopulacije Općine jer iznosi 52,6.

Prosječna starost je 42,6 godina što je manje od prosječne starosti stanovništva u Brodsko-posavskoj županiji (40,6 godina) i prosjeka Republike Hrvatske (41,7 godina).

Radno aktivno stanovništvo obuhvaća 2.639 osoba, odnosno 62,43 % stanovništva što predstavlja 2,55 % radno sposobnog stanovništva Brodsko-posavske županije. U kontingentu radno sposobnog stanovništva Općine Nova Kapela 47,71 % (1.259) čine žene, dok je muškaraca 52,29% (1.380).

Prema narodnosti, najveći broj stanovnika Općine čine Hrvati (98,53% ili 4165 osoba), pripadnika različitih nacionalnih manjina i ostalih je svega 62 ili 1,47%.

Tablica 6. Žene stare 15 do 49 godina prema starosti i broju živorođene djece u Općini Nova Kapela.

Starost	Ukupno	Nisu rodile	Broj žena prema broju živorođene djece					
			1	2	3	4	5	Više od 5
Ukupno	863	335	181	640	428	116	38	2
15-19	122	122	-	-	-	-	-	-
20-24	147	119	20	7	-	-	-	-
25-29	98	41	22	20	11	4	-	-
30-34	109	15	13	38	30	9	4	-
35-39	121	15	13	45	33	11	3	1
40-44	121	12	9	42	47	9	2	-
45-49	145	11	9	69	41	11	3	1

Izvor: Popis stanovništva 2011. godine, Državni zavod za statistiku.

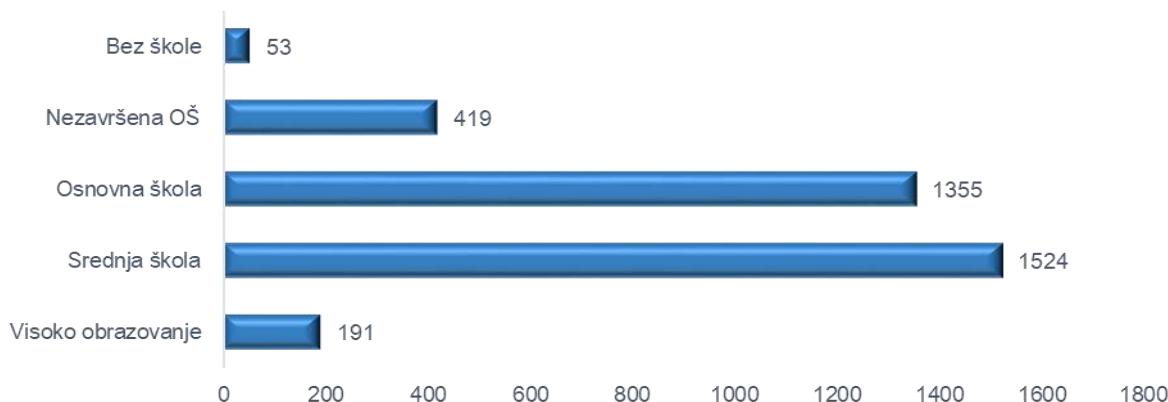
Prema popisu stanovništva iz 2011. godine 22% žena u dobi od 19-49 godina nisu rodile, a žena iste dobi sa jednim djetetom ima 181 ili 9,8%, što ukazuje na mogućnost poboljšanja demografske slike u Općini lokalnim mjerama usmjerenim na pomoć mladim ženama i mladim obiteljima.

1.2.1 Obrazovna struktura stanovnika

Od ukupnog radno aktivnog stanovništva, prema podacima iz Popisa stanovništva 2011., 38,24% (1355) osoba starijih od 15 godina ima završeno najviše osam razreda osnovne škole, a njih 1,5% (53) nema završenu osnovnu školu.

Općinu Nova Kapela karakterizira relativno bolje obrazovanje muške populacije u odnosu na žensku. Tako je od ukupnog broja osoba sa samo osnovnim obrazovanjem 60,96% čini žensko stanovništvo, dok je udio muškog stanovništva s najviše završenim srednjoškolskim obrazovanjem 59,77%, odnosno visokim obrazovanjem 53,4%.

Među ukupnom populacijom bez obrazovanja osobe starije dobi (sa 75 i više godina) čine najveći udio 47%. Kod populacije s najviše završenom osnovnom školom starije osobe (sa 70 i više godina) čine 29%.

Slika 5. Obrazovna struktura stanovnika Općine Nova Kapela prema dobi i najviše završenoj školi, 2011. Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2018.

Podaci pokazuju da obrazovna struktura stanovništva na području Općine Nova Kapela zaostaje za obrazovnom strukturom stanovništva Brodsko-posavske županije. Ipak, u usporedbi podataka iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine je razvidno značajno povećanje broja obrazovanih u svim kategorijama.

Tablica 7. Stanovništvo Općine Nova Kapela staro 15 godina i više, prema razini obrazovanja 1991.-2011., usporedba sa Brodsko-posavskom županijom.

Broj stanovnika bez završenog osnovnog obrazovanja					
Općina	Nova	Bez završene osnovne škole (ukupno)		Bez završene osnovne škole (%)	
		2001.	2011.	2001.	2011.
Općina Nova Kapela	72	53		1,71	1,50
Brodsko-posavska županija	60 52	3634		4,26	2,77

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, (Popis stanovništva 2001., 2011.)

Stanovništvo prema razini završenog obrazovanja					
Općina	Nova Kapela	Srednja škola (%)		Viša škola (%)	
		2001.	2011.	2001.	2011.
Općina Nova Kapela	33,87	43,01	1,09	3,08	2,05
Brodsko- posavska županija	43,09	50,69	26,89	4,07	8,47

Izvor: Državni zavod za statistiku (Popis stanovništva 2001., 2011.)

Tablica 8. Obrazovna struktura stanovništva radno sposobnog stanovništva Općine Nova Kapela, 2011.

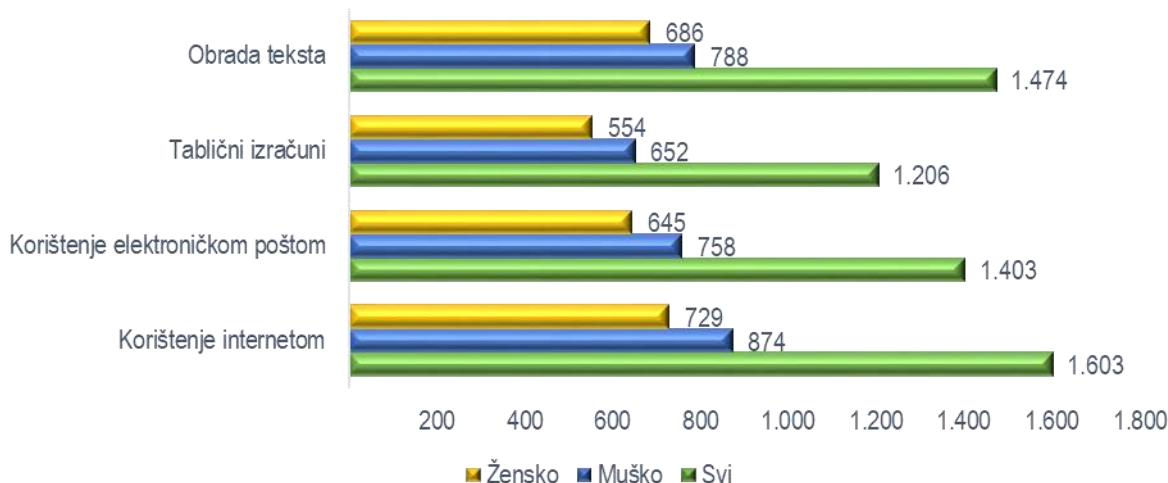
Starost	Ukupno	Bez škole	1 -3 razreda osnovne škole	4 -7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje		
							Stručni studij ²⁾	Sveučilišni studij ³⁾	Doktorat znanosti
15-19	270	1	-	8	214	47	-	-	-

20-24	285	1	-	1	22	243	13	5	-
25-29	225	1	1	2	22	160	20	19	-
30-34	229	-	-	7	57	147	8	10	-
35-39	254	-	-	7	72	158	8	9	-
40-44	240	2	-	2	81	151	3	1	-
45-49	315	2	-	14	85	188	17	9	-
50-54	284	2	2	39	83	137	13	8	-
55-59	285	3	2	52	108	104	7	8	-
60-64	252	2	2	60	98	71	12	7	-

Izvor: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku

Danas je jedan od najznačajnijih pokazatelja obrazovanosti stanovnika i informatička pismenost. Od 3801 stanovnika starijih od 10 godina 38,78% izjavilo je da poznaje način obrade teksta, 31,73% poznaje metodologiju tabličnih izračuna, 36,91% koristi električku poštu u komunikaciji dok se njih 42,17% služi internetom.

Slika 6. Struktura informatičke pismenosti stanovnika Općine Nova Kapela, 2011.

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2018.

1.2.2 Tržište rada

Tablica 9: Zaposleni u pravnim osobama, prema NKD-u, na dan 31. ožujka, u Općini Nova Kapela

Sektori prema NKD-u:	Broj zaposlenih							
	2013.		2014.		2015.		2016.	
	Ukup.	Žene	Ukup.	Žene	Ukup.	Žene	Ukup.	Žene
UKUPNO	286	125	245	139	254	132	264	142
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	58	6	51	6	54	6	50	6
Rudarstvo i vađenje ruda	-	-	-	-	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	48	25	67	37	62	34	57	31
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	-	-	-	-	-	-	1	-
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije	-	-	-	-	-	-	-	-

okoliša									
Građevinarstvo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	40	25	38	26	22	12	39	25	
Prijevoz i skladištenje	54	2	5	3	22	4	21	4	
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	-	-	-	-	-	-	-	-	
Informacije i komunikacije	-	-	-	-	-	-	-	-	
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	2	2	2	2	2	2	2	
Poslovanje nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	1	2	2	2	2	3	3	
Administrativne i pomoćna uslužne djelatnosti	2	1	1	-	-	-	1	1	
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	7	3	7	4	7	4	7	4	
Obrazovanje	65	52	61	49	69	56	68	53	
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	7	6	9	8	12	10	13	11	
Umetnost, zabava i rekreacija	2	2	2	2	2	2	2	2	
Ostale uslužne djelatnosti	-	-	-	-	-	-	-	-	

Izvor: Državni zavod za statistiku, Zaposlenost i plaće u 2013., 2014., 2015. i 2016.¹

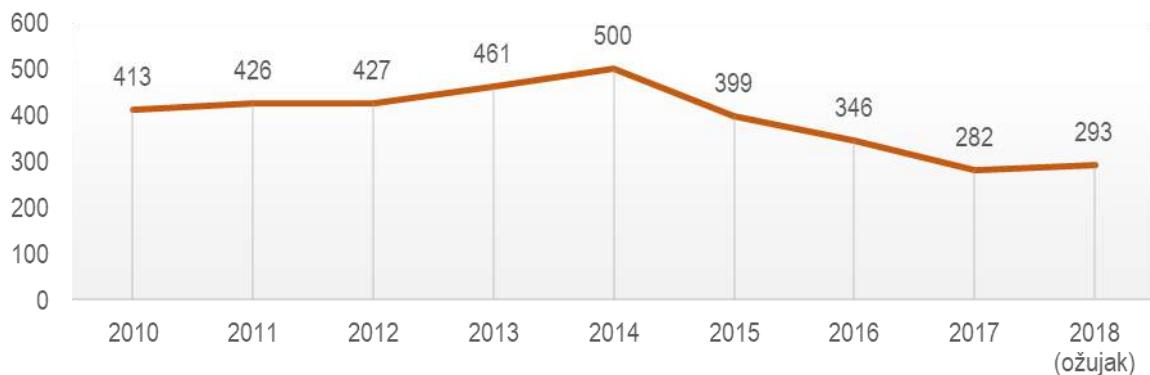
U razdoblju od 2012. do 2015. godine broj zaposlenih u pravnim osobama smanjen je za 7,7%, dok je broj žena zaposlenih u pravnim osobama povećan za 14,08%.

Prema popisu stanovništva 2011. godine u Općini Nova Kapela bilo je 2.137 neaktivnih osoba ili 60,32%, starijih od 15 godina. Od toga je bilo 1.140 umirovljenika (od kojih 731 ili 64,12% starije je od 65 godina). Ostale neaktivne osobe su učenici i studenti (320), zaposleni u domaćinstvu (440) te ostale neaktivne osobe, njih 237.

¹ Np. a.: Državni zavod za statistiku podatke prikuplja izvještajem (obrazac RAD-1G), koji se u pravnim osobama ispunjava na temelju evidencija o zaposlenima i plaći. U iskazivanju podataka o zaposlenima pravne osobe primjenjuju organizacijsko-teritorijalno načelo i načelo čistih djelatnosti. Teritorijalna razina na kojoj se podaci iskazuju je grad/općina. Za djelatnosti podaci se iskazuju na razini područja i odjeljaka Nacionalne klasifikacije djelatnosti, verzija 2007. (u nastavku teksta: NKD 2007.) Podaci o zaposlenima u obrtu i u djelatnostima slobodnih profesija od ožujka 1998. ti podaci prate se mjesечно i obrađuju na temelju matične evidencije o aktivnim osiguranicima mirovinskog osiguranja. Istraživanjem o zaposlenima u pravnim osobama obuhvaćene su pravne osobe svih oblika vlasništva na teritoriju Republike Hrvatske koje uključuju trgovačka društva, poduzeća, ustanove, tijela, fondove, udruge, organizacije i dijelove onih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost različitu od pravne osobe, kao i one čije je sjedište na području drugoga grada/općine. Izvještaj podnose i pravne osobe u osnivanju, kao i one koje su u likvidaciji. Obuhvaćeni su svi zaposleni koji imaju zasnovan radni odnos bez obzira na vrstu radnog odnosa i duljinu radnog vremena. Od 2004. podaci o zaposlenima u policiji i obrani uključeni su na temelju izvještaja koja dostavljaju nadležna nadležna ministarstva. Podaci o broju zaposlenih u Republici Hrvatskoj od 1996. na dalje sadržavaju procjenu broja zaposlenih u pravnim osobama koje imaju manje od 10 zaposlenih, a za koje nisu primljeni izvještaji. Procjena je napravljena prema podacima godišnjih finansijskih statističkih izvještaja koje prikuplja i obrađuje Financijska agencija (Fina). Od 1997. te su procjene uključene u broj zaposlenih po županijama. Podaci o zaposlenima po gradovima/općinama ne sadržavaju te procjene.

Stopa registrirane nezaposlenosti nije dostupna na općinskoj, već samo na županijskoj razini, a ona za 2016. godinu, za Brodsko-posavsku županiju, iznosi 27,1% te je veća je od državnog prosjeka koji je za 2016. godinu iznosio 16,9%.

Slika 7. Broj nezaposlenih na području Općine Nova Kapela od 2010. do 31.03.2018.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, statistika online²

Prema podacima HZZ-a, na dan 31. ožujka 2018. godine, u Općini Nova Kapela evidentirana je 293 nezaposlena osoba. U ukupnom broju 69,8 % čine žene (196 osoba). Izuzetno veliki broj čine osobe sa završenom srednjom školom 57,68 % (169 osoba). Među nezaposlenima na dan 31.05.2018. godine 26,96% su osobe stare od 15-29 godina.

Najveći broj nezaposlenih se bilježi 31.12.2014. godine. Budući se na području Općine u međuvremeno nisu otvarala stalna radna mesta u značajnijem broju za pretpostaviti je da je do smanjenja broja nezaposlnih došlo jer je dio nezaposlenih iselio iz Općine u potrazi za zaposlenjem.

Tablica 10. Obrazovna struktura nezaposlenih Općine Nova Kapela

UKUPNO	Bez OŠ	OŠ	SSS	I stupanj fakulteta , stručni studij i VŠS	VSS
Broj nezaposlenih	23	90	169	7	4

Izvor: HZZ statistika on line, 2017.

1.2.3 Poljoprivredno stanovništvo

Udio stanovništva na području Općine Nova Kapela koji se bavi poljoprivrednim djelatnostima je relativno nizak. Prema podacima iz Popisa stanovništva 2011. godine, 147 osoba ostvaruje prihode iz poljoprivrede što je 13,7% od ukupno radno aktivnog stanovništva.

1.2.4 Migracije

Migracija ili preseljavanje stanovništva označava prostornu pokretljivost stanovništva. Unutarnja migracija stanovništva podrazumijeva preseljenje osoba unutar Republike Hrvatske.

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine na području Općine Nova Kapela 2.334 osoba ili 55,22 % živi u istom naselju od rođenja. U Općini Nova Kapela ukupno 2946 (69,69 %) osobe žive ili u mjestu rođenja ili su se preselile samo iz jednog u drugo naselje unutar Općine. Na području Općine najviše

² <https://statistika.hzz.hr/>

ima doseljenika s područja Brodsko-posavske županije - 533 stanovnika ili 12,61%, a doseljenika iz inozemstva(najviše Njemačka i Bosna i Hercegovina) je bilo

Velike su dnevne i tjedne migracije radi potovanja do mjesta zaposlenja. Dnevno je radi posla migriralo u drugu Općinu 363 osobe, od toga 256 muškaraca, a u drugu Županiju (tjedni migranti) migriralo je 96 osoba od toga 85 muškaraca. Prema podacima iz Popisa stanovništva 2011. godine radi posla je migriralo 44,01 % zaposlenih. U općini Nova Kapela.

Ovim migracijama treba pridružiti i migracije učenika i studenata radi obrazovanja u srednjim školama i visokoškolskim ustanovama.

Najizraženije su dnevne migracije u grad Nova Gradiška.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">✓ Pad nezaposlenosti od 2014. godine✓ Blizina urbanih središta (Požega, Nova Gradiška, Slavonski Brod) omogućava zapošljavanje stanovnika Općine i izvan same Općine (dnevne i tjedne migracije)✓ Postojanje nacionalnih programa koji potiču zapošljavanje mladih i žena✓ Nema značajnog smanjenja zaposlenih u pravim osobama	<ul style="list-style-type: none">– Starenje stanovništva– Veliki broj zaposlenih podložan dnevnim migracijama radi odlaska na posao– Visok postotak mladih među nezaposlenima– Značajno manji udio zaposlenih žena u ukupno zaposlenima– Značajno manji udio žena među dnevnim i tjednim migrantima– Nepovoljna obrazovna struktura stanovnika– Nedovoljna informatička pismenost stanovnika– Manja zaposlenost žena na području Općine– Nedovoljan broj radnih mjeseta na području Općine uzrokuje velike dnevne migracije stanovništva
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">• Poticaji iz nacionalnih i EU fondova za financiranje socijalnih programa i programa poticanja zapošljavanja• Edukacija odraslih kako bi bili konkurentniji na tržištu radne snage• Poticajne mjere za zapošljavanje i samozapošljavanje žena• Uključivanje u programe nacionalne populacijske politike za poticanje rasta nataliteta• Potrebno učiniti JLS atraktivnom za življenje kako bi se sprječio odlazak dnevnih i tjednih migranata	<ul style="list-style-type: none">○ Dugotrajna gospodarska kriza nepovoljno se odrazila na gospodarstvo i zapošljavanje○ Fiskalni i ljudski kapacitet općinske administracije mogu biti ograničavajući faktor u kreiranju i provođenju javnih politika namijenjenih nezaposlenima pogotovo mladima i ženama ženama

1.3 Fizička infrastruktura

1.3.1 Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura podrazumijeva ukupnu infrastrukturu koja uključuje sve grane prometa. Na području Općine Nova Kapela najznačajniji je cestovni promet. Karakteristika ove Općine je da su sva naselja smještena na maloj međusobnoj udaljenosti.

Brodsko-posavskom županijom, a dijelom i Općinom Nova kapela, prolaze važni europski prometni koridori:

- Europski koridor VC; cestovni, riječni, zračni, cjevovodni, elektroenergetski, TT promet i pomorsko riječni promet (od granice Republike Mađarske, do granice s Republikom Bosnom i Hercegovinom na rijeci Savi (Svilaj);
- Europski koridorX; cestovni, riječni, zračni, cjevovodni, elektroenergetski, TT promet i pomorsko riječni promet (od granice Republike Slovenije, preko Slavonskog Broda do granice sa Republikom Srbijom).

1.3.1.1 Cestovni promet

Područjem Općine Nova Kapela prolazi najvažniji putnički prometni tok, državna autocesta A3, koja povezuje sjeverozapadnu i Srednju Europu preko Zagreba s istokom Europe.

Izvrstan geoprometni položaj (blizina Bosne i Hercegovine) može predstavljati snažan poticaj razvoju gospodarstva.

Autocesta A3 udaljena je svega 4,5 kilometra od općinskog središta, a tri slavonska grada se nalaze na udaljenosti do 35 km (Požega, Slavonski Brod, Nova Gradiška; kojoj prirodno gravitira).

Tablica 11. Ceste koje prolaze Općinom Nova Kapela prema državnoj kategorizaciji.

Vrsta ceste	Oznaka	Opis ceste	Km u Općini
AC	3	G.P. Bregana (granica Rep. Slovenije) – Zagreb – Sl. Brod – G.P. Bajakovo (granica Rep. Srbije)	15,7
DC	49	Pleternica – čvoriste Lužani (A3)	6,4
ŽC	4100	D69 – G. Vrhovci – A.G. Grada Požege – D. Lipovac – Nova Kapela (Ž4158)	9,6
ŽC	4158	Okučani (D5) – Kosovac – Medari – Nova Gradiška – S. P. Selo – Vrbova – Batrina (D49)	
ŽC	4182	Nova Kapela (Ž4158) – Siče (L42023)	4,62
ŽC	4183	Ž4182 – Magić Mala	3,48
ŽC	4184	Batrina (Ž4158) – Seoce	2,72
ŽC	4185	Dragovci (D49) – Drenovac – Bilice (D525)	1,5
LC	42052	Batrina (Ž4158) – želj. kolodvor Nova Kapela	0,42
LC	42025	Stara Kapela – D49	3,1
LC	42024	L 42010 - Pavlovci	3,0
LC	42023	Siče – Radinje	5,8
LC	42010	ŽC4100 – Gornji Lipovac	2,8

Izvor: Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN 103/17, 17/18)

Područjem Općine prolazit će planirana državna cesta Našice-Pleternica-Lužani- južna županijska obilaznica.

Nerazvrstane ceste

Nerazvrstane ceste većim dijelom su dobrom stanju, na pojedinim nerazvstanim cestama potrebno je izvršiti presvlačenje kolnika asfaltom. Na nerazvrstanim cestama sa makadamskim kolnikom potrebno redovito održavanje, odnosno nasipanje kamenim.

Za ulaganja u rekonstrukciju/izgradnju nerazvrstanih cesta kontinuirano se priprema potretna dokumentacija kako bi se koristila dostupna finansijska sredstva namijenjena financiranju komunalnog opremanja manjih ruralnih sredina.

Također u svrhu poboljašanja sigurnosti kretanja pješaka uz prometnice ishodovana je potrebna tehnička dokumentacija za financiranje uređenja pješakih staza prije svega u naseljima Nova Kapela, Batrina, Bili Brig i Srednji Lipovac.

Tablica 12. Potreba za rekonstrukcijom i izgradnjom nerazvrstanih cesta:

Naselje	Oznaka ceste	Naziv ceste	Duljina m	Opis radova
Nova Kapela	NC NK1 05	Trg kralja Tomislava - Ž4182	130	asfaltiranje
Nova Kapela	NC NK2 03	Ul.V.Nazora kbr.79-81-Gater	650	asfaltiranje
Nova Kapela	NC NK2 02	Ulica Tomislava kbr.154-Ribnjak	300	asfaltiranje
Batrina	NC B1 001	Frankopanska ulica -ž4158	650	asfaltiranje
Bili Brig	NC BB2 06	Ž4158(kbr.51-55) Put u Gospino polje	1.750	asfaltiranje
Seoce	NC SE1 002	Ž4184(Društveni dom) –NK TRENK	300	asfaltiranje
Siće	NC SI1 001	Ulica Matije Gupca	1.100	asfaltiranje
Donji Lipovac	NC DL 1001	Put do Mlina-Ž4100	600	asfaltiranje
Srednji Lipovac	NC SL2 001	Kbr 16(Ž4100)-Sv.Luka	800	asfaltiranje
Pavlovci	NC PA1 001	Pavlovci kbr.79-Put u Komoricu	1.920	asfaltiranje

Izvor: Općina Nova Kapela, svibanj 2018. godine

1.3.1.2 Željeznički promet

Kroz Općinu (u duljini od 7,0 km) prolazi glavna magistralna željeznička pruga M104 Novska – Vinkovci – Tovarnik – državna granica – (Šid; srbijanska granica), koja je dio na X. paneuropskom koridoru DG – Savski Marof – Zagreb – Vinkovci – Tovarnik – DG. Željeznička pruga postavljena je na udaljenosti od cca 1000 m od autoceste A3. Ova pruga je u cijelosti elektrificirana i dvokolosječna s dozvoljenom maksimalnom brzinom od 160 km/h.

U Novoj Kapeli je sagrađen željeznički kolodvor Nova Kapela-Batrina i odvojak za Pleternicu (željeznička pruga II reda; L206 Nova Kapela- Batrina-Pleternica-Našice).

1.3.1.3 Javni prijevoz

Općina Kapela je u neposrednoj blizini administrativnog središta Županije - Slavonskog Broda koji je glede autobusnog prijevoza jedno od najpovezanijih mesta u Hrvatskoj, zbog međugradskih linija prema 20 gradova unutar države te brojnih međunarodnih linija prema Bosni i Hercegovini (Sarajevo, Tuzla, Mostar...), Njemačkoj Munchen, Berlin, Hamburg...), Švedskoj (Stockholm, Goteborg, Malmö...) i 8 drugih europskih zemalja.

Tablica 13. Autobusni prijevoz na području Općine Nova Kapela.

Autoprijevoznik	Mjesto polaska	Mjesto dolaska
APP Požega	Nova Gradiška Ak - Nova Kapela	Srednji Lipovac - Batrina
APP Požega	Nova Gradiška Ak	Srednji Lipovac
APP Požega	Nova Kapela	Slavonski Brod Ak
APP Požega	Batrina	Nova Gradiška Ak

APP Požega	Nova Gradiška Ak	Batrina
APP Požega	Slavonski Brod	Nova Kapela
APP Požega	Nova Kapela	Slavonski Brod

Izvor: Brodsko-posavska županija, svibanj 2018.

1.3.1.4 Ostali oblici prometa

Najbliže zračne luke nalaze se u Osijeku (udaljena cca 138,5 km) i Zagrebu (udaljena cca 162,39 km). Unutar područja Općine, južno od autoceste, nalazi se letjelište koje može služiti za prihvatanje poljoprivrednih zrakoplova ili lakih, manjih, sportskih i putničkih zrakoplova. Ono je danas u privatnom vlasništvu. Uzletno – sletna staza je asfaltirana dužine 600 m i širine 12 m.

PPUO Nova Kapela omogućuje izgradnju pristanišne zgrade.

U planu je da se rijeka Sava na području Brodsko-posavske županije, a samim tim i na području općine Nova Kapela uredi u plovni put IV kategorije. Dio prostora od riječnog kilometra 407 do riječnog kilometra 409+800 je unutar Općine.

PPUO Nova Kapela, na rijeci Savi i njenim obalama, za potrebe odvijanja riječnog prometa, omogućuje korekciju korita rijeke, izgradnju putničkog i teretnog pristaništa, stovarišta za šljunak, sidrišta, hidrotehničke građevine i prilazne puteve.

1.3.2 Telekomunikacije, Pošta

Sukladno Okvirnom nacionalnom programu za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja obuhvaćena je svih 12 naselja Općine Nova Kapela.

Svi UPS-ovi promatranog područja vežu se na pristupnu centralu Nova Gradiška. U nepokretnoj telekomunikacijskoj mreži prenose se osim telefonskog govornog prometa i različiti podaci putem komutirane telefonske mreže. Pored korisničkih kabela pristupne mreže, područjem općine položeni su i međunarodni svjetlovodni kabeli, međunarodni koaksijalni kabeli i magistralni svjetlovodni kabeli. Područje je pokriveno i pokretnom telefonskom mrežom. Zbog toga su u Novoj Kapeli postavljene tri bazne radijske stanice, koje su u sustavu pokretne telefonske mreže.

Brodsko-posavska županija, 2015. godine, donijela je Program poticanja razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa, prihvatljivog za financiranje iz EU fondova u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalan interes za ulaganja te je krenula u realizaciju prvog projekta, kojim nije obuhvaćeno područje Općine.

Tablica 14. Rezultati provedenog mapiranja razvoja širokopojasnog Interneta

Naselja Općine Nova Kapela	Boja s obzirom na osnovni širokopojasni pristup	Boja s obzirom na NGA* pristup
Batrina	sivo	bijelo
Bili Brig	sivo	bijelo
Donji Lipovac	sivo	bijelo
Dragovci	sivo	bijelo
Donji Lipovac	bijelo	bijelo
Magić Mala	sivo	bijelo
Nova Kapela	sivo	bijelo
Pavlovci	bijelo	bijelo

Seoce	sivo	bijelo
Siće	sivo	bijelo
Srednji Lipovac	bijelo	bijelo
Stara Kapela	bijelo	bijelo

Izvor: Nacionalni program razvoja širokopojasne agregacijske infrastrukture u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja, kao preduvjet razvoja pristupnih mreža novih generacija (NGA) - Prilog E; *Next Generation Access – NGA; Boja područja utvrđuje se prema dostupnosti infrastrukture koja vrijedi za većinu područja naselja

- **bijela-** bez NGA širokopojasnih mreža - operatori ne planiraju izgradnju NGA širokopojasnih mreža u iduće tri godine
- **siva-** s jednom NGA mrežom - niti jedan drugi operator ne planira izgradnju NGA mreže u iduće tri godine

Poštanski ured sa svim uslugama nalazi se samo u naselju Nova Kapela.

1.3.3 Energetska opskrba

1.3.3.1 Elektroopskrba

Na području Općine nema pogona za proizvodnju električne energije te se opskrba električnom energijom potrošača ostvaruje iz elektroenergetske mreže Republike Hrvatske. Pokrivenost Općine elektroenergetskom mrežom je 100 %.

U sustavu elektroopskrbe cijelo područje općine Nova Kapela priključeno je na transformatorsko postrojenje TS Batrina (35/10 kV).

Izgrađeno je 27 transformatorskih postrojenja (TS 10/0,4 kV).

Od visokonaponskih uređaja područjem Općine položena su dva 110 kV dalekovoda od elektrovoičnog postrojenja u Novoj Kapeli do TS Slavonski Brod, te 35 kV dalekovodi do TS Batrina (35/10 kV).

U svim naseljima Općine postavljena je javna rasvjeta koju je potrebno u cijelosti modernizirati, kako bi se zadovoljili propisani uvjeti te smanjili troškovi održavanja.

1.3.3.2 Opskrba plinom

Na području Općine postavljena je distribucijska plinska mreža u naseljima Bili Brig, Batrina i Nova Kapela odnosno njome je obuhvaćeno područje u kojem živi 51,67 % stanovnika Općine.

Za općinu Nova Kapela je osnovni dobavni magistralni plinovod nalazi se položen uz trasu autoceste (\varnothing 600 mm, tlaka 75 bar). Da bi se mogla graditi mjesna, distribucijska mreža, nužno je reducirati tlak iz vele distribucijskog sustava od 75 bar na distribucijski tlak (3 bar). U tu svrhu je izgrađena mjerno-reduksijska stanica (MRS) Batrina jugoistočno od naselja Batrina. Distributer plina je tvrtka «Plin-projekt» iz Nove Gradiške.

Opskrba Općine Nova Kapela plinom planirana je iz mjerno reduksijske stanice (MRS) Nova Kapela. Batrina, Nova Kapela i Bili Brig u planu je ucrtana srednjetlačna mreža.

1.3.3.3 Ostala energetska infrastruktura

Naftovod

Duž autoceste položen je magistralni naftovod za međunarodni promet (JANAF). Planirani naftovod PEOP, - Planirani višenamjenski međunarodni produktovod

Plinovod

Također duž autoceste je položen i magistralni plinovod DN 600/75 Kutina - Slavonski Brod, ukupne dužine 107,7 km područjem Brodsko-posavske županije prolazi dužinom većom od 80 km, a kroz općinu Nova Kapela prolazi uz auto cestu Zagreb - Lipovac. Transport plina obavlja se plinovodom promjera 600 mm pod tlakom do najviše 75 bara (u pravilu je stvarni radni tlak nešto niži).

Na tom dijelu trase plinovod je podijeljen u dvije dionice odijeljene objektima. Svi objekti opremljeni su automatskim blokadnim uređajem (LBC) koji se aktiviraju uslijed pada tlaka od 3,5 bar/min i većem.

Trasa plinovoda položena je uglavnom poljoprivrednim zemljištem duž južnog traka autoceste Zagreb - Slavonski Brod.

Također područjem Općine prolazi magistralni plinovod magistralni plinovod BS Seoce-MRČ Nova Kapela DN 200/75, magistralni plinovod Nova Kapela - Požega DN 300/75, te se nalaze objekti -MRČ Nova Kapela , MRS Nova kapela i BS Seoce.

1.3.3.4 Energetska učinkovitost

Općina Nova Kapela nema izrađen i usvojen Akcijski plan učinkovitog gospodarenja energijom Općine Nova Kapela te Akcijski plan energetske učinkovitosti.

Od projekata energetske učinkovitosti Općina priprema i provodi postupnu modernizaciju javne rasvjete.

U okviru PPUO Nova Kapela nema planirane lokacije za izgradnju objekata za korištenje obnovljivih izvora energije, ali omogućuje daljnje istraživanje ugljikovodika i geotermalne energije.

Sa stanovišta geotermalne energije, na temelju dosadašnjih spoznaja, prostor na kojem se nalazi općina Nova Kapela nalazi se u panonskom području Hrvatske gdje je geotermalni gradijent (iznos porasta topline od površine Zemlje prema dubini) varira od 3 do preko 5°C/100 m³. Za usporedbu u dinarskom te vrijednosti su puno niže, ispod 3°C/100 m. Obzirom da se prostor Općine nalazi na području Savske depresije gdje su srednje vrijednosti geotermalnog gradijenta oko 4,5-5 °C/100 m, dok u dubljim dijelovima depresije unutar stijena, koje predstavljaju podlogu bazenske ispune depresije, a na površini se nalaze na Požeškoj gori, nešto sjevernije od granica Općine, gradijent prelazi vrijednost 5°C/100 m (Velić, 2007). U teoriji, to značilo kada bi se izbušila bušotina dubine 1500 m, na navedenoj dubini bi se moglo očekivati temperature vode oko 78,5 °C i više (izračunu se pridodaje srednja godišnja temperatura na tom području).⁴

Slika 8. Karta lokacija s temperaturama termalnih voda (Izvor: Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske; 2006).

Ipak, geotermalni gradijenti i lokalno mogu varirati, jer su u ovisnosti o geološkoj građi područja pa tako od ovih generalnih vrijednosti može biti odstupanja. Topla voda se tako može pojaviti i na površinskim

³ <http://www.hgi-cgs.hr/Geotermalna-karta-Republike-Hrvatske.htm>

⁴ http://klima.hr/klima.php?id=k1¶m=srednjak&Grad=slavonski_brod

izvorima, a opet mogu vrijednosti u dubini biti manje od očekivanih obzirom na gradijent. Za prostor na kojem se nalazi Nova Kapela indikativno je to da se relativno blizu nalaze lokacije na kojima su mjerene povišene vrijednosti poput Lipika i Velike.⁵ Za svaku daljnju evaluaciju potrebne su stručne studije kojima bi se i dokazao geotermalni potencijal.

1.3.4 Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrbom je obuhvaćeno ukupno 10 naselja: Bili Brig, Nova Kapela, Batrina, Dragovci, Siče, Seoce, Magić Mala, Donji Lipovac. Naselja Srednji Lipovac i Pavlovci imaju vodoopskrbi sustav izgrađenu 80 godina prošlog stoljeća.

Na vodoopskrbni sustav je priključeno 405 kućanstava i 27 poslovnih objekata.

Broj stanovnika obuhvaćenih mrežom: 1.246 stanovnika

Naselja: Gornji Lipovac i Stara Kapela – nemaju javni vodoopskrbni sustav.

Gubici u mreži: Indikator uspješnosti rješavanja gubitaka (ILI koeficijent) iznosi 2,32 za distributivno područje Nova Kapela. (prema IWA metodologiji analize gubitka vode).⁶

Realizacijom projekta Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracija Batrina planira se riješiti povećanje priključenosti kućanstva na vodoopskrbni sustav.

Općina Nova Kapela dio je Regionalnog vodoopskrbnog sustava Davor - Nova Gradiška kojim upravlja „Vodovod Zapadne Slavonija“ d.o.o. iz Nove Gradiške.

Vodocrpilište iz kojeg se Općina snabdijeva vodom za piće se nalazi u Davoru (Općina Davor), na lijevoj obali rijeke Save sjeverno od naselja Davor i sastoji se od 5 zdenaca ukupnog kapaciteta oko 200 l/s. Vodonosni sloj iz kojeg se zahvaća voda je poluzatvoreni vodonosnik s međuzrnskom poroznosti, u kojem se podzemne vode prihranjuju površinskim vodama rijeke Save i infiltracijom oborina. Vodonosnik je kvartarne starosti i čine ga srednje i gornjo pleistocenski šljunci i pijesci. Nalazi se na dubini od prosječno 23 m do 38 m. Krovinu vodonosnika čine pretežito prašinasto-glinovite naslage, ali ima i tanjih slojeva ili proslojaka i leća u kojima dominira pijesak i šljunak s manjim udjelom praha i gline. Generalni smjer toka podzemne vode prati rijeku Savu i smjera je od istoka prema zapadu.⁷

Vodocrpilište u Davoru nalazi se na lijevoj obali rijeke Save sjeverno od naselja Davor i sastoji se od 5 zdenaca ukupnog kapaciteta oko 200 l/s.

Planiran je razdjelni sustav odvodnje prema Studiji zaštite vode na području Brodskoposavske županije. 2. Odvodnja naselja općine Nova Kapela riješiti će se izgradnjom nepropusne kanalizacije, crnih stanica i uređaja za pročišćavanje prije upuštanja u vodotoke.

Vodoopskrbni sustav Općine podijeljen je na sjeverni koji obuhvaća područje sjeverno od autoceste i južni koji obuhvaća područje južno od autoceste.

Vodoopskrbni sustav kao javna vodovodna mreža nije izgrađen na cijelom području općine. Pojedina naselja općine u kojima izgrađen vodoopskrbni sustav spojena su na regionalni vodovod Davor – Nova Gradiška. Izgrađeni je dio sustava vodoopskrbe DN 250 mm na koji su spojena pojedina naselja u općini Nova Kapela.

Izrađena je cjelovita dokumentacija za prijavu projekta Aglomeracija Nova Kapela-Batrina kojim će se uspostaviti moderan vodoopskrbni sustav te sustav odvodnje i uređaja za pročišćavanje voda.

⁵ Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, 2006.

⁶ Studija izvodljivosti „Poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Batrina“ br.projekta: 15171.1. od studeni 2017.godine

⁷ Podaci o vodocrpilištu Davor izvučeni su iz Elaborata o zonama sanitarne zaštite (2014): Davor - Nova Gradiška - izvorište Davor regionalnog vodovoda Davor - Nova Gradiška. Fond stručnih dokumenata Hrvatskih voda, Zagreb

Do sada niti jedno kućanstvo na području Općine nije priključeno na **javni sustav odvodnje**. Izgrađen je glavni odvodni kolektor u naseljima Batrina i Nova Kapela u dužini 3.362 m.

Izgradnja sustava vodoodvodnje otpadnih voda te izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV) riješit će se realizacijom projekta: Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracija Batrina. Projekt se financira iz: Kohezijskog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj i nacionalnih sredstava.

Projektu dokumentaciju izrađuju: ECOINA d.o.o. Zagreb, INSTITUT ZA EKOLOŠKI INŽENJERING d.o.o. Maribor i RAZVOJNI CENTAR INŽENERINGI CELJE d.o.o.

Odvodnja naselja općine Nova Kapela rješiti će se izgradnjom nepropusne kanalizacije, crpnih stanica i uređaja za pročišćavanje prije upuštanja u vodotoke.

1.3.5 Katastar vodova

Općina nema uspostavljen katastar vodova sukladno članku 95. Zakonu o državnoj izmjeri i katastru nekretnina na svom području.

1.3.6 Stanovanje

Za područje Slavonije i njezinu tradicijsku gradnju od velikog utjecaja je bio, propis Austro-Ugarske Monarhije iz 1772. godine objavljen pod nazivom "Glavna uputa za naseljavanje". Prema tom propisu postoje tehničke norme za osnivanje naselja, oblikovanje kućišta, za gradnju kuće i ostalih zgrada. Precizno je određena širina ulica, kućišta, kao i smještaj svih zgrada koje moraju biti postavljene na istoj strani dvorišta i na granici prema susjedu (Živković, 1992.). Tek kuće izgrađene u novije vrijeme, nakon 1968. godine, odstupaju od tog pravila. Za ruralna naselja od najveće važnosti je okućnica ili vrt koji, prema svom oblikovanju, pripadaju razdoblju 18. i 19 stoljeća te se vrt može podijeliti u tri dijela: - uresni vrt, gospodarski dio dvorišta (vrt), utilitarni vrt ili povrtnjak i voćnjak.

Od ovog modela odstupaju dijelom okućnice u brdskom području zbog konfiguracije terena.

Tradicijski vrtovi čuvaju dio povijesti i iznimno su važni radi očuvanja nasleđa vrtne arhitekture ruralnog dijela zapadne Slavonije, te ih je potrebno bilježiti i prikazati oblikovno i strukturirano, kako se tradicija oblikovanja slavonskih vrtova koji su prvenstveno imali utilitarnu i gospodarsku funkciju ne bi potpuno izgubila

Važan aspekt procjenjivanja Općine Nova Kapela su uvjeti i kvaliteta stanovanja njenih stanovnika.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području Općine članova pripadnika kućanstva je 3,1 što je nešto više prosjeka Republike Hrvatske (2,80).

Na području Općine nalazi se 1.985 stanova. Od toga 1.948 stanova je namijenjeno stalnom stanovanju od kojih je 1.395 nastanjenih (70,23%), 234 (11,79 %) je privremeno nastanjen, a 319 (16,07%) je napuštenih. Također 36 stana se koriste za odmor (1,82%), a 1 se koristi u ostale svrhe.

Struktura opremljenosti nastanjenih stanova (njih 1.395) ukazuje na potrebu dodatnog infrastrukturnog opremanja nastanjenih stanovana području Nova Kapela (81,36 % stalno nastanjenih stanova ima vodovod, kanalizaciju i električnu energiju). U stanovima koji imaju kupaonice, zahode i kuhinju živi 87,11 % stanovnika Općine.

Slika 9. Privatna kućanstva prema osnovi korištenja stambene jedinice u Općini Nova Kapela

Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2018

1.3.7 Groblja

U Općini postoje slijedeća groblja: Nova Kapela, Dragovci, Srednji Lipovac, Gornji Lipovac, Pavlovc, Stara Kapela, Siče i Magić Mala. Također potrebno je kontinuirano održavati po potrebi proširivati postojeća groblja. Potrebno je izgraditi i opremiti mrtvačnicu u Srednjem Lipovcu.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">✓ Postojeći infrastrukturni objekti državnog i regionalnog značaja te definiran prostor budućih infrastrukturnih projekata nacionalne i regionalne važnosti✓ Postavljena javna rasvjeta u svim naseljima✓ Kontinuirana priprema tehničke dokumentacije za financiranje infrastrukturnih projekata✓ Priprema projekta izgradnje aglomeracije Batrina koji će za veći dio Općine rješiti sustav vodoopskrbe i odvodnje✓ Prosječna kultura/standard stanovanja✓ Organiziran javni promet prema većim središtima izvan Općine✓ Sačuvani elementi tradicijske arhitekture	<ul style="list-style-type: none">– Neriješen sustav odvodnje na velikom području Općine jedna od kočnica daljnjeg razvoja gospodarstva– Nema projekata OIE i EE– Nema katastra vodova– Veliki gubici u vodoopskrbnom sustavu koji poskupljuju vodoopskrbu korisnicima– Nije izrađen Akcijski plan učinkovitog gospodarenja energijom te Akcijski plan energetske učinkovitosti– Dostupnost različitih izvora financiranja za infrastrukturne projekte i visok udio potpore zbog malog indeksa razvijenosti Općine
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">• Cjelovito rješavanje sustava vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda• Uređenje/izgradnja nerazvrstanih cesta, pješačkih staza• Modernizacija javne rasvjete• Uređenje centra naselja Nova Kapela• Izraditi katalog vodova• Nastaviti koristiti različite izvore	<ul style="list-style-type: none">○ Uređenje sustava odvodnje, katastra vodova te pripreme EE projekata, projekt uvođenja širokopojasnog interneta, zahtijeva značajna finansijska sredstva i vrijeme te ljudske kapacitete za izradu sve potrebne tehničke dokumentacije te realizaciju

financiranja za održavanje i unaprjeđenje komunalne infrastrukture na području Općine

- Instaliranje širokopojasnog pristupa na području cijele Općine, uključivanje u projekte razvoja istog na županijskoj/nacionalnoj razini
- provoditi projekte OIE i EE
- ulagati u razvoj širokopojasnog interneta
- Izraditi Akcijski plan učinkovitog gospodarenja energijom i Akcijski plan energetske učinkovitosti
- U svrhu razvoja izletničkog turizma i dostupnosti svim naseljima, osigurati prometovanje na autobusnim linijama nedjeljom i praznikom
- Ulagati u javnu turističku infrastrukturu

1.4 Zaštita okoliša i prirode

Okoliš je prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljina kama kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština, kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

Zaštitom okoliša i prirode osiguravamo očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti prostornih i povijesnih vrijednosti i arhitekture, racionalno korištenje prirodnih dobara i energije na okolišno prihvatljiv način.

1.4.1 Gospodarenje otpadom

Europska politika gospodarenja otpadom temelji se na tri načela:

- prevencija nastajanja otpada,
- reciklaža i ponovna uporaba,
- poboljšanje konačnog zbrinjavanja i nadzora.

U dokumentu Operativni program Konkurenčnost i kohezija 2014. – 2020., utvrđene su projektne aktivnosti kojima je za cilj ispuniti zahtjeve pravne stečevine Unije u području okoliša i zadovoljiti potrebe koje su utvrdile države članice za ulaganjem u projekte koji će doprinijeti postupnom smanjenju papirnatog, staklenog, metalnog, plastičnog, građevnog i biorazgradivog otpada na odlagalištima do 2020. te postupnom smanjenju otpada odloženog na postojećim nesukladnim odlagalištima do 2018. Zemlje članice zajednički nastoje maksimalno povećati ekonomsku dobit i smanjiti troškove na način da riješe zagađivanja okoliša na samom izvoru. U sektoru gospodarenja otpadom to znači da se prvenstvo daje prevenciji, reciklaži i biološkoj razgradnji otpada koje su jeftinije i osiguravaju višu zaposlenost u odnosu na spaljivanje i odlaganje otpada.

Na temelju Zakona o održivom gospodarenju otpadom gradovi i općine odgovorni su za gospodarenje otpadom na svom području te donose šestogodišnje planove kojima propisuju mјere za smanjenje količine otpada. Općina Nova Kapela donijela je Plan gospodarenja otpadom za razdoblje 2017. –

2022. godine, kojim se razvija uspostavljanje cjelovitog i učinkovitog sustava odvojenog sakupljanja i obrade otpada, što je zakonska obveza u Republici Hrvatskoj.

Zakonske obveze Općine su

- osiguranje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada
- odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila, te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada
- sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan Zakonu, te uklanjanje tako odbačenog otpada
- Provedba Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje
- Donošenje i provedba vlastitog plana gospodarenja otpadom.
- provođenje izobrazno-informativne aktivnosti na svom području
- provedbe akcija prikupljanja.

Otpad prikuplja i odlaže koncesionar tvrtka Komunalac Davor d.o.o. iz Davora, koja ima koncesiju na 5 godina. Komunalni otpad odlaže se na deponiju Davor Baćanska. Komunalni otpad se odvozi jednom tjedno iz svih naselja, a glomazni otpad se odvozi dva puta godišnje.

Organiziranim prikupljanjem komunalnog otpada obuhvaćena su sva naselja, svi kućanstva su dobila posude za miješani komunalni otpad.

Na području Općine je razdijeljeno 917 posuda za sakupljanje otpada kućanstvu i 43 posude te 49 kontejnera se nalazi kod pravnih osoba ili na javnim površinama (groblja, zeleni otovi, društveni domovi).

Na 6 lokacija su postavljeni spremnici za staklo, papir i PVC. Uspostavljen je sustav za prijavu odbačenog otpad.

Na području Općine nema divljih odlagališta je uspostavljen sustav prijave divljih odlagališta otpadom i otpada odbačenog u okoliš.

U Općini Nova Kapela nije u potpunosti omogućeno odvojeno sakupljanje biorazgradivog komunalnog otpada. Za kvalitetnije izdvajanje potrebno je kućanstvima podijeliti kompostere, te izgraditi reciklažno dvorište.

Sakupljanje glomaznog otpada na području Općine Nova Kapela obavlja tvrtka Komunalac Davor d.o.o., Davor, prema utvrđenom godišnjem kalendaru.

Na području Općine Nova Kapela nema uređenog odlagališta građevinskog otpada i otpada koji sadrži azbest, ali prisutni su korisnici proizvoda koji sadrže azbest (cijevi, krovni pokrovi i sl.) koji mogu predati ovaj otpad ovlaštenom sakupljaču. Potrebno je napraviti bazu podataka u Općini sa podacima o zgradama na kojima se nalazi pokrov od azbestnih ploča.

Na području Općine je 2015. godine sakupljeno 536,66 tona komunalnog otpada ili 127 kg/stanovniku a na području Općine sakupljeno je (2014. godina) 86,4 t plastike, 346 t stakla, 0,61 t metala i 198 t biootpada. Nije bilo podataka o sakupljenom papiru, glomaznom otpadu i tekstilu.

U cilju uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom Općina će u narednom periodu izgraditi i opremiti reciklažno dvorište, nabaviti komposter te provoditi izobrazno-informativne aktivnosti namijenjene stanovnicima Općine.

1.4.2 Zrak

Na području Općine Nova Kapela nema industrijskih pogona koji bi mogli uzrokovati onečišćenje zraka, kao jednog od najvažnijih pokazatelja zaštite okoliša. Međutim Općina je udaljena od Slavonskog Broda cca 29 km zračne linije koji trpi veliko onečišćenje zraka uzrokovano proizvodnim uvjetima rafinerije nafte u Bosanskom Brodu, koji je od Općine udaljen cca 28 km zračne linije. U slučaju većih incidenata u rafineriji Bosanski Brod postoji opasnost da lebdeće čestice dospiju i do područja Općine. U ovom smislu nema izrađenih pokazatelja niti provedenih mjerena, što ne znači da ugroza ne postoji. (Republika Hrvatska u suradnji s Republikom Bosnom i Hercegovinom te vlasnikom rafinerije nastoji naći trajno rješenje ovog problema, a ono je modernizacija proizvodnje u rafineriji).

1.4.3 Zaštita od buke

Za područje Općine Nova Kapela nisu izrađene strateške karte buke. Način života i gospodarske prilike su takve da nije za očekivati značajno povećanje razine buke na području Općine u periodu do 2020. godine.

1.4.4 Zaštita okoliša

U cilju zaštite okoliša PPUO Nova Kapela propisuje niz mjera za smanjenje utjecaja od požara, tehnoloških eksplozija kojih se moraju pridržavati pravne i fizičke osobe prilikom gradnje objekata i sl. Značajan doprinos unaprjeđenju zaštite okoliša na lokalnoj razini bit će nastavak izgradnje sustava odvodnje za sva naselja te izgradnja reciklažnog dvorišta i kontinuirana edukacija stanovništva o važnosti uporabe otpada te će se, na taj način, na izvoru smanjiti količina otpada.

1.4.5 Zaštita prirodne baštine

Područje Općine Nova Kapela dijelom je obuhvaćeno Ekološkom mrežom NATURA 2000 . To su dijelovi područja Jelas polje i šumsko područje Vlakanac-Radinja

Jelas polje je plavno i močvarno zemljишte kojim teče rijeka Mrsunja. Mnogobrojni ribnjaci (24) zauzimaju 2300 ha (uzgoj šarana i dr.). Jelas polje je obitavalište više od 230 ptičjih vrsta (žličarka, gak, čaplje, riječni galeb, obična čigra, rode, orao štekavac, divlje patke, gnjurci, trstenjaci i dr.) te značajna postaja ptica selica.

Područje Vlakanac-Radinja prostire se zapadno od Jelas polja. Prepoznatljivo je po dijelovima sa dobro očuvanim vlakancima gdje se razvija močvarna vegetacija. Na ovom lokalitetu se razvijaju reprezentativne zajednice hrasta lužnjaka s velikom žutilovkom (Genista elatae-Quercetum roboris), te poplavne šume crne johe (Alnus glutinosa) i poljskog jasena (Fraxinus angustifolia). Veliki dio ovog područja obuhvaćaju šume crne johe. Crna joha se u Posavini najčešće razvija sa trušljikom u starim riječnim koritima, zibovima, rubovima močvara, te je stoga fragmentarno raspoređena i relativno malih površina. Ima pionirski karakter jer obrašćuje stare tokove i stvara šumsko tlo koje omogućuje rast drugim vrstama drveća. Najveći dio godine ova šuma nalazi se pod vodom dubine 20-70 cm. Zbog te trajno prisutne stajaće vode crna joha razvija posebne bočne čunjaste izdanke oko kojih se skuplja mulj i mrtvi biljni materijal, te se stvara tlo na kojem se onda zakorjenjuju zeljaste biljke.

U neposrednom okruženju Općine nalazi se još nekoliko lokaliteta koja su dio ekološke mreže NATURA 2000, a Park prirode Papuk udaljen je cca 41 km. Zaštićenim područjima upravlja JUPP Papuk te JU Natura Slavonica, koja upravlja zaštićenim područjima prirode (izvan parkova prirode) na području Brodsko-posavske županije.

Zaštićena područja prirode mogu biti dio turističke ponude područja u suradnji s postojećim ustanovama za zaštitu prirode.

Tablica 15.: Područja Natura 2000 u Općini Nova Kapela.

Područje očuvanja za ptice (POP) – nazivi	Šifra područja
Jelas polje	HR1000005
Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)	
Vlakanac-Radinje	HR2001379
Pričac- Lužani (granično)	HR2001288
Sava nizvodno od Hrušćice	HR2001311

Izvor: Bioportal 2018.

Krajobraznim i prirodnim vrijednostima smatraju se šumska područja sa izvorima potoka na obroncima te nizinske šume uz Savu.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">✓ Sva naselja Općine Nova Kapela su obuhvaćena organiziranim sustavom prikupljanja komunalnog otpada✓ Usvojen Plan gospodarenja otpadom Općine Nova Kapela✓ Očuvana prirodna baština te osnovni elementi okoliša (zrak,voda, zaštita od buke)✓ Visoko vrijedna prirodna baština velike biološke i krajobrazne raznolikosti✓ Nezagаđena voda i zrak✓ Nema zagаđenja bukom	<ul style="list-style-type: none">– Sustav gospodarenja otpadom u cijelosti će se riješiti kad se izgradi regionalni centar za gospodarenje otpadom za područje cijele Županije– Daljnji razvoj gospodarstva povećava pritiske na okoliš i prirodu– Nedostatna prepoznatljivost, prezentacija/interpretacija i zaštita vrijedne prirodne baštine– Opasnost od zagađenja zraka zbog blizine rafinerije u Bosanskom Brodu
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">• Uskladiti sustav gospodarenja otpadom u potpunosti sa zakonskom regulativom (izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta, nabava kompostera, provedba izobrazno-informativnih aktivnosti)• Podizati svijest stanovništva o važnosti očuvanja prirodne baštine• Podizati svijest javnosti o potrebi zaštite okoliša• Osmišljavati projekte čiji je cilj zaštita i prezentacija prirodne baštine• Upoznavati dionike sa mogućnostima i ograničenjima ra razvoj u područjima koja su u području mreže NATURA 2000• Suradnja s ustanovama za zaštitu prirode na razvoju i realizaciji projekata kojima je cilj korištenje prirodne osnove u cilju svekolikog razvoja područja• Ispunjene zakonskih obveza u uspostavi	<ul style="list-style-type: none">○ Nedostatak finansijskih sredstava ugrožava realizaciju projekata zaštite prirode i okoliša○ Nedovoljno poznavanje mogućnosti i ograničenja u područjima koja su u Natura 2000

cjelovitog sustava gospodarenja otpadom
(izgradnja reciklažnog dvorišta/osiguranje
korištenja mobilnog reciklažnog dvorišta)

1.5 Gospodarstvo

Prema Uredbi o indeksu razvijenosti za Općinu Nova Kapela izračunata je vrijednost indeksa razvijenosti od 94,598%, odnosno 5,402% ispod prosjeka Republike Hrvatske te je svrstana u 2. skupinu razvijenosti.⁸

Tablica 16. Usporedba pokazatelja razvijenosti Općine Nova Kapela na temelju kojih se izračunava vrijednost indeksa razvijenosti.

Prosječni dohodak per capita (kn)		Prosječni izvorni prihodi per capita (kn)		Prosječna stopa nezaposlenosti (%)		Kretanje stanovništva		Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16- 65 godina (%)
2010.2012.	2014.-2016.	2010.2012	2014.-2016.	2010.2012	2014.-2016.	2010.2012	2014.-2016.	2011.
17.965	21.035,16	759	1.083,56	26,40	26,18	89,1	92,65	63,40

Izvor podataka: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2018.

Tablica 17. Usporedba indeksa razvijenosti Općine Nova Kapela s općinama u okruženju, sličnih značajki.

Jedinica lokalne samouprave	Vrijednost indeksa	Skupina razvijenosti
Oriovac	97,137	3.
Cernik	93,785	2.
Lipovljani	99,681	4.
Kaptol	94,719	2.
Nova Kapela	94,598	2
Lukač	92,0361	1.
Antunovac	100,350	5.
Semeljci	94,441	2.
Kneževi Vinogradi	93,402	2.

Izvor podataka: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2018.

U odnosu na iskazane vrijednosti indeksa za osam Općina s kojima se Općina Nova Kapela može uspoređivati (male općine s manjim brojem stanovnika, pretežno u Slavoniji te gdje je poljoprivreda

⁸ Np.a. Za iskazivanje stupnja razvijenosti pojedine jedinice lokalne samouprave, kao najvažniji pokazatelj, koristi se podatak o vrijednosti bruto domaćeg proizvoda. Kako službena statistika isti obrađuju samo na nivou Republike i Županije (zadnji podatak za županiju odnosi se na 2007. godinu) za ovu Analizu opredijelili smo se za korištenje INDEKSA STUPNJA RAZVIJENOSTI čiji postupak ocjenjivanja provodi Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova .

pretežna djelatnost) na području Brodsko-posavske, Virovitičko-podravske, Sisačko-moslavačke i Osječko-baranjske županije, Općina značajno se ne razlikuje od odabranih Općina.

Karakteristika svih slavonskih županija je da je dugotrajno gospodarsko zaostajanje za prosjekom Republike Hrvatske, produbljeno gospodarskom krizom od 2008. do 2014. godine, dovelo do velikog iseljavanja u zemlje Europske unije što će se u kratkom roku negativno odraziti na sve društvene procese u lokalnoj zajednici.

Brodsko-posavska županija 2015. godine u odnosu na 2008. godinu (na početku dogotrajne gospodarske krize koja je trajala do 2014. godine) bilježi manji nominalni rast BDP-a od -9,0%, odnosno po stanovniku BDP je 2015. godine bio manji – 2,8 %. S tim da je 2015. godina bila godina oporavka hrvatskog gospodarstva. Najznačajnije gospodarske grane u Brodsko-posavskoj županiji su trgovina poljoprivreda s 14,5% udjela u BDP-u te prerađivačka industrija s 22,0% udjela u BDP-u (podaci za 2014. godinu).⁹

Na području Općine Nova Kapela u 2016. godini bilo je registrirano 20 trgovачkih društava koja su ukupno zapošljavali 112 radnika.

Tablica 18: Gospodarski pokazatelji gospodarstva Općine Nova Kapela i Brodsko-posavske županije

JLS	Broj poduzetnika	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Dobit	Prosj. br. zaposl. (broj zaposlenih krajem razdoblja)	Investicije (Investicije u novu dugotrajnu imovinu)
2016. Općina Nova Kapela	20	37.167.581	35.869.235	1.432.374	112	88.188
Ukupno Brodsko-posavska (sve djelatnosti)	1.711	7.596.758.480	7.453.887.951	361.328.380	15.316	372.047.654
2015. Općina Nova Kapela	20	39.157.408	38.852.348	601.032	94	444.226
Ukupno Brodsko-posavska (sve djelatnosti)	1.627	7.252.968.454	7.229.813.545	336.704.531	14.416	666.287.408
2014. Općina Nova Kapela	17	39.340.563	39.315.401	408.911	101	233.391
Ukupno Brodsko-posavska (sve djelatnosti)	1.444	6.235.505.287	6.260.792.657	266.684.813	13.826	600.978.001
2013. Općina Nova Kapela	15	38.580.587	38.303.334	410.566	82	1.384.492
Ukupno Brodsko-posavska (sve djelatnosti)	1.352	6.362.322.146	6.444.637.465	315.931.480	13.406	458.429.402
2012. Općina Nova Kapela	14	37.459.231	37.069.897	410.021	71	383.773
Ukupno Brodsko-posavska (sve djelatnosti)	1.209	6.722.521.570	6.828.728.100	269.741.618	13.771	415.388.343

⁹ Prikaz trendova u kretanju BDP-a županija na razini Hrvatske i EU, travanj 2018. godine

Izvor podataka: FINA

Tablica 19. Najvažnije gospodarske grane na području Općine Nova Kapela prema broju zaposlenih (31.12.2016. godine)

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Dobit	Prosj.br. zaposl.	Investicije
Prerađivačka industrija	5	18.106.934	16.813.876	1.323.251	81	3.999
Trgovina	5	17.368.705	17.393.677	59.240	17	0
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3	563.391	527.885	35.506	5	6.189

Izvor podataka: FINA

Tablica 20. Najvažnije gospodarske grane na području Općine Nova Kapela po broju tvrtki (31.12.2016. godine)

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Dobit	Prosj.br. zaposl.	Investicije
Prerađivačka industrija	5	18.106.934	16.813.876	1.323.251	81	3.999
Trgovina	5	17.368.705	17.393.677	59.240	17	0
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3	563.391	527.885	35.506	5	6.189
Građevinarstvo	3	328.486	321.174	7.312	4	0

Izvor podataka: FINA

Tablica 21. Najvažnije gospodarske grane na području Općine Nova Kapela po ukupnom prihodu (31.12.2016. godine)

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Dobit	Prosj.br. zaposl.	Investicije
Prerađivačka industrija	5	18.106.934	16.813.876	1.323.251	81	3.999
Trgovina	5	17.368.705	17.393.677	59.240	17	0
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1	612.590	632.207	0	3	78.000

Izvor podataka: FINA

1.5.1 Eksplotacija mineralnih sirovina

Mineralne sirovine predstavljaju prirodni resurs od interesa za Republiku Hrvatsku te imaju osobitu zaštitu i mogu se iskoristavati isključivo pod uvjetima i na način propisan Zakonom o rudarstvu (NN 56/13, 14/14) i Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama RH (2008. godine).

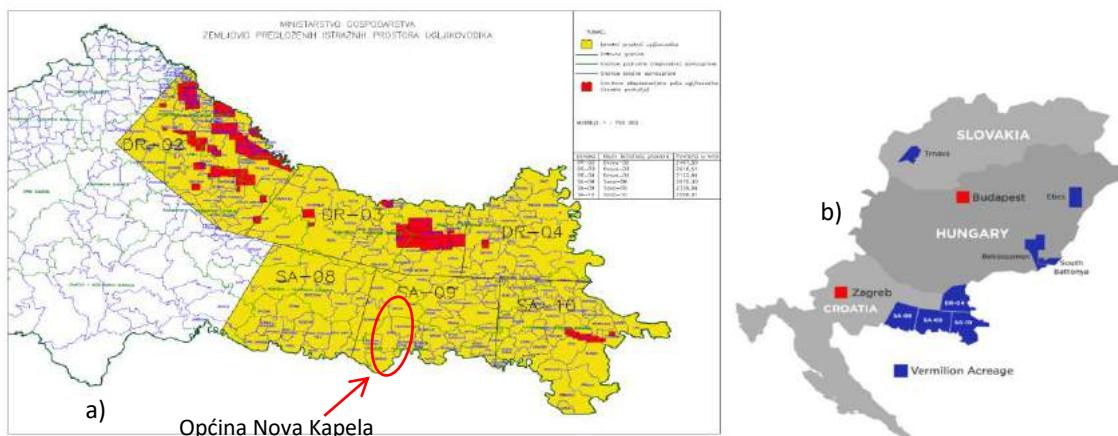
Planom je omogućen rad na eksplotaciji u kamenolomu u Srednjem Lipovcu - karbonatna sirovina za industrijsku preradu. Površina eksplotacijskog polja je 2,90 ha.

Prema podacima iz Strategije raspolaganja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske na području Općine se nalaze ležišta kvarcnog pijeska, jedno se nalazi kod Srednjeg Lipovca (dobra sirovina za izradu pješčano-vapnene cigle), a dugo se nalazi na području Pavlovca (bodenski pijesci) pogodni za kalcitizaciju tala i za korištenje u industriji boja.

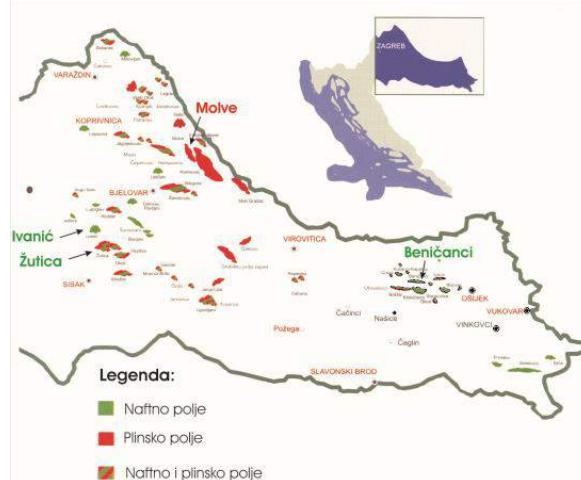

Planom su određene zone za istraživanje mineralnih sirovina mjereno od Srednjeg Lipovca, Gornjeg Lipovca i Pavlovca (vapnenac) te južno od Srednjeg Lipovca (kvarcni pjesak).

Na prostoru Općine Nova Kapela nalazi se jedan kamenolom u kojem se je eksplorirala karbonatna sirovinica za industrijsku proizvodnju. Postojanje kamenoloma dokazuje potencijal za ostvarivanje dodane vrijednosti kroz eksploraciju karbonatne sirovine koja bi se mogla eventualno koristiti npr. za proizvodnju cementa ili vapna. Ipak za daljnju evaluaciju potencijala potrebno je napraviti dodatne stručne studije.

Slika 10 a) Prikaz istražnih prostora ugljikovodika na kopnu Republike Hrvatske (preuzeto iz dokumentacije prvog kruga ponuda koncesija za istraživanje i eksploraciju ugljikovodika na kopnu Republike Hrvatske); **Slika 10 b)** Koncesije kopanije Vermilion Energy Inc. na prostoru središnje i istočne Europe (Izvor: <http://www.vermilionenergy.com/our-operations/europe/central-eastern-europe.cfm>)

Slika 11. Naftna i plinska polja u Hrvatskoj.

Prostor općine Nova Kapela u cijelosti se nalazi na području istražnog prostora Sava-08 (SA-08) koji je u sklopu postupka izdavanja koncesija za istraživanje i proizvodnju ugljikovodika vlada Republike Hrvatske dodijelila Kanadskoj kompaniji Vermilion Energy Inc (Slika). Regionalno je ovo područje svojevremeno istraživala i INA d.d. te su u općini Nova Kapela izbušene istražne bušotine, ali su bile negativne obzirom na pronalazak ugljikovodika. Zapadno, na području Savske depresije, i istočno na području Slavonsko-srijemske depresije, od prostora Općine, INA d.d. još uvijek ima koncesije na kojima uspješno eksplorira ugljikovodike

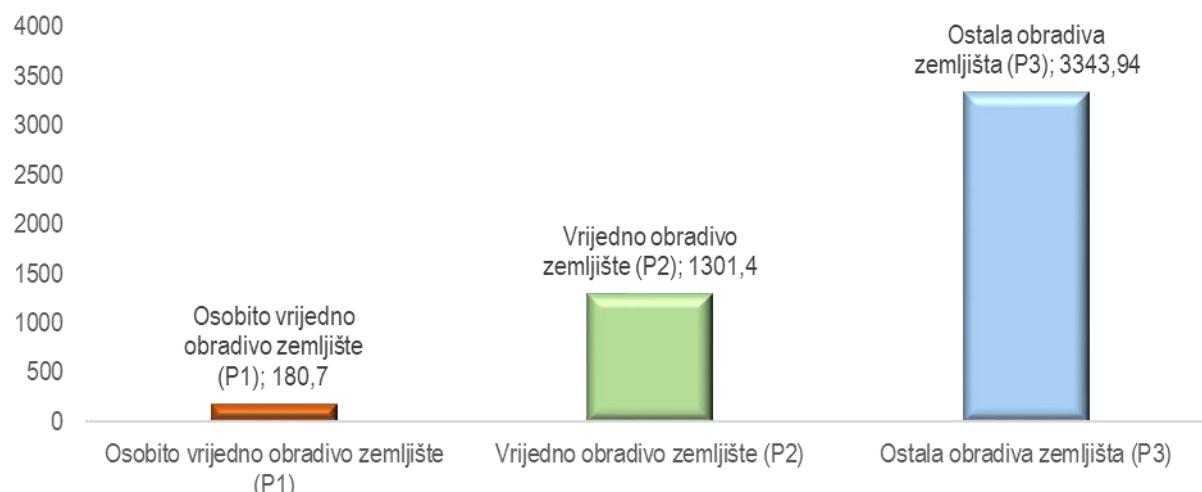
PPUO Nova Kapela omogućuje istraživanje geotermalnih potencijala kao i istraživanje nalazišta ugljikovodika na području obuhvata plana.

Na poljoprivrednom zemljištu omogućuje se izgradnja jedne bušotine za potrebe eksplotacije geotermalnih voda, za potrebe zagrijavanja obradivih površina pri uzgoju poljoprivrednih kultura.

1.5.2 Poljoprivreda, šumarstvo, lovstvo

1.5.2.1 Poljoprivreda

Raspoložive poljoprivredne površine

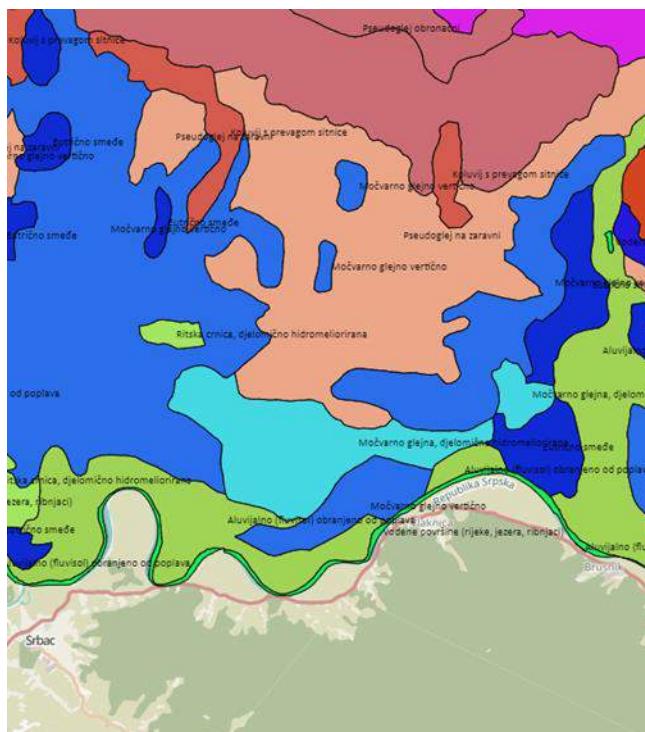
Slika 12. Struktura obradivog zemljišta Općine Nova Kapela.

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije 2009.-2013. godine

Poljoprivredna proizvodnja je temeljna gospodarska grana područja, a njen temeljni resurs je raspoloživo poljoprivredne zemljište, njegova ukupna površina i kvaliteta. Na području Općine Nova Kapela prema podacima u Državnog ureda za reviziju Nova Kapela ukupna raspoloživa površina poljoprivrednog zemljišta iznosi 4.784,84 ha ili 37,07 % ukupne površine Općine te se razlikuje od podatka iz Izvješća o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije za razdoblje 2009.-2013. godine gdje je ukupna poljoprivredna površina nešto veća i iznosi 4.826,04 ha (razlika je – 41,2 ha).

Najveći dio poljoprivrednih površina je u kategoriji ostala obradiva tla.

Pedološke karakteristike na području prostora Općine Nova Kapela predstavljene su raspodjelom tala koji nastaju trošenjem stijena u podlozi te različitim klimatskim i biološkim procesima. Utjecaj materijala ispod površine zemlje na raspodjelu tla može se dobro uočiti promatraljući pedološku kartu (<http://pedologija.com.hr/karte.htm>). Na južnim obroncima Požeške gore tla su predstavljena obronačnim pseudoglejem i koluvijima. U središnjem dijelu Općine tla su predstavljena pseudoglejem na zaravni te mjestimično močvarnim glejno-vetričnim tlima. Uz rijeku Savu na južnom području Općine tla su predstavljena močvarno glejnim, djelomično hidromelioriranim tlima, aluvijalno (fluviosolnim) tlima obrađenim od poplave te močvarno glejnim tlima.

Slika 13. Isječak iz pedološke karte Hrvatske. (Izvor: http://tlo-i-biljka.eu/iBaza/Pedo_HR/index.html)

Tablica 22. Poljoprivredne površine na području Općine Nova Kapela

Poljoprivredno tlo osnovne namjene	Ha
Osobito vrijedno obradivo zemljište (P1)	180,7
Vrijedno obradivo zemljište (P2)	1301,4
Ostala obradiva zemljišta (P3)	3343,94
UKUPNO	4.826,04

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije 2009.-2013.

Korištenje poljoprivrednog zemljišta

Prema podacima Državnog ureda za reviziju 1 329,84 ha (27,79 %) je u državnom vlasništvu, a 3 455,00 ha (72,21 %) je u privatnom vlasništvu. Prema podacima Brodsko-posavske županije na temelju dosadašnjih Programa gospodarenja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Općine Nova Kapela (u daljem tekstu: Program) bilo je obuhvaćeno 951,5248 ha, od čega je 687,740 ha prodani, a u zakup je dano 263,6544 ha.

Do sada Općina Nova Kapela donosila je godišnji plan korištenja sredstava od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, kojim se namjenski usmjeravaju sredstva dobivena provedbom provedbom Programa sukladno članku 49. Zakona o poljoprivrednom zemljištu.¹⁰

Tablica 23. Korištenje poljoprivrednog zemljišta 2003. godine

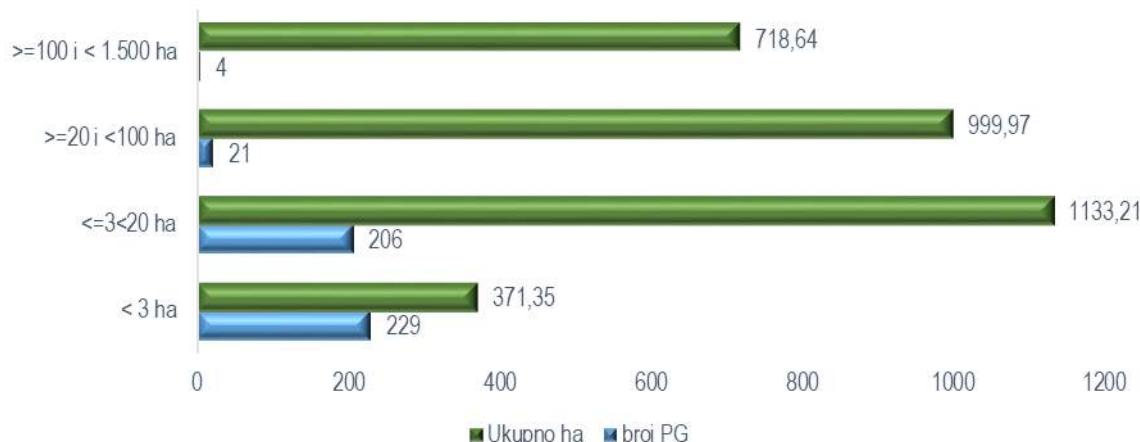
Poljoprivredna površina	Ukupno (ha)
-------------------------	-------------

¹⁰ Zakon o poljoprivrednom zemljištu "Narodne novine" broj 20/18

Oranice i vrtovi	2.612,91
Voćnjaci	51,87
Vinogradi	31,78
Povrtnjaci	24,56
Livade	221,32
Rasadnici, košarački vrbici	0,01
Ukupno obrađena površina	2.942,45
Pašnjaci	221,32
Neobrađeno poljop. zemljište	205,48
Ukupno poljop. zemljište	3.369,25

Izvor podataka: *Popis poljoprivrede 2003. godine, Državni zavod za statistiku*

Slika 14. Broj poljoprivrednih gospodarstava i broj hektara koje obrađuju.

Izvor: *Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2015.*

Prema podacima iz 2015. godine u ARKOD bazi bilo je upisano ukupno 460 poljoprivrednih gospodarstava koja su obrađivala 3.223,17 ha. Najzastupljenije kategorije PG su one koje obrađuju do 3 ha (49,78 %) te oni koji obrađuju 20 do 100 ha (44,78%).

Što se tiče poljoprivrednih površina najviše ih obrađuju PG koja raspolažu sa 3-20 ha odnosno ona obrađuju ukupno 35,15 % ha poljoprivredne površine prijavljene u ARKOD bazu.¹¹

Planom navodnjavanja Brodsko-posavske županije je za izgradnju sustava navodnjavanja predviđeno područja uz Lateralni kanal Ađamovka –Orjava.

¹¹ Prema postojećim podacima u 2015. godini PG su u ARKOD bazu prijavila 3.223,17 ha poljoprivrednog zemljišta koje su koristile za različite namjene. Istovremeno u bazi podataka koja razrađuje podatke o korištenju poljoprivrednog zemljišta po kulturama upisano je ukupno 3.077,41 ha ili 145,76 ha manje. Nije utvrđeno kako je došlo do navedene razlike.

Nositelji poljoprivredne proizvodnje

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i regionalnom razvoju (stanje na dan 31.12.2017. godine) na području Općine registrirano je 457 poljoprivrednih gospodarstava, od toga 450 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-a, 98,47%) 4 obrta, 2 trgovačka društva te 1 zadruga. Žene su nositeljice 158 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva (odnosno 35,11% OPG-a).

Prosječan broj članova OPG-a je 0,54 članova jer 256 OPG nema niti jednog člana, a samo 1 člana ima njih 152.

Prema dostupnim podacima, formalno obrazovanje nositelja poljoprivrednih gospodarstava je nezadovoljavajuće. Višu školu i fakultet ima 5 nositelja; 41 nositelj ima srednje ili više obrazovanje; 6 nositelja ima nezavršeno osnovnoškolsko obrazovanje; 34 nositelja imaju završenu osnovnu školu, dok za 50 nositelja nema podataka (36,76%) o završenom formalnom obrazovanju.

Dobna struktura nositelja poljoprivrednih gospodarstava također je nezadovoljavajuća, tako je 7 nositelja poljoprivrednih gospodarstava mlađe od 40 godina (5,15%), od 41-66 godina je 53 nositelja (38,97%) dok je 76 nositelja je starije od 61 godine (55,88%).

Stočarska proizvodnja

Stočarstvo na području Općine se za sada održalo, a najvažnije domaće životinje su, prema brojnom stanju svinje. Održala se iako skromna i proizvodnja mlijeka te uzgoj konja.

Tablica 24. Brojno stanje stoke na području Općine Nova Kapela u razdoblju 2015. – 2017. godine.

Općina	Goveda			Ovce			Svinje		
	2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.	2015.	2016.	2017.
Nova Kapela	398	392	537	733	703	709	6566	8769	6851

Izvor podataka: Hrvatska poljoprivredna agencija, 2018.

Najveći pad u poljoprivrednoj proizvodnji u posljednjih 15 godina na području Općine doživjela je proizvodnja mlijeka; 2004. godine na području Općine bilo je 125 isporučitelja mlijeka koji su te godine isporučili 944.821 l mlijeka. Značajan pad proizvodnje i broja isporučitelja započeo je u 2009. godini i od tada proizvodnja neprekidno pada. Kraj pada se primjećuje, ali isti je zanemariv u odnosu na proizvodnju do 2009. godine. Otkup mlijeka provode Vindija i Dukat.

Tablica 25. Broj isporučitelja i količina isporučenog mlijeka u razdoblju 2015. do 2017. godine.

Općina	2015.		2016.		2017.	
	Br. isporučitelja	Isporučena količina mlijeka/litra	Br. isporučitelja	Isporučena količina mlijeka/litra	Br. isporučitelja	Isporučena količina mlijeka/litra
Nova Kapela	4	182.539	6	193.044	8	202.457

Izvor podataka: Hrvatska poljoprivredna agencija, 2018.

Broj uzgajivača stagnira. Svinje uzgaja gotovo sve i jedno registrirano poljoprivredno gospodarstvo.

Na području Općine Nova Kapela 13 poljoprivrednih gospodarstva uzgaja konje (27).

Nema dostupnih podataka o broju košnica i pčelara na području Općine.

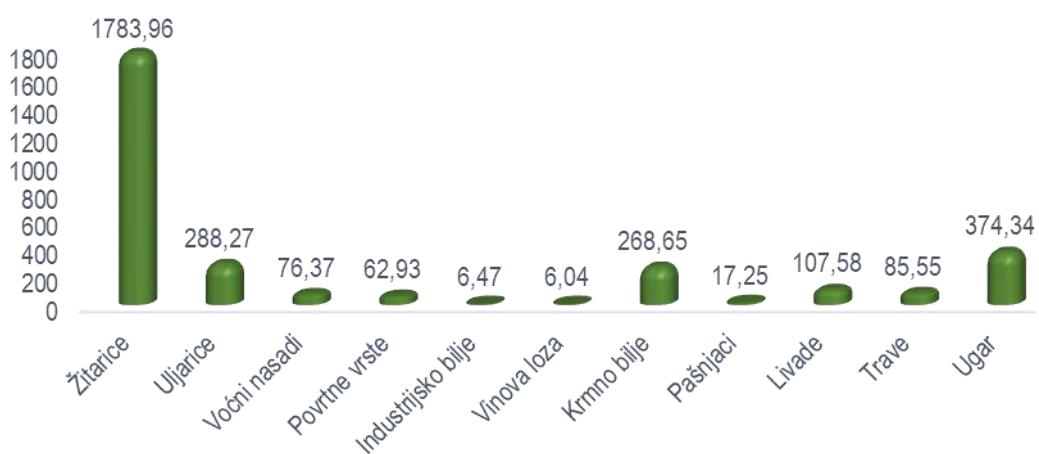
Veterinarska skrb za životinje organizirana je preko Veterinarske ambulante koja posluje u sklopu Veterinarske stanice Veterina d.o.o. iz Nove Gradiške.

Biljna proizvodnja

Prema ARKOD podacima o korištenju poljoprivrednog zemljišta (2015. godina) na području Općine zbog mozaičnog poljoprivrednog prostora raznovrsna je poljoprivredna proizvodnja.

Prema podacima iz ARKOD baze (2015. godina) ukupno je bilo prijavljeno 3.077,41 ha u sustav potpora. Od toga pod kulturama bilo je bilo 2.072,23 ha ili 67,34 %. Najznačajnije su žitarice (uključujući kukuruz) koje se uzgajaju na 1.783,96 ha, dok su ostale oranice bile pod uljaricama, od kojih je najznačajnija soja. Također 3.033,74 ha bilo je obuhvaćeno plaćanjima za područja sa značajnim prirodnim ograničenjima (visina potpore iznosi 119,85 EUR/ha).

Slika 15. Korištenje poljoprivednog zemljišta, po kulturama, u hektarima.

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju ARKOD baza, 2015. godine.

Značajne površine su pod različitim krmnim kulturama što je razumljivo jer na području Općine Nova Kapela stočarstvo je također dosta zastupljena poljoprivredna grana.

Zahvaljuju

ćи raznolikom mozaičnom terenu te povoljnim klimatskim i pedološkim uvjetima dio PG-a¹² se bavi uzgojem različitih voćnih vrsta te uzgojem povrća. Pod voćnim nasadima je 76,27 ha. Najrašireniji su miješani nasadi voćnih vrsta 125 PG s 20,81 ha, te nasadi šljiva 78 PG s 23,47 ha, te oraha 18 PG s 17,79 ha.

Od povrtnih kultura najzastupljeniji je krumpir (34,8 ha).

Na području Općine uzgaja se i plemenita vinova loza te od industrijskog bilja lan.

U 2015. godini na području Općine bilo je 24,39 ha u ekološkoj proizvodnji, a 19 ha je bilo u prijelazu na ekološke poljoprivredne prakse.

Prema navedenim podacima proizlazi da se na području Općine Nova Kapela koristi svega 64,32 % raspoloživog poljoprivrednog zemljišta, što je s obzirom na činjenicu da se Općina nalazi u području gdje je poljoprivreda jedna od osnovnih djelatnosti manje od očekivanog.

Programi potpore poljoprivredi

¹² PG – kratica za Poljoprivredno gospodarstvo

Jedan od značajnih akceleratora razvoj poljoprivrede je projekt provedbe Lokalne razvojne strategije (LRS) Lokalne akcijske grupe (LAG-a) „Posavina“ (Općina Nova Kapela jedan je od osnivača i ključnih razvojnih dionika), koja će omogućiti lokalni odabir i sufinaciranje projekata u ruralnom razvoju, uz potporu svim potencijalnim korisnicima za razvoj i kreiranje projekata za nacionalne/EU razvojne potpore u okviru Programa ruralnog razvoja, ali i općenito, projekata za razvoj lokalnih zajednica na području obuhvata LAG-a.

Sustavi kvalitete

Na području Općine nema poljoprivrednih gospodarstava u sustavima kvalitete obveznim kao što je oznaka izvornosti, oznaka zemljiprisnog podrijetla.

Nekoliko manjih površina je u evidenciji ekološke poljoprivrede ili se nalazi u prijeloznom razdoblju (uglavnom voćni nasadi).

Očekuje se da bi uvođenje neobveznih izrada kvalitete za koje se razrađuje zakonska regulativa mogli značajno doprinijeti ostvarenju većih prihoda poljoprivrednika na području Općine. Takvi neobezujući izrazi kvalitete (za koje se priprema zakonska regulativa), a koji su primjereni području su oznaka izravna prodaja i lokalna poljoprivreda.

1.5.2.2 Šumarstvo

Ukupne površine šuma na području Općine iznose 7.131,03 ha ili 55,31 % površine Općine. Državnim šumama na području Općine upravljaju Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma Nova Gradiška, šumarija Nova Kapela.

Ukupna površina privatnih šuma je 2.003,73 ha ili 28,10 %. Na području „Novokapelskih šuma“ izrađen je Program gospodarenja privatnim šumama.

Na području Općine u nizinskom dijelu mogu se naći šumske zajednice hrasta lužnjaka u zajednici s jasenom i brijestom, ali i u zajednici sgrabom, klenom i lipom u najnižim područjima. U sjevernom višem dijelu općine najčešće su šumske zajednice hrasta, graba, jasen i topola.

1.5.2.3 Lovstvo

Na području Općine Nova Kapela ustanovljena su tri zajednička (županijska) lovišta i jedno državno lovište XII/16 Radinje koje obuhvaća područje stoljetne šume Radinje te je dio lovnoturističke ponude Hrvatskih šuma d.o.o. te se lovište nalazi u Katalogu lovišta Hrvatskih šuma d.o.o.. Lovci odsjedaju u Lovačkom domu Radinje.

Poznato je po svojoj dugoj lovnoj tradiciji, te primjerenoj organizaciji lova na jelena običnog, srnu i divlje svinje.

Zajedničkim lovištima gospodare lokalne lovačke udruge koje ostvaruju svoje lovogospodarske osnove i unaprjeđuju stanja u lovištima u suradnji s Brodsko-posavskom županijom (lovozakupnik).

Pri lovačkoj kući u Batrini postoji gater za obuku pasa, koji ima licencu i za međunarodne manifestacije (izložbe i utakmice pasa), na kojem su lovačke i kinološke udruge sa područja županije, uspješno organizirale niz takovih manifestacija.

Tablica 24. Popis lovišta na području (dijelom ili u cijelosti) u Općini Nova Kapela)

Lovište	Status	Površina ha	Lovozakupnik	Glavne vrste divljači
XII/16	zatvoreno,	4.140	Hrvatske šume d.o.o.	jelen obični, srna običn, svinja

	državno			divlja, fazan – gnjetlovi, prepelica pućpura
XII/115 Fođače	Otvoreno, županijsko	2.463	LD Fazan, Siče	Srna, zec obični, fazan, svinja divlja
XII/116 Britnjevača Ravnjaš	Otvoreno, županijsko	4.338	LU Babja gora, Nova Kapela	Srna, zec obični, fazan, svinja divlja
XII/117 „Ježovik- Cerje“	Otvoreno, županijsko	3.539	LU Kuna, Batrina	Srna, zec obični, fazan, svinja divlja

Izvor podataka: *Ministarstvo poljoprivrede, Središnja lovna evidencija , 2018.*

1.5.3 Prerađivačka industrija

U Općini Nova Kapela poljoprivredna djelaznost je najvažnija gospodarska grana za sve njene stanovnike. Na području Općine registrirano je 5 pravnih osoba u sektoru prerađivačke industrije.

1.5.4 Turizam

Općina Nova Kapela je svrstana u turistički razred D, a naselje Stara Kapela u turistički razred C.

Brodspo-posavska županija izradila je 2012. godine Strategiju razvoja ruralnog turizma na području Brodsko-posavske županije do 2020. godine. Prema ovom dokumentu Županija je planirala poticati razvoj ruralnog turizma u periodu do 2020. godine , kako bi dosegla broj noćenja (2020. godine) od 348.400 noćenja s 3680 postelja i 130 dana popunjenošt kapaciteta. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2017. godini u Županiji je ostvareno ukupno 50.791 noćenje što ukazuje da se strateški ciljevi neće ostvariti te da je potrebno pripremiti Plan razvoja turizma na loklanoj razini.

Na području Općine Nova Kapela u 2016. godini bilo je 518 dolazaka gostiju koji su ostvarili ukupno 1.028 noćenja, a u 2017. godini rezultati su još nepovoljniji ; ostvareno je 477 dolazaja i 771 noćenje. Turisti i posjetitelji dolaze ili putem organiziranog dolaska grupa (putničke agencije) ili su u pitanju individualni gosti koji putuju autocestom A3 koji se kratko zadržavaju (2016. godine 1,62 dana), a vlasnici smještajnih kapaciteta se oglašavaju putem portala Air B&B te e-via tour.

Na području Općine postoje prirodna osnova za razvoj selektivnih oblika turizma na kontinentu, a blizina autoseste (izlaz Lužani 12,5 km) predstavlja priliku i za ostvarivanja noćenja putnika u tranzitu. Veliki broj napuštenih kuća/kuća na prodaju daje priliku za daljnji razvoj smještajnih kapaciteta. Smještajni kapaciteti su za sada skoncentrirani u etno-selu Stara Kapela koja može smjestiti do 38 posjetitelja.

Također u naselju Stara Kapela nalaze se i dva restorana, koji nude svoje usluge organiziranim grupama. U kategoriji najboljeg domaćina turističkog seljačkog domaćinstva 2014. godine OPG Antun Staklarević dobio je priznanje za najbolje turističko seljačko domaćinstvo za svoj OPG i imanje "Tunjina kuća" u Staroj Kapeli. Također i objekt „Stričev grunt“ dobitnik je booking nagrade za svoj smještaj i ponudu. Na području Stare Kapele nalaze se biciklističke staze, koral, šetnice, tkalačka radionica sa sedam tkalačkih stanova, dvije krečane s prikazom proizvodnje kreča na tradicionaln način, vidikovci te malo sanjkalište. Nakon početnog zaleta primjetna je stagnacija posjećivanja etno-naselja Stara Kapela, koje se u nekim javno objavljenim publikacijama predstavljalo i kao difuzni hotel, ali kao takav nije službeno kategoriziren.

Državno lovište XII/16 „Radinje“ također je destinacija koja se organizirano posjećuje.

Gledajući na okruženje potrebno je razvijati primarne turističke atrakcije koje će privlačiti posjetitelje/turiste na području Općine, a zatim omogućiti razvoj usluga i proizvoda koji će zadržavati turiste.

Za sada je naselje etno-selo Stara Kapela razvilo određene smještajne kapacitete i turističke sadržaje. Naselja Pavlovci i Stara Kapela dopuštena je izgradnja slijedećih građevina: šumskih, lovačkih, lugarskih, izletničkih i sličnih objekata, naučno-poučnih staza, postava opreme za razne vidove rekreacije, hotela, hotel baština, apartotel, difuzni hotel, integralni hotel, turistički apartmani, pansioni, pojedinačni objekti ugostiteljskoturističke namjene, kamp odmorišta, druge vrste objekata za smještaj: soba za iznajmljivanje, apartman, studio apartman, kuća za odmor, prenocište, odmaralište za djecu, hostel, planinarski dom, lovački dom, objekt za robinzonski smješta, površinama športsko-rekreacijske namjene.

U naselju Stara Kapela omogućava se izgradnja: - nadstrešnica, turističkih punktova, parkirališta, informacijskih prostora –edukativnih sadržaja, prostora usluge jela i pića, itd. gradnja i uređivanje svih vrsta otvorenih i zatvorenih igrališta sa pratećim sadržajima kao što su svlačionice, teretane, bazeni, saune, ugostiteljski, zabavni i trgovački sadržaji- sadržaja športa s naglaskom na tradicionalne varijante tipa jahalište, ribnjaka

1.5.5 Trgovina

Pravne osobe kojima je trgovina onovna djelatnost usmjerene su na lokalno tržište te imaju veliki značaj u smislu da zadovoljavaju potrebe stanovništva, međutim zbog trenda otvaranja velikih trgovačkih centara ne može se očekivati razvoj trgovačkih usluga namijenjenih lokalnom stanovništvu koje svoje veće potrebe zadovoljava u okolnim trgovačkim centrima (odjeća, obuća, kućne potrepštine i sl.).

1.5.6 Obrtništvo

Na području Općine registrirano je 35 obrta u radu. Najviše obrta ima registriranu pretežnu djelatnost - pružanje usluga pripreme i usluživanja hrane i pića (7). Preostali obrti registrirani su za različite djelatnosti poljoprivrednu proizvodnju i preradu (3), šumarstvo (3), proizvodnju namještaja i stolarije (2), trgovinu (3), pekarske proizvode(2) i druge djelatnosti namijenjene lokalnom stanovništvu.

1.5.7 Poticanje gospodarstva na području Općine Nova Kapela

Općinska administracija je osigurala niz značajnih preduvjeta za razvoj malog poduzetništva i cjelokupne društvene zajednice:

- donijela je Prostorni plan uređenja Općine Nova Kapela
- kontinuirano ulaže u komunalno infrastrukturno opremanje svih naselja
- vodi brigu o djeci i mladima i ostalim ranjivim skupinama
- ulaže sredstva u različite oblike društvenih aktivnosti i na taj način omogućuje da je Općina privlačno mjesto za život
- donijela je Program ukupnog razvoja Općine Nova Kapela za razdoblje 2015.-2010.

Donošenjem ove Strategije omogućit će se još jedna temeljna pretpostavka za daljnji društveni i gospodarski razvoj Općine.

1.5.7.1 Poduzetnička infrastruktura

Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture, u širem smislu, definira poduzetničku infrastrukturu kao ukupnost svih prostorno specifičnih oblika odvijanja različitih poduzetničkih aktivnosti nastalih kao rezultat promišljenog i organiziranog prostorno razvojnog koncepta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno Republike Hrvatske.

U užem smislu, poduzetnička infrastruktura definirana je kao poduzetničke zone i potporne poduzetničke institucije (PPI; razvojne agencije, županijske razvoje agencije, razvojne agencije određene djelatnosti, poduzetnički centri, poduzetnički inkubatori, poslovni inkubatori, inkubatori za nove tehnologije, poduzetnički akceleratori, poslovni parkovi, znanstveno-tehnološki parkovi i centri kompetencije).

Poslovne (poduzetničke) zone

Poduzetničke zone definirane su kao infrastrukturno opremljena područja definirana prostornim planovima, namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti. Osnovna karakteristika poduzetničkih zona je zajedničko korištenje infrastrukturno opremljenog i organiziranog prostora od strane poduzetnika kojima se poslovanjem unutar poduzetničke zone omogućuje racionalizacija poslovanja i korištenje raspoloživih resursa poduzetničke zone zajedno s ostalim korisnicima poduzetničke zone.

Na području Općine postoje slijedeće industrijske zone:

Naziv poslovne zone	Lokacija	Površina ha	Infrastruktura	Poduzetnici u zoni	Slobodan prostor/vlasništvo
Postojeće industrijske zone					
Poduzetnička zona Nova Kapela	Brauna Trenka 12, Nova Kapela	2	Elektroenergetski priključak, trafostanica 630 kV, vodooskrba iz vlastitog zdenca, interni kanalizacijski sustav, telekomunikacijska mreža, 2 km udaljena od autoceste A3	=	Privatno vlasništvo, nije u funkciji
Poduzetnička zona Nova Kapela	Kralja Tomislava 142a	4 ha	Elektroenergetski priključak, trafostanica 630 kV, vodooskrba iz vlastitog zdenca, interni kanalizacijski sustav, telekomunikacijska mreža, 3 km udaljena od autoceste A3	1	Privatno vlasništvo, dijelom u funkciji
Planirane poslovne zone					
Batrina	„Batrinsko brdo“	35 ha	Elektroenergetski priključak, telekomunikacijska mreža, udaljena 2 km od autoceste A3, nema komunalnih priključaka		Nije u funkciji, samo kao potencijal evidentirano u PPUO Nova Kapela
Batrina	Naselje Kovačevac	10 ha	Elektroenergetski priključak, telekomunikacijska		Nije u funkciji, samo kao potencijal evidentirano u PPUO

			mreža, uz autocestu (0,1 km) i budući izlaz državne ceste Pleternica -Požega (u fazi projektiranja)		Nova Kapela
Nova Kapela	Nova Kapela (Ljubinke – Stočna pijaca)	24 ha	Elektroenergetski priključak, telekomunikacijska mreža, udaljena 2 km od autoceste A3, nema komunalnih priključaka		Republika Hrvatska Općina Nova Kapela U prostornom planu , na jednom dijelu će se nalaziti buduće reciklažno dvorište

Izvor: Općina Nova Kapela, svibanj 2018. godine

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">✓ Riješeno upravljanje lovištima✓ Općina je kategorizirana u turistički razred D, a naselje Nova Kapela u turistički razred C✓ Biciklističke i tematske staze???✓ Smještajni kapaciteti se stalno razvijaju✓ Iskustvo poduzetnika u poljoprivredi u privlačenju/korištenju EU fondova✓ Lokalna akcijska grupa Posavina – organizacija za potporu ruralnom razvoju šireg područja, Općina jedan od osnivača i ključnih razvojnih/potpornih dionika✓ Nizak indeks razvijenosti Općine i Županije daje bodovnu prednost pri ocjenjivanju projekata koji se kandidiraju za korištenje sredstava iz europskih fondova✓ Donijeti smjernice za razvoj turizma kao nove gospodarske grane područja✓ Unaprijediti korištenje sagrađenih poslovnih zona na području Općine✓ Dio poljoprivrednog zemljišta planiran je za izgradnju sustava navodnjavanja	<ul style="list-style-type: none">– Nedovoljno obrazovanje dijela nositelja poljoprivrednih gospodarstava– Neriješeni imovinsko pravni odnosi i velika usitnjenošć parcela onemogućuju unaprjeđenje poljoprivrednih praksi te korištenje državnih potpora poljoprivredi, šumarstvu i ruralnom razvoju– Nedostatak atrakcija područja za privlačenje i duži boravak turista/posjetitelja (nije valorizirana kulturna i prirodna baština područja)
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">• Naći proizvodne niše za mala poljoprivredna gospodarstva i staviti u funkciju svo poljop. zemljište• Unaprijediti gospodarenje poljoprivrednim zemljištem• Unaprijediti gospodarenje privatnim šumama, formiranje udruženja privatnih šumoposjednika	<ul style="list-style-type: none">○ Starenje stanovništva, posebno nositelja poljoprivrednih gospodarstava, otežava oporavak poljoprivrede i razvoj dodatnih djelatnosti na području Općine○ Neodgovarajuća komunalna infrastruktura ograničavajući je faktor za pojedine gospodarske djelatnosti (prvenstveno neriješena odvodnja otpadnih voda)

- Podupirati obrazovanje odraslih, prvenstveno nositelja poljoprivrednih gospodarstava, žena i mladih
 - Razviti atrakcije odnosno točke privlačenja posjetitelja te prateće sadržaje za njihov duži boravak u destinaciji, poduzimati aktivnosti kako bi Nova Kapela postalo turistički prepoznatljivo
 - Osigurati stalnu dostupnost/pristup postojećim turističkim atrakcijama (bicikli, taksi služba i sl.)
 - Razviti selektivne oblike smještajnih kapaciteta poput robinzonskog turizma, kampova i kamp odmorišta
- Dio potreba općine ne ovisi od lokalne administracije (gospodarenje državnim šumama, komasacija)
 - potrebna značajna sredstava za razvoj javne turističke infrastrukture

1.6 Društveni razvoj zajednice

Prema metodologiji Popisa stanovnika razlikuju se obitelj te kućanstva koja mogu biti privatna i institucionalna.

Privatno kućanstvo je svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba. Kućanstvom se smatra i svaka osoba koja živi sama, tzv. samačko kućanstvo. Privatno obiteljsko kućanstvo je ono gdje postoji barem jedna (uža) obitelj, a mogu imati i članove koji ne pripadaju nijednoj obitelji u kućanstvu. Privatnim neobiteljski kućanstvo se smatra kućanstvo u kojem nema nijedne (uža) obitelji. Ona se dijele na samačka i višečlana neobiteljska kućanstva.

Institucionalno kućanstvo obuhvaća osobe za čiji smještaj i ishranu skrbi neka ustanova (obrazovne institucije, zdravstvene i institucije za skrb, institucije za umirovljenike ili starije osobe, vojne institucije, vjerske institucije i ostale institucije).

Obitelj je zajednica unutar istoga kućanstva koja se sastoji od: bračnoga/izvanbračnog para bez djece; bračnoga/izvanbračnog para s djecom ili jednog roditelja s djecom. Pojam "majka s djecom" odnosno "otac s djecom" ne može se izjednačiti s pojmom "samohrani roditelj".¹³

Kućanstvom se smatra i osoba bez stalne adrese stanovanja (npr. beskućnici), a zatečena je u kritičnom trenutku u naselju popisa.

Prema podacima istog Popisa, na području Općine Nova Kapela popisano je 1.422 privatnih kućanstava.

Prosječan broj članova kućanstva je 2,94 što je manje od Županijskog prosjeka od 3,03 članova, kao je više od državnog prosjeka od 2,8 članova.

Na području Općine Nova Kapela (podaci iz Popisa stanovnika 2011. godine) živi 1.152 obitelji, odnosno u obiteljima živi 3615 stanovnika (85,52 %).

¹³ Np.a. Pojam "dijete" nije ograničen godinama starosti pa stoga jednu obitelj mogu sačinjavati npr. 80-godišnja majka i njezina 60-godišnja kći. Dakle pojam majka s djecom/otac s djecom nije istovjetan pojmu samohrani roditelj koji je definiran u članku 4. stavak 1. točka 4. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 157/13 i 152/14) kao „ roditelj koji sam skrbi za svoje dijete i uzdržava ga“. Isto tako, prema ovom Zakonu, dijete je osoba do navršenih 18 godina života (članak 4. stavak 1. točka 6. Zakona).

Bez djece je ukupno 368 obitelji, od toga bračnih parova 363 i izvanbračnih parova 5. Obitelji s djecom je 784, od toga obitelji samo s jednim roditeljem je 153 (19,52%). U obiteljima s jednim roditeljem živi 193 djece.

Putem socijalnog programa Općina financijski podupire mlade obitelji (dar za vjenčanje, potpora za novorođenu djecu).

1.6.1 Predškolsko obrazovanje i odgoj

Predškolski odgoj organizira se i provodi putem javne ustanove Dječji vrtić Nova Gradiška, (čiji su osnivači JLS Nova Gradiška, Stara Gradiška, Okučani, Gonji Bogićevci, Cernik, Staro Petrovo Selo i Nova Kapela), a koja upravlja područnim objektom „Zvončić“, koji se nalazi u Novoj Kapeli.

U područnom objektu „Zvončić“ predškolski odgoj pohađa prosječno 40 djece godišnje o kojima brine 4 zaposlenika (2 odgajiteljice, te kuharica i spemačica). U objektu se provodi i program predškole za djecu s područja Općine.

Vrtić se nalazi u namjenskom montažnom objektu izgrađenom 1980. godine; adaptiranom 2013/2014 godine kad je uređeno i vanjsko igralište te nabavljen dio nove opreme.

Postojeći vrtić radi punim kapacitetom. S obzirom na stalni porast interesa roditelja za korištenjem usluga vrtića i jaslica Općina planira nadogradnju/izgradnju vrtića i pružanje usluga jaslica u cilju pružanja potpore mlađim obiteljima te osiguravanja uvjeta za predškolski odgoj i naobrazbu što većem broju djece s područja Općine.

1.6.2 Osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje

U Općini Nova Kapela djeluje Osnovna škola Antun Mihanović Nova Kapela Batrina, a osnivač škole je, sukladno zakonskim propisima, Brodsko-posavska županija. Osnovna škola je opremljena školskom dvoranom, Osnovno školsko obrazovanje na području Općine odvija se od 1850. godine, ali je prva škola sagrađena 1907. godine.

U školi je zaposleno 9 nastavnika razredne nastave, 19 nastavnika predmetne nastave a od stručnih suradnika zapošljava: pedagoginju, defektologinju i knjižničarku te ispunjava uvjete državnog pedagoškog standarda. U cilju održavanja istog potrebno je kontinuirano ulagati u školska nastavna pomagala, održavanje školskog prostora te uređenja okoliša škole.

Tablica 25. Broj učenika u Osnovnoj školi Antun Mihanović Nova Kapela Batrina

	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Ukupno	373	363	342	344	327	387

Izvor: Općina Nova Kapela, 2018.

Na području Općine nema srednjih škola ni visokoškolskih ustanova.

Učenici najčešće nastavljaju školovanje u Novoj Gradiški.

Putem socijalnog programa Općine stipendiraju se učenici.

Na području Općine nema drugih formalnih niti neformalnih programa obrazovanja odraslih.

1.6.3 Kultura

Na području Općine Nova Kapela nema ustanova u kulturi. Kulturni sadržaji se realiziraju putem udrugu koje promiču kulturu i tradicijske običaje. Na području Općine je izgrađeno 10 domova kulture koji se nalaze u svim većim naseljima Općine.

Na području Općine nalazi se više društvenih domova. Najznačajnija je zgrada Hrvatskog doma u Novoj Kapeli u kojoj je smješteni mnogobrojni sadržaji koje koriste svi stanovnici Općine i općinska administracija, matični ured, primarna zdravstvena zaštita, polivalentna konferencijska dvorana).

1.6.4 Sport

Postojeća sportska infrastruktura odnosi se na igrališta za sportsko-rekreativne potrebe stanovnika i djece.

Na području Općine djeluje niz sportskih udruga od kojih su najzastupljeniji nogometni klubovi. U cilju razvoja turizma kao nove gospodarske grane bit će potrebno osmisliti sadržaje (sport, rekreacija) koji mogu doprinijeti zadržavanju posjetitelja/turista na području Općine.

1.6.5 Civilno društvo

Prema podacima Ministarstva uprave na području Općine Nova Kapela djeluje 49 aktivnih registriranih udruga civilnog društva.

Najbrojnije su udruge koje se bave sportom i rekreacijom (18). Također značajne su udruge (kulturno umjetnička društva) koje čuvaju tradiciju i običaje kraja. Također ne treba zaboraviti i značaj vatrogasne službe koja je organizirana putem nekoliko DVD-a.

Općina surađuje sa civilnim društvom, podupirući njihove projekte u pripremi i realizaciji. Također u suradnji s udrugama organizira nekoliko puta izlete za različite dobne skupine stanovnika na način da im osigura besplatan prijevoz za jednodnevne izlete (posjet Sajmu cvijeća Floraart u Zagrebu, hodočašće u Mariju Bistricu, posjeta gradu Vukovaru). Također postojeće udruge koriste uređene javne prostore Hrvatskog doma u naselju Nova Kapela za svoja godišnja ili periodična okupljanja.

1.6.6 Briga o osobama s invaliditetom

Prema vrsti invaliditeta, možemo razlikovati slabovidne i slijepe osobe, gluhe i nagluhe, osobe s tjelesnim invaliditetom i tjelesnim oštećenjima te osobe s intelektualnim poteškoćama. Prema socijalnom statusu, osobe s invaliditetom, možemo podijeliti na zaposlene, nezaposlene, korisnike invalidske mirovine, osobne invalidnine i naknade za tjelesno oštećenje.

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, 964 osoba je s teškoćama obavljalo svakodnevne aktivnosti, od toga je 426 osoba trebalo koristiti pomoć druge osobe (4,8% ukupnog stanovništva Općine), a 134 osobe su koristile pomoć druge osobe (10,08% ukupnog stanovništva Općine).

Osobe s teškoćama su posebno osjetljiv dio društva o kojem lokalna zajednica treba voditi posebnu brigu. Potrebno je razvijati različite programe i sadržaje za povećanje kvalitete njihova života, što je posebno značajno upravo u Općini Nova Kapela jer čak 22,87 % stanovništva (njih 964) su osobe s teškoćama u obavljanju svakodневnih aktivnosti.

Najveći broj osoba s teškoćama u obavljanju svakodневnih aktivnosti 513 (12,14 % ukupnog stanovništva Općine) starije je od 65 godina. Za ovu osjetljivu populaciju potrebno je razvijati različite programe potpore i povećanja kvalitete života kako bi bile potpuno integrirane u lokalnu zajednicu. Organizacije civilnog društva i jedinica lokalne samouprave u partnerstvu s drugim razvojnim dionicima, u sinergijskom djelovanju, trebaju osmišljavati projekte koji se mogu sufinancirati iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova namijenjenih upravo ovoj ciljanoj skupini društva.

Također, važno je napomenuti kako je potrebno provesti prilagodbu svih javnih prostora za pristup osobama smanjene pokretljivosti, što sada nije slučaj.

1.6.7 Zdravstvo

Za zdravstvo, na lokalnoj razini, nadležna je Brodsko-posavska županija, te ne postoje statistički podaci relevantni samo za područje Općine Nova Kapela.

Najčešći uzroci smrti u Županiji (2016. godine) su bolesti cirkulacijskog sustava, drugi po učestalosti uzrok smrti su zločudne novotvorine. Broj opijatskih ovisnika na području Županije je u porastu, a poslove prevencije i liječenja ovisnika provodi Centar za prevenciju ovisnosti Brodsko-posavske

županije čija se djelatnost sastoji od savjetovanja, individualne psihoterapije, rada s obitelji, grupe za podršku roditeljima ovisnika i testiranja urina na psihohemikalne supstance. Nema nevladinih udruga koje bi pružile pomoću procesu rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika na području Županije. Na razini Županije značajan problem je alkoholizam, uključujući maloljetnički alkoholizam.

Primarna zdravstvena zaštita osigurava se putem Doma zdravlja Nova Gradiška. Na području Općine (naselje Nova Kapela) nalaze se dvije ambulante opće medicine, 1 patronaža, 2 ambulante dentalne medicine.

Također u naselju Nova Kapela se nalazi i ljekarna.

U neposrednoj blizini Općine nalaze se dvije opće bolnice Opća bolnica Nova Gradiška te Opća bolnica "Dr. Josip Benčević" u Slavonskom Brodu putem kojih stanovništvo ostvaruje pravo na sekundarnu zdravstvenu zaštitu.

Najbliza ispostava Zavoda za hitnu medicinu Brodsko-posavske županije nalazi se u Novoj Gradiški.

1.6.8 Socijalna skrb

U sustavu socijalne skrbi na području Brodsko-posavske županije Centar za socijalnu skrb Nova Gradiška svojim uslugama pokriva korisnike s područja Općine Nova Kapela.

Na području općine nalazi se Dom za starije i nemoćne Slavonski Brod, Podružnica Nova Kapela (osnivač: Brodsko-posavska županija) i obiteljski domovi. U tijeku je priprema za izgradnju objekta Dom za starije i nemoćne ne području Općine te je u tijeku priprema za izgradnju doma kapaciteta 70 štićenika (nositelj projekta je Brodsko – posavska županija).

Unatoč oscilacijama općinskog proračuna zadržan je visok postotak proračunskih sredstava namijenjenih Socijalnom programu (prosječno, više od 5% proračuna, u 2016. godini iznosio je 6,92% rashoda).

Kroz socijalni program Općina podupire obitelji putem programa namijenjenih djeci i mladima (stipendiranje, poklon za novorođenu djecu, poklon djeci povodom Sv. Nikole te prilikom sklapanja braka).

1.6.9 Sigurnost

Područje Općine Nova Kapela u teritorijalnoj je nadležnosti Policijske uprave Brodsko-posavske Policijske postaje (PP) Nova Gradiška.

Prema javno dostupnim podacima na području PU Brodsko posavske najvažniji sigurnosni izazovi su promet na autocesti A3, sigurnost više osnovnih škola, Visokog učilišta, Doma zdravlja, više vrtića i športskih klubova, niz bankarskih i novčarskih ustanova, pošte, niz ugostiteljskih objekata i poslovnih zona sa trgovačkim centrima.

Konsumacija narkotika među mladima, osim što je zdravstveni problem, također upućuje na osjetljivost na kriminalna djela povezana s uporabom droga.

Sigurnosni izazov su problemi s nekonitim migracijama, koji je u porastu pogotovo od 2015. godine. (Na području PU Brodsko-posavske u 2017. godini na graničnim prijelazima odbijeno je 1189 ulaza strancima u Republiku Hrvatsku (2016. godine odbijeno je 1147 ulaza) i 488 izlaza od kojih se 193 odnosi na odbijanje izlaza stranca

2015. Na graničnim prijelazima odbijeno je 1210 ulaza strancima u Republiku Hrvatsku (2014. godine odbijen je 1351 ulaz) i 424 izlaza od kojih se 172 odnosi na odbijanje izlaza strancu.

2014. Na graničnim prijelazima odbijeno je 999 ulaza strancima u Republiku Hrvatsku (2013. godine odbijeno je 1805 ulaza), te 387 izlaza (2013. godine odbijena su 592 izlaza).

Područje Općine čini jedan vatrogasni sektor. Općina nema javne vatrogasne postrojbe, a vatrogasnu službu obavlja Vatrogasna zajednica koja okuplja 6 DVD-a te mogu mogu intervenirati u svim naseljima u roku kraćem od 20 minuta. DVD Nova Kapela-Batrina je središnja vatrogasna postrojba.

U cilju održavanja i unaprjeđenja postojećeg stupnja protupožarne zaštite potrebno je kontinuirano ulagati u edukaciju stanovništva, odgoj vatrogasnog podmlatka te održavati i nabavljati novu protupožarnu opremu.

Hidrantska mreža je izgrađena u naseljima Bili Brig, Batrina, Nova Kapela, Dragovci, Donji Lipovac, Siče, i Seoce i Magić Mala .

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Zaštitni sustav Srednjeg posavljia nije završen te je sigurnost od rijeke Save na mnogim mjestima niža od potrebne. Procesi erozije i bujična aktivnost prisutni su u brdskom dijelu Županije, sjeverno od prometnice Okučani – Nova Gradiška- Nova Kapela i Lužani-Sibinj Slav. Brod.

Zaštita od velikih voda rijeke Save planira se za 100-godišnje velike vode. Zbog toga treba rekonstruirati lijevi savski nasip i to tako da kota krune bude 1,2 m viša od razine 100- godišnje velike vode rijeke Save. Uz nasip treba izvesti ocjedni kanal. 3. Na lijevoj obali rijeke Save treba izvesti protuerozijske objekte. 4. Radi poboljšanja odvodnje potrebno je rekonstruirati odvodni kanal od crpne stanice "Crnac" do rijeke Save, te kanal Lužani – Crnac. 5. U svrhu zaštite od bujičnih poplava i pripadnih erozijskih procesa mogu se planirati i izvoditi zaštitne vodne građevine (pregrade, retencije i uređenja korita), izvoditi zaštitni radovi (pošumljavanje, održavanje vegetacije, trasiranje, krčenje raslinja, čišćenje korita i sl.), te provoditi mjere zaštite (ograničavanje sječe, zabrana i ograničenje vađenja mineralnih sirovina, zabrana odlaganja otpadnih tvari, odgovarajući način korištenja poljoprivrednog i drugog zemljišta i druge odgovarajuće mjere).

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">Organizirana primarna zdravstvena zaštitaUlaganja javna (Županija, Općina) i privatna u brigu za starije i nemoćnePovezana zajednicaOpćina, kroz socijalni program, djelomično podupire ranjive skupine društva - djecu i mlade svih dobi te mlade obiteljiZadovoljavajući broj registriranih udruga (s obzirom na brojnost stanovnika)Uspostavljena kvalitetna suradnja javnog i civilnog sektoraPodručje općine nije sigurnosni problemObitelji su čvrsto povezane, jake tradicijske obiteljske vrijednosti (obiteljske zajednice)Na području Općine nema beskućnikaDobro organizirana vatrogasna službaPostojanje udruga koje mogu biti nositelji	<ul style="list-style-type: none">Nedostatak organiziranog programa predškolskog odgoja za djecu jasličke dobi, očekuje se povećanje interesa za upis djece u vrtićNema organizirane zdravstvene zaštite žena i djece predškolske dobiNedostatni ljudski kapaciteti organizacija civilnog društva za izradu i implementaciju programa i projekata od općeg društvenog interesa te privlačenja EU fondova i drugih nacionalnih izvora financiranja projekataNema sustavnog pristupa cjeloživotnom obrazovanju za odrasle (formalno i neformalno)Nema sustavnih programa za brigu o osobama s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnostiVećina javnih zgrada nema prilaze za osobe s otežanom pokretljivosti

razvoja Općine putem svojih projekata i programa	<ul style="list-style-type: none">• Nerazvijena mreža hidranata, posebno u naseljima izvan područja utjecaja poslovnih zona• Nema osmišljenih i sustavnih programa namijenjenih razvoju mladih• Potreba za uređenjem društvenih domova u naseljima općine
Razvojne potrebe <ul style="list-style-type: none">• Organiziranje predškolskog odgoja za djecu jasličke dobi i/ili izgradnja novog vrtića• Organizirana skrb za stanovnike treće životne dobi te organizacija različitih programa i sadržaja za osobe s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti• Organizacija zdravstvene skrbi za djecu i žene• Jačanje kapaciteta udruga za pripremu i provedbu projekata usmjerenih povećanju kvalitete života stanovnika i rasterećenje obveza i proračuna jedinice lokalne samouprave; razvoj smještajnih kapaciteta za rad udruga• Intenzivnije uključivanje kulturnih i športskih udruga u turističku ponudu• uređenje protupožarnih puteva, hidrantske mreže i daljnje opremanje DVD-a, edukacija stanovništva o opasnostima od požara• Razvoj programa civilne zaštite• Razvijanje diverzificiranih programa namijenih mladima• Uređenje i opremanje dječjih igrališta i javnih zelenih prostora, posebno na području poslovne zone – jačanje integracije s lokalnom zajednicom• Uređenje društvenih domova na području naselja Općine	Razvojna ograničenja <ul style="list-style-type: none">○ Financijska ovisnost civilnog sektora o lokalnom proračunu, nedostatak interesa udruga za ostvarivanje uvjeta institucionalne i programske samoodrživosti○ Ustroj vatrogastva na županijskoj i državnoj razini○ Upitno postojanje svijesti o važnosti programa kulture, integracije, programa za mlade, ranjive skupine, starije i nemoćne, žene...

1.7 Institucionalni okvir i finansijski izvori za upravljanje razvojem

1.7.1 Djelatnost i ovlasti općinske uprave, javne sužbe

Tijela Općine Nova Kapela su Općinsko vijeće, načelnik i zamjenik načelnika. Općinsko vijeće je predstavničko tijelo stanovnika naselja u sastavu Općine i tijelo lokalne samouprave koje, u okviru

svojih prava i dužnosti, donosi opće i druge akte te obavlja druge poslove u skladu s Ustavom, Zakonom i Statutom. Općinsko vijeće ima 13 članova. Načelnik je izvršno tijelo Općine Nove Kapela. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga i poslova državne uprave prenijetih na Općine Nova Kapela ustrojen je Jedinstveni pravni odjel koji, u okviru prava i dužnosti Općine Nova Kapela, provodi zakone i druge propise, odluke i druge opće akte Općinskog vijeća i načelnika, prate stanje u upravnim područjima za koja su osnovana, rješavaju u upravnim stvarima, provode nadzor, poduzimaju mјere na koje su zakonom ili drugim propisom ovlaštena, pripremaju odluke i druge opće akte te obavljaju i druge poslove.

Općinska administracija djeluje unutar Jedinstvenog upravnog odjela u kojem je zaposeno 3 službenika te tri namještenika.

U okviru samoupravnog djelokruga rada, Općina Nova Kapela osigurava djelatnost javnih službi koje zadovoljavaju svakodnevne potrebe građana na području komunalnih, gospodarskih i društvenih djelatnosti te drugih djelatnosti u skladu sa zakonskim propisima

Općina osigurava obavljanje komunalnih, gospodarskih i društvenih djelatnosti osnivanjem trgovačkim društava, vlastitih pogona i davanjem u koncesiju ili zakup/ugovaranje obavljanja usluga (ovisno od zakonskih propisa). Obzirom na veličinu Općine, broj stanovnika i visinu proračuna, ovakav način obavljanja različitih poslova koji su od važnosti za sve stanovnike može se ocijeniti kao dobar.

No, obzirom na novu metodologiju strateškog programiranja i praćenja razvoja u Republici Hrvatskoj, planiranu nacrtom Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem, temeljenu na realnim programima/projektima u jasno definiranom vremenskom razdoblju te alociranim sredstvima i pripadajućim razvojnim pokazateljima i sustavom kontinuiranog praćenja, razvidno je kako će Općina, kako bi privačila sredstva iz drugih ESI¹⁴ fondova i nacionalnih razvojnih programa, morati jačati svoje kapacitete za pripremu i provedbu strateških razvojnih projekata Općine bilo vlastite ili u suradnji s drugim dionicima razvoja (LAG Posavina, Brodsko-posavska županija, Centar za tehnološki razvoj - razvojna agencija Brodsko-posavske županije d.o.o.).

Tablica 26. Pregled tvrtki i ustanova kojima su povjereni na obavljanje komunalnih poslova, na dan 30. travnja 2018. godine.

Tvrtka (naziv) trgovackog društva / ustanove	Djelatnost
Vodovod Zapadne Slavonije“d.o.o. Nova Gradiška	Vodoopskrba i odvodnja
Komunalci Davor d.o.o., Davor	Sakupljanje i odvoz komunalnog otpada
Elektroinstalaterska radionica „SATURN“, Nova Kapela	Održavanje javne rasvjete
Komunalni pogon Općine Nova Kapela	Ukop pokojnika
APP Požega	Komunalna djelatnost prijevoz putnika u javnom prometu

Izvor: Općina Nova Kapela 2018.;

1.7.2 Dokumenti prostornog uređenja

Prostorni plan uređenja Općine Nova Kapela , osnovni je strateški dokument prostornog uređenja Općine kojim se određuju usmjerenja za razvoj djelatnosti i namjenu površina te uvjeti za održivi i uravnoteženi razvitak u njegovim administrativnim granicama. Izrađen je u skladu sa strateškim dokumentima prostornog uređenja državne i područne/regionalne razine:

- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (27.06.1997.g. donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske),
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99)

¹⁴ ESI – kratica za Europske strukturne i investicijske fondove

- Prostorni plan Brodsko-posavske županije – SV
- Prostorni plan uređenja Općine Nova Kapela – PPUO Nova Kapela

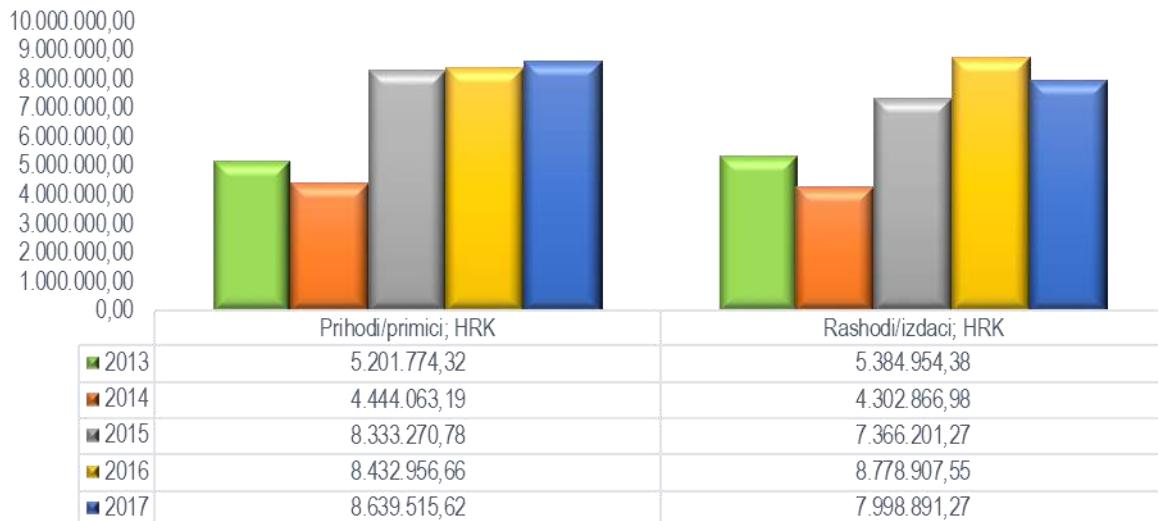
1.7.3 Proračun Općine Nova Kapela

Prihodi i primici proračuna se ostvaruju iz poreza, prikeza, naknadi i pristojbi, kao i od imovine Općine ili od stečenih imovinskih prava. Dio prihoda ostvaruje se od udjela u zajedničkim porezima, od sredstva pomoći koja su predviđena državnim proračunom i proračunima drugih jedinica lokalne samouprave kao i iz drugih izvora, u skladu sa važećim propisima. Dio prihoda se također ostvaruje od koncesija i novčanih kazni. Nedostajuća sredstva mogu se ostvarivati zaduživanjem kod poslovnih banaka i drugih finansijskih institucija, izdavanjem obveznika, korištenjem lizinga i drugim oblicima pribavljanja finansijskih sredstava, sukladno propisima i praksi u Republici Hrvatskoj.

U strukturi prihoda i primitaka (obračun proračuna za 2017.) pomoći unutar opće države iznosi 41,37 %, prihodi od poreza 25,44 %, imovine 4,42% prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima 16,92 %, komunalni doprinosi i naknade 9,45% te ostali izvori prihoda 2,4%.

U strukturi proračuna (obračun proračuna 2017. godina) rashodi poslovanja iznose 65,59 % proračuna, od toga materijalni rashodi iznose 37,47% ukupnih rashoda i izdataka. Rashodi za nabavu dugotrajne imovine iznosili su 32,80 % ukupnih rashoda i izdataka, a 1,61 % rashoda i izdataka se odnosilo na izdatje za finansijsku imovinu i otplate zajmova

Rashodi su realizirani kroz programe, projekte i aktivnosti koje provodi Jedinstveni upravni odjel.

Slika 16. Ukupni prihodi i primici i rashodi i izdaci proračuna Općine Nova Kapela 2013.-2017., u HRK.

Izvor: Općina Nova Kapela, 2018.

U priloženom grafikonu je razvidno povećanje proračuna Općine, uzrokovano manje povećanjem gospodarskih aktivnosti, a više sufinanciranjem iz proračuna opće države. Nominalno gledajući proračun Općine Nova Kapela je skroman (cca 8,6 mln kuna u 2017. godini). Stoga da bi Općina financirala veće projekte potrebno se usmjeriti maksimalno na financiranje projekata (od kojih su neki i zakonska obveza) iz nacionalnih i europskih izvora sredstava. Vrijednsot ukupne imovine Općine Nova Kapela iskazane u bilanci s stanjem na dn 31.12. 2017. Iznosi 37.499.549 kuna, što prestavlja povećanje

od 31% u odnosu na stanje 01.01.2017. godine id 8.782.389 kuna. Ukupna vrijednost obveza i vlastitih izvora Općine Nova Kapela na dan 31.12.2017. godine iznosi 37.499.549kuna, pri čemu obveze iznose 797.842 kune , a vlastiti izvori 36.701.707 kuna.

Planirani Proračun Općine Nova Kapela za 2018. godinu iznosi 12.831.334,00 kn, od toga očekuje se pomoći opće države u iznosu od 4.101.402,00 kn ili 31,96%.

1.8 Razvojni planovi i programi, međunarodna suradnja

Kao nositelj razvoja izdvaja se Jedinstveni upravni odjel Općine Nova Kapela, te, odobrenjem nadležnog tijela za provedbu integriranog lokalnog razvoja vođenog lokalnom zajednicom (LEADER-CLLD) i Lokalna akcijska grupa (LAG) Posavina.

Problemi s kojima se navedeni nositelji suočavaju jesu slijedeći:

- državna politika posebno vrednuje Općine s niskim indeksom razvijenosti ali iste moraju osigurati značajna sredstva za financiranje projekata te ljudske kapacitete za njihovu provedbu i održavanje rezultata
- prilikom gospodarske krize u RH (2009-2014) pokazalo se da Općina treba što je više moguće diversificirati gospodarstvo svog područja te osiguravati trajan i kontinuiran gospodarski razvoj,
- potrebno je na lokalnoj razini kontinuirano razvijati odnose sa svim dionicima razvoja, poglavito sa poslovnim sektorom,
- instrumenti upravljanja razvojem – proračun, strateški razvojni dokumenti – potreba za vertikalnom povezanošću strateških dokumenata od lokalne preko regionalne do državne razine, na čemu se počelo raditi.

Privatni sektor je glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mesta. Interese privatnog sektora zastupa Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Slavonski Brod i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Brodsko-posavske županije. Važno je i Lokalno partnerstvo za zapošljavanje u kojem su, uz Hrvatski zavod za zapošljavanje, Brodsko-posavsku županiju i gradove, škole, dr., uključeni i veći poslodavci. Privatnom sektoru nužno je omogućiti potreban okvir putem odgovorne i djelotvorne potpore javnog sektora, koja na taj način povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvara nova radna mjesta.

Temeljni dokumenti, značajni za oblikovanje ove Strategije razvoja Općine Nova Kapela su, prvenstveno, strateški dokumenti doneseni na razini Republike Hrvatske, Brodsko-posavske županije i same Općine. U okvirima tih dokumenata, posebno se izdvajaju:

- Strategija i Program prostornog uređenja RH (NN 50/99)
- Operativni program Konkurenčnost i kohezija 2014.-2020.
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.
- Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije za razdoblje 2013.-2015. godine s produženim djelovanjem
- Prostorni plan Brodsko-posavske županije; SVBPŽ
- Prostorni plan uređenja Općine Nova Kapela, SVBPŽ 16/06,
- Lokalna razvojna strategija LAG-a POSAVINA za razdoblje 2014.-2020.

U cilju planskog pristupa razvoju Općine Nova Kapela izrađen je 2015. Program ukupnog razvoja Općine Nova Kapela od 2015. do 2020. S obzirom na nove interese Općine ukazala se potreba za nadopunom ovog dokumenta u dijelu osnovne analize, ciljeva i prioriteta te određivanja strateških projekata Općine. S obzirom na veličinu intervencije odlučeno je da se izradi novi strateški razvojni dokument za razdoblje od 10 godina. Ovaj dokument će obuhvatiti proračunsko razdoblje Europske

unije do 2020. godine, za koji period je izrađen niz strateških i provedbenih dokumenata, različitih razina (od europske do lokalnih) te su za utvrđene europske i nacionalne ciljeve utvrđeni i izvori financiranja, određene su prihvatljivosti, prijavitelji i sl. Također dokument će obuhvatiti i iduće još do kraja nedefinirano proračunsko razdoblje od 7 godina. Međutim određeni projekti zahtijevaju značajne pripreme te bez obzira na izvore sredstava trebaju biti realizirani (npr. izgradnja sustava odvodnje, ulaganje u ljudske kapacitete, gospodarsko jačanje Općine i sl.) Sve značajne projektne aktivnosti zahtijevaju ponekad višegodišnju pripremu prije početka provedbe. Ovakav 10 godišnji okvir omogućiće Općini sagledavanje potreba za financiranjem projektnе dokumentacije, angažiranje potrebnih resursa te općenito bolje upravljanje. Također ovakav dokument omogućeće da se jednom utvrđeni ciljevi i projekti od strateške važnosti za općinu pripremaju i provode bez obzira na eventualne političke promjene na lokalnoj zajednici (osim u iznimnim situacijama).

Uz navedene strategije i strateške dokumente, potrebno je obuhvatiti i one zakonske okvire kojima se pristupa operativnoj razradi navedenih strategija ili su s njima u nazužoj korelaciji i značajne su za razvoj i Općine. Bez izrađenih strateških planova i njihove uzajamne povezanosti na području jedne regije koja ima zajedničke razvojne ciljeve, teško je očekivati i uspješno kandidiranje većih razvojnih projekta, što se automatski odražava na dinamiku gospodarskog razvoja.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">✓ Usvojen prostorni plan uređenja Općine i koji detaljno rješavaju način uređenja i upravljanja prostorom – općenito, veliko iskustvo Općine u planskom upravljanju prostorom✓ Kvaliteteno organizirane javne službe i općinska administracija, za dosadašnje potrebe razvoja lokalne zajednice	<ul style="list-style-type: none">– Nedostatni kapaciteti za programiranje i provedbu integralnih strateških razvojnih projekata Općine– Nedostatna suradnja s drugim područjima – jedinicama lokalne i regionalne samouprave – sektorsko partnerstvo važno radi razmjene znanja i vještina upravljanja lokalnim zajednicama sličnih značajaka
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">• Podići kapacitete te razinu znanja i vještina za učinkovito upravljanje razvojem – posebno programiranja i upravljanja strateškim razvojnim projektima sufinanciranim iz ESI fondova i drugih izvora• Razviti sustavnu politiku prema najslabije razvijenim dijelovima općine• Sustavno uvoditi praćenje i vrednovanje razvojnih programa i projekata;• Izraditi Strategiju razvoja Općine Nova Kapela za period do 2027. kao jedan od temeljnih dokumenata razvoja s razradom pripadajući integralnih strateških razvojnih projekata za njezinu provedbu	<ul style="list-style-type: none">○ Nedostatni prihodi iz državnog proračuna i poreza○ Ne postoji sustav praćenja provedbe i učinaka strateških dokumenata kao niti sustava praćenja realizacije projekata i ostvarenja pretpostavljenih pokazatelja i ciljeva – osnovni preduvjet za programiranje i povećanje osnovnih prihoda jedinice lokalne samouprave, te ostvarenje ciljeva i pokazatelja razvoja Općine

2 Procesi u okruženju

2.1 Globalizacija

Globalizacija je proces kojim se u današnjem svijetu postepeno ukidaju ograničenja protoka roba, usluga, ljudi i ideja među različitim državama i dijelovima svijeta. U takvom makrookruženju, gospodarska je aktivnost izložena stalnom zaoštravanju konkurenčke utakmice i to ne samo na nacionalnoj i lokalnoj razini, već i na razini svake pojedine, šire ili uže shvaćene, industrijske grane/uslužne djelatnosti.

Pozitivni učinci globalizacije se ogledaju u većoj demokraciji, specijalizacija povećava trgovinu, troškovnoj efikasnosti koja smanjuje inflaciju, rastu životnog standarda, novim tržištima, slobodna trgovina koja smanjuje korupciju, tehnološkom napretku, zdravstvenom standardu, povećanju produktivnosti. Negativni učinci se ogledaju u velikim pritiscima na radnu snagu razvijenih zemalja i radnu snagu zemalja u razvoju, standardizaciji, dominaciji najsnažnijih multinacionalnih korporacija, sve većem siromaštvu i društvenom jazu, promjenama u vrijednostima, slabljenju obiteljskih i društvenih veza, napetosti na relaciji korporacija vs. obitelj, kreditnoj krizi, otežanoj zaštiti nacionalnih interesa, kultura i vrijednosti, na nacionalnoj razini dolazi do gubitku kompetencija i autonomije posljedično i do gubitak legitimeta te se postavlja pitanje koja je uloga države u globaliziranom svijetu.

U globaliziranom svijetu izazov je upravljati razvojem na način da lokalnoj zajednici bude dugoročno prihvatljiv, da ne degradira i/ili radikalno mijenja okruženje u mjeri u kojoj se ugrožava uspješan razvoj i dobrobit najvećeg broja stanovnika. Stanje i razvojni procesi u Općini, upravo odražavaju velik utjecaj globalizacije na mikro razini.

2.2 Republika Hrvatska, punopravna članica Europske unije

Republika Hrvatska je od 1. srpnja 2013. godine punopravna članica Europske unije i, u ovom kratkom razdoblju, tek su u posljednje 2 godine zamjetnije kako pozitivne tako i negativne posljedice članstva kako u EU tako i u NATO savezu.

Pozitivan utjecaj članstva u Europskoj uniji ogleda se u slobodnom kretanju roba i kapitala te većim dijelom i ljudi, odnosno radne snage. Dio poduzetnika koristi ove nove prilike te se okreće novim tržištima. Dostupnost Europskih strukturnih i investicijskih fondova za financiranje različitih, većim dijelom javnih projekata, počeo je davati vidljive pozitivne rezultate. U ovom okruženju zaustavljena su negativna gospodarska kretanja te je Republika Hrvatska izašla iz dugotrajne gospodarske krize. Članstvo u Europskoj uniji pozitivno se odražava na interes stranog kapitala za ulaganja u različite investicijske poduhvate i međunarodnu turističku potražnju.

Područje Općine, sa svojom razvojnom resursnom osnovom, kao i stvorenim razvojnim mogućnostima, trebao bi što više iskoristiti prednosti punopravnog članstva u EU, posebno u ovom programskom razdoblju i radi činjenice kako će se u narednom, postotak sufinanciranja razvojnih projekata povećati na razini korisnika sredstava (sa sadašnjih, prosječno 85% na 50% izuzev u posebnim slučajevima definiranim nacionalnim sufinanciranjem).

2.3 Unutrašnje ugroze

Donošenjem Strategije nacionalne sigurnosti i Zakona o sustavu domovinske sigurnosti, Republika Hrvatska je pokrenula preduvjete za integraciju istih u smjernice strateškog razvoja za naredno razdoblje, kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini. Općina Nova Kapela, kao i sve druge jedinice

lokalne samouprave, dužne su usvojiti smjernice iste te se pripremati za njihovu koordiniranu implementaciju, s regionalnom nacionalnom razinom. Ovdje ćemo izdvojiti samo najznačajnije koje se moraju uzeti u obzir prilikom programiranja provedbe razvoja Općine Nova Kapela u razdoblju trajanja ove strategije:

Terorizam i djelovanje ekstremističkih skupina

Teroristički napadi u Europi, posebice u Francuskoj, Belgiji i BiH, povećali su rizik terorizma i za RH, a naročito nakon otmice hrvatskog državljanina u Egiptu.

Migracijski val

Od 16. rujna do kraja 2015. godine preko RH tranzitiralo je oko 600.000 migranata u zemlje zapadne Europe. Nakon terorističkih napada u Europi sigurnosni rizici povezani s migracijskim pritiskom rastu. Najznačajniji rizici od nekontroliranih migracija su unutarnje nestabilnosti zbog mogućeg ne-integriranja migranata u društvo, širenje ksenofobnih pokreta i jačanje ekstremizma te slabljenje kohezije unutar EU.

Korupcija

Korupcija u javnoj upravi, državnim institucijama i tijelima te državnim i javnim tvrtkama jedan je od najznačajnijih izazova RH koji ugrožava funkcioniranje tržista, gospodarski rast, smanjuje porezne izvore i oštećeće državni proračun te stvara nesigurnost i gubitak povjerenja u državne institucije. Korupcija smanjuje investicijski potencijal u RH, a odražava se i na međunarodni ugled RH i aktivnosti hrvatskih tvrtki na međunarodnom tržistu.

Organizirani kriminal

Na prijetnju organiziranog kriminala uvelike utječe hrvatski prometni, gospodarski i geografski položaj. RH nalazi se na jednom od krakova tzv. balkanske krijučarske rute na kojoj su organizirane kriminalne skupine razvile snažnu prekograničnu suradnju. Regionalne kriminalne skupine povezuju se s kriminalnim skupinama u RH. Hrvatski teritorij koriste za kriminalne aktivnosti te regrutiranje pojedinaca iz hrvatskog kriminalnog miljea. Prepoznati su i pokušaji pranja novca stečenog organiziranim kriminalom.

Energetska sigurnost

Energetska sigurnost nije samo ekomska kategorija. Energenti se često koriste kao sredstvo za postizanje vanjskopolitičkih ciljeva pa je energetska sigurnost i važno političko pitanje koje duboko zadire u zaštitu nacionalnih interesa.

Kibernetički (cyber) izazovi

Kibernetički kriminal je u usponu, a kriminalci sve više prihvaćaju kibernetički prostor kao mjesto svog djelovanja. Kako je RH članica EU-a i NATO-a, za očekivati je da će prijetnje iz kibernetičkog prostora jačati i biti još sofisticirane.

Demografski izazovi

Suvremena obilježja stanovništva Hrvatske ukazuju na naglašeno negativnu demografsku strukturu i trendove demografskih procesa čiji nastavak će se odraziti na društvenogospodarski razvoj RH i u

dugoročnom razdoblju. Migracijski procesi prema EU dodatno će utjecati na demografsku dinamiku hrvatskog i europskog društva.

Ratni zločini

Još uvijek je u tijeku utvrđivanje lokacija pojedinačnih i masovnih grobnica osoba nestalih tijekom Domovinskog rata, prikuplja podatke o ratnim zločinima, kao i boravištu osoba koje se nalaze u bijegu od kaznene odgovornosti zbog ratnog zločina. Nerišešeni slučajevi ratnih zločina dodatno traumatiziraju stanovništvo u dijelovima RH gdje su se isti događali te otežavaju procese pomirenja, integracije i općenito okretanja budućnosti i rješavanju problema koji se tiču unaprjeđenja sadašnjeg stanja.

3 SWOT analiza područja

SWOT¹⁵ analiza predstavlja kvalitativnu ocjenu snaga i slabosti te prilika i prijetnji važnih za razvoj područja u cijelini. Snage Općine su vlastiti prostori, resursi i sposobnosti na koje se može osloniti ili ih koristiti u svom dalnjem razvoju, te koje imaju najveće mogućnosti za uspjeh, a daju mu i komparativnu prednost pred drugim područjima, dok slabosti ukazuju na ograničavajuće faktore unutar same Općine (područja) koje mora rješiti vlastitim snagama koristeći prilike koje mu se pružaju, ali i paziti na prijetnje koje mogu ugroziti razvojne planove i projekte te se pripremiti za njih i uvažavati ih, jer su izvan njegova obuhvata djelovanja i utječu na sve aktivnosti, a time i ostvarenje ciljeva i vizije.

Metodu SWOT analize – vrednovanja općinskih snaga i slabosti, razvojnih mogućnosti i prijetnji koje mogu zaustaviti planiran razvoj, Općina Nova Kapela, do sada, nije intenzivno koristila.

Rezultati prethodnih, ukupnih i sektorskih, SWOT analiza, pregledavani su i ažurirani tijekom izrade ove strategije, kao i usuglašeni s nadležnim regionalnim, nacionalnim i europskim razvojnim mogućnostima. Prijetnje, navedene u ovoj SWOT analizi, odnose se na najveće rizike s kojima se suočava Općina Nova Kapela sada, i s kojima će se suočiti i u bliskoj budućnosti. One utjelovljuju negativne varijacije koje se mogu pojaviti u planiranom razvoju te ukazuju na potencijalne probleme koji će se pojaviti izostankom ispunjavanja planiranih strateških ciljeva. Pri izradi konačne SWOT analize korištena su i 2 pomoćna analitička modela: PRIMO-F, te PESTLE model, te je provedena i evaluacija svih ulaznih podataka.

PROSTORNI (PRIRODNA I KULTURNA BAŠTINA) RAZVOJNI RESURSI I INFRASTRUKTURA	
SNAGE (sadašnje povoljne značajke Općine Nova Kapela)	
Element	Obrazloženje
Povoljan geoprometni položaj u Hrvatskoj	Blizina tri slavonska grada (Požega, Nova Gradiška, Slavonski Brod), omogućuje korištenje gospodarske i društvene infrastrukture gradova gdje se stanovnici se mogu zapošljavati i zadovoljavati svoje potrebe (zdravstvo, školstvo i sl.) bez potrebe za trajnim preseljenjem (dnevna migracija), blizina granice s Bosnom i Hercegovinom omogućuje razvoj prekogranične suradnje
Dobra prometna povezanost	Na području Općine prolazi autocesta A3 koja povezuje zapad i istok zemlje, dobra prometna povezanost sa okolnim većim slavonskim gradovima (Nova Gradiška, Požega, Slavonski Brod)
Gospodarenje otpadom	Uređen je sustav gospodarenja otpadom. Usvojen Plan gospodarenja otpadom. Organiziranim odvozom otpada

¹⁵ Np.a. engleski: Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats; Snage, Slabosti, Prilike i Prijetnje

	obuhvaćena su sva naselja . Općina je predviđela i priprema projektnu dokumentaciju izgradnje reciklažnog dvorišta.
Prirodna baština	Očuvana prirodna baština te osnovni elementi okoliša (zrak,voda, zaštita od buke). Visoko vrijedna prirodna baština velike biološke i krajobrazne raznolikosti, velika područja u mreži NATURA 2000, predstavljaju osnovu stvaranja prepoznatljivosti prostora
Kulturna baština	Sačuvana materijalna i nematerijalna kulturna baština, posebno iz prapovijesnog doba i antike Bogata etnobaština, tradicijsko nasljeđe. Kulturno-povijesna baština predstavlja realnu osnovu stvaranja prepoznatljivosti prostora te stvaranje programa i projekata za očuvanje kulturne baštine i njeno stavljanje u funkciju održivog gospodarskog razvoja
SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Općine Nova Kapela)	
<i>Element</i>	<i>Obrazloženje</i>
Elementarne nepogode	Nekvalitena i nedovoljno ravijena hidrantska mreža, slaba izgrađenost protupožarnih puteva, potreba kontinuiranog uređivanja sustava odvodnje zbog opasnosti od poplavnog djelovanja rijeke Save
Vodoopskrba i odvodnja, pročišćavanje otpadnih voda	Sustav odvodnje je nedovoljno razvijen, pogotovo sekundarna mreža te je potrebno isti izgraditi i priključiti sva naselja Općine. Sustav odvodnje koji nije u potpunosti izgrađen predstavlja ograničavajući faktor održivog gospodarskog razvoja, posebno određenih preradičkih djelatnosti i diverzificiranog turizma te povećanja kvalitete života u području (standard stanovanja).
Energetska učinkovitost	Nema implementiranih niti razvijenih projekata, namijenjenih javnom i civilnom sektoru, nije donesen Akcijski plan učinkovitog gospodarenja energijom Općine te Akcijski plan energetske učinkovitosti.
Prepoznatljivost prirodne i kulturne baštine	Nedostatna valorizacija i interpretacija vrijedne kulturne i prirodne baštine kojom se pridonosi dodanoj vrijednosti područja te omogućuje otvaranje novih radnih mjesta posebno za visokoobrazovane i mlade stanovnike.
Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost	Na području Općine nema projekata obnovljivih izvora energije (OIE) te energetske učinkovitosti (EE)
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
<i>Element</i>	<i>Obrazloženje</i>
Razvoj energetske učinkovitosti (EE), obnovljivih izvora energije (OIE) i smanjenja utjecaja na klimatske promjene	Korištenje nacionalnih sredstava i sredstava ESI fondova za provedbu različitih aktivnosti za OIE i EE projekte u svim sektorima (kao što je modernizacija javne rasvjete) sredstva za modernizaciju svih oblika aktivnosti u svrhu smanjenja utjecaja na klimatske promjene (izvori OPKK, PRR 2014.-2020. i dr.) jer su jedni od razvojnih prioriteta EU do 2020. godine.
Novi prostorni plan uređenja Općine	Novim prostornim planom temeljenim na koncepciji gospodarskog i prostornog razvoja, valorizaciji resursa,

	istraživačkim projektima i u strategiji razvoja definirat će se dugoročna, jasna politika uređenja i razvoja prostora. Prostorni plan treba biti usmjeren na maksimizaciju mogućnosti korištenja ESI fondova te na održivi gospodarski razvoj područja koji je potrebno prethodno sektorski usmjeravati (upravljanje razvojem područja).
Priprema razvojnih programa/projekata za izvore financiranja (strukturni fondovi, JPP)	Izrada programa i projekata koji imaju razvojnu komponentu kroz unapređenje gospodarskih aktivnosti, rast zapošljavanja, strateške smjernice i opredjeljenja, povećanje kvalitete života. Razvojni projekti i programi na razini spremnosti pronalaska finansijskih izvora realizacije (spremne potrebne studije-CBA, FS i sl;suglasnosti, prostorno-planske dokumentacije...) i partnera. Kandidiranje strateških projektnih prijedloga na izvore financiranja za izradu dokumentacije potrebne za kandidiranje na strukturne fondove. ESI fondovi potiču i razvoj ljudskih resursa za upravljanje prostorom i njegovim održivim razvojem.
Novi infrastrukturni projekti nacionalne razine	Planiran razvoj plinovoda, naftovoda, produktovoda, regionalnog sustava vodoopskrbe i dovodnje te cesta državne razine
Razvoj suradnje zaštite prirode s poslovnim sektorom, poticanje održivog gospodarstva s ciljem zaštite okoliša	Promocija zaštite prirode i održivo korištenje putem zajedničkih projekata s drugim sektorima – posebno turizma i poljoprivrede. Poticajna sredstva iz strukturnih fondova za razvoj održivog turizma (razvoj selektivnih oblika – posebno ruralnog turizma) i poljoprivrede (NATURA 2000, agroekološke mjere) i obnovljivih izvora energije, posebno za potrebe gospodarskog i javnog sektora.
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Upravljanje prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom	Propadanje kulturne i prirodne baštine Općine proistječe iz nedovoljnog vrednovanja evidentirane baštine te nedovoljnih finansijskih sredstava. Sekundarni uzroci su u najčešće je uzrokovano neriješenim imovinsko-pravnim odnosima, neprimjerenom namjenom te izostanka kontrole i nadzora na nad zahvatima u prostoru.
Elementarne nepogode	Općina može biti ugrožena elementarnim nepogodama kao što su jači potresi, suša i požari na otvorenom čije posljedice ili pojave može spriječiti prevencijom, boljom opremljenosću i odgovarajućom izgradnjom.
Korištenje dostupnih finansijskih sredstava te realizacija projekata	Osim vlastitih sredstava Općina može koristiti europske, nacionalne i regionalne izvore, na apsorpciju mogu djelovati negativno neriješeni imovinsko pravni odnosi projekata.

GOSPODARSTVO**SNAGE (sadašnje povoljne značajke Općine Nova Kapela)**

Element	Obrazloženje
----------------	---------------------

Eksploatacija mineralne sirovine	Na području Općine nalaze se eksploracijska polja tehničko-građevnog kamena, naftna kompanija Vermilion dobila je istražna polja (koja obuhvaćaju i Općinu Nova Kapela) za istraživanje ugljikovodika. Postoji mogućnost za iskorištavanje geotermalnih voda i kvarcnog pjeska (nedovoljno istraženo)
Poljoprivreda i šumarstvo	Poljoprivredne površine se ne zauštaju. Poljoprivredni proizvodi se koriste za vlastite potrebe ili za potrebe lokalnog tržista. Dio poljoprivrednih gospodarstava koristio sredstava PRR RH 2014-2020 za unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje. Značajne površine pod vrijednim gospodarskim šumama.
Turizam	Općina je prepoznala mikrodestinacije razvoja turizma . To su naselja Stara Kapela, Pavlovci i Siče. Stara Kapela ima izgrađene smještajne kapacitete i ponudu za posjetitelje/turiste. Uz razvoj turističkih atrakcija moguće je potaknuti razvoj turizma na području cijele Općine te tako diversificirati gospodarske djelatnosti.
SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Općine Nova Kapela)	
Element	Obrazloženje
Neriješeni imovinsko-pravni odnosi	Nezainteresiranost lokalnog stanovništva uz sporost pravosuđa, nedovoljno razrađena procedura i nepostojanje iskustva iz prakse u provedbi komasacije. Strah od poreza na nakeretnine dalje koči uređenje imovinsko-pravnih odnosa. Ovakvo stanje onemogućuje razvoj investicija prvenstveno u privatnom sektoru izvan poslovnih zona, bolju organizaciju poljoprivredne proizvodnje, legalnu gradnju objekata, promet nekretninama.
Nepostojanje turističkih atrakcija i neiskorišteni prirodni i kulturni razvojni resursi	Nisu definirane atrakcije koje bi duže zadržale tranzitne turiste dok postojeći resursi nisu u dovoljnoj mjeri velorizirani, interpretirani ni komercijalizirani. Proizvodi lokalnih proizvođača ne plasiraju se kroz turističku ponudu.
Niska razina primjene i implementacije strateškog upravljanja	Izražen je problem nedostatka upravljanja provedom sektorskih strateških dokumenata, odnosno mjera i programa/projekata za njihovu realizaciju. Ne postoji sistematiziranost podataka o financiranju programa i realiziranim projektima. ocjenjivanja projekata.
Poslovne zone	S obzirom da na one koje su u privatnom vlasništvu Općina mnogo teže može utjecati što se tiče načina upravljanja i suradnje s drugim poduzetnicima, Općina će pripremiti jednu poslovnu zonu u javnom vlasništvu.
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Nizak indeks razvijenosti Općine	Prema novoj indeksaciji stupnja razvijenosti MRRFEU Općina Nova Kapela je razvrstana u 2. skupinu (od 8) po stupnju razvijenosti. To joj omogućava veći broj bodova prilikom kandidiranja svojih projekata te manji % vlastitog učešća prilikom utvrđivanja iznosa sufinanciranja. Istovremeno otvara

	se niz natječaja i javnih poziva te općinska administracija koja kontinuirano priprema tehničku dokumentaciju može značajno unaprijediti položaj Općine, koristeći uglavnom javna sredstva iz drugih izvora (regionalni, nacionalni, europski izvori).
Pozitivni turistički trendovi i novi turistički proizvodi	Kontinentalni turizam postaje sve atraktivniji. Razvoj dobre turističke ponude, tranzitne turiste velikih tržišta i nacionalnih parkova/parkova prirode. Mogućnost razvoja turizma na bazi prirodne i kulturne baštine.
Promicanje uslužnog sektora	Turistički potencijali i postojeći kapaciteti stvaraju turistički proizvod i obogaćuju turističku ponudu u cilju produženja boravka turista i unapređenja kontinentalnog turizma i upravljanja destinacijom.
Potpore razvoju poduzetništva, obrta i poljoprivrede i šumarstva	Država podupire razvoj mikro, malog i srednjeg poduzetništva, te obrta, kroz programe za stvaranje klastera, zadruga, mreža i udruženja, posebno u cilju smanjenja troškova i povećanja izvoza.
Razvoj poljoprivrede i šumarstva	Mogućnost korištenja mjera iz Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. kreiranih za razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti, mala poljoprivredna gospodarstva te razvoj turizma u malim jedinicama lokalne samouprave uz povoljne uvjete financiranja. Izgradnjom prostora za trženje omogućio bi se bolji plasman lokalnih proizvoda. Lokalna zelena tržnica jedan je od ključnih razvojnih projekata Općine (projekt u programiranju i pripremi za financiranje). Mogućnost plasmana lokalnih proizvoda kroz program školskog voća i sličnim programima djeci školskog i predškolskog uzrasta (nacionalni program). Djelovanje LAG-a Posavina i implementacija njegove Lokalne razvojne strategije, odnosno korištenje sredstava iz Mjere 19, podmjere 19.2, važna je prilika za razvoj malih dionika razvoja ruralnog područja Općine.
Potporna poduzetnička infrastruktura i institucije, poticanje jačanja ulaganja	Postojanje potpornih institucija i odjela u javnoj upravi (usluga HITRO.hr, HGK, HOK, Veleučilišta u Slavonskom Brodu i Požegi, županijske razvojne agencije i dr.). Jačanje razvojnih institucija u bliskom okruženju (UAS Slavonski Brod, agencije, komore, inkubatori i dr.) koje će pružati potporu u procesu osnivanja poduzeća, postizanja poslovnih kontakta s potencijalnim tržištima, iznalaženju odgovarajućih lokacija, poslovnih prostora, radne snage, finansijskih izvora i savjeta, itd. Postojeća poduzetnička infrastruktura prednost je no i isto vrijeme i prilika budući postoje prostori za prenamjenu.
Razvoj javno-privatnog partnerstva	Državna politika podržava JPP model - Općina/Županija + privatni partner što otvara mogućnosti za dobivanje različitih

	koncesija (na hotele, prirodne resurse, ceste i sl.).
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Centralizacija na većini razina, sporost administrativnih struktura odlučivanja nacionalne razine, sporost i dvojnost nepristranosti pravosudnog sustava	Izostanak uključivanja lokalnih razvojnih planova (programa i potreba) u planove (strategije) višeg reda. Nema sustavne koordinacije odozdo prema gore u sustavu strateškog planiranja mjera i pripadajućih izvora financiranje sukladno stvarno iskazanim potrebama lokalnih područja. Donošenje odluka o financiranju razvojnih projekata lokalnih sredina javne i privatne interesne skupine i dalje su pod većim utjecajem političkog odlučivanja u odnosu na kvalitativno. Administracija koja provodi odabir i evaluaciju, te praćenje projekata ESI fodnova iznimno je spora i nedovoljnih kapaciteta za kvalitetnu provedbu istih. Sporost i pristranost sudova prisutna je u stečajnim postupcima (nacionalna razina). Općenito, prisutne je opća pravna nesigurnost, posebno u primjeni regulative vezane za razvoj gospodarstva i poslovanja.
Smanjenje prihoda iz državnog proračuna i poreza	Smanjena gospodarska aktivnost i utjecaj globalne krize, kao i širenje sivog tržišta uzrokuju smanjenje prihoda države kroz koje se financiraju ili sufinanciraju razvojni projekti/programi.
Siva ekonomija	Izloženost nelojalnoj konkurenciji, slabost zakonskog sustava.

LJUDSKI RESURSI, KVALITETA ŽIVOTA

SNAGE (sadašnje povoljne značajke Općine Nova Kapela)

	Obrazloženje
Raspoloživost radne snage	Nova Kapela je zbog blizine gradova Nova Gradiška, Požega, Slavonski Brod je mjesto dnevnih migracija.
Kvaliteta življenja	Ulaganjima u društvenu infrastrukturu te gradnjom novih stambenih jedinica po povoljoj cijeni Nova Kapela postaje privlačno za život mlađim obiteljima. Također osiguravaju se sredstva za izgradnju objekata vrtića ali i objekata namijenjenih skrbi za starije i nemoćnePrisutna povezanost lokalne zajednice
Obrazovanje	Organiziran predškolski i osnovnoškolski program obrazovanja. Stipendiranje učenika i studenata.
Briga o djeci i mladima	Većina mjera Socijalnog programa namijenjenih društvenoj zajednici usmjerena je prema djeci i mladima.
Suradnja s civilnim sektorima	Općina aktivno surađuje sa udružama na razvoju i realizaciji različitih aktivnosti koje vode povećanju kvalitete života, no više usmjereno prema sportu i kulturi, a manje prema

	socijalnim potrebama stanovnika.
SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Općine Nova Kapela)	
Element	Obrazloženje
Ranjive društvene skupine, društvena infrastruktura	Slabija zapošljivost žena i mladih. Nedostatak organiziranog programa predškolskog odgoja za djecu jasličke dobi, očekuje se povećanje interesa za upis djece u vrtić i jaslice. Nema organizirane zdravstevne zaštite žena i djece predškolske dobi.
Neodgovarajuća kvalifikacijska struktura radne snage	Manji broj visokoobrazovanih u odnosu na županijski prostor. Raznovrsno gospodarstvo zahtijeva radnu snagu različitih profila. Opasnost od odljeva najkvalitetnijih ljudi u druge zemlje EU.
Razvoj i unapređenje sustava cjeloživotnog učenja	Nema programa cjeloživotnog učenja koji se provode na području Općine, iste je potrebno što prije početi razvijati prema iskazanim potrebama zajednice i poduzetnika u suradnji s civilnim društvom i obrazovnim institucijama i putem razvojnih projekata.
Nedovoljno razvijeni upravljački kapaciteti civilnog društva, nedovoljno razvijena društvena infrastruktura za rad udruga	Finansijska ovisnost udruga o proračunu Općine. Izuzev svega nekoliko udruga, većina ih ne pokazuje interes za razvojem programa i projekata koji bi konkurirali na natječaje regionalnih/nacionalne razine, kako bi se što više rasteretio pritisak na lokalni proračun.
Nedovoljno prepoznata i valorizirana etnografska/zavičajna baština	Nedostatak organiziranog pristupa predstavljanja tradicijske/zavičajne baštine na području Općine. Potrebno je što intenzivnije pokrenuti prikupljanje, zaštitu, valorizaciju i interpretaciju tradicijske baštine budući je ista osnovni preduvjet za razvoj prepoznatljivosti područja i njegovu regionalnu konkurentnost.
Visoki troškovi održavanja imovine i opreme (društvena infrastruktura)	Starost javnih objekata i opreme uzrokuje znatne finansijske izdatke za financiranje stalnih ulaganja u održavanje, dok se samo manji dio sredstava koristi za modernizaciju i opremanje.
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Podizanje kvalitete radne snage	Korištenje državnih potpora za prekvalificiranje i pristup tržištu rada, Poticaji za zapošljavanje, samozapošljavanje i programi za edukaciju/prekvalifikaciju radne snage (poticanje iz nacionalnih i EU izvora).
Daljnji razvoj obrazovnog sustava	Državna politika usklajivanja obrazovanja prema potrebama tržišta rada (Bolonska deklaracija). Kvalifikacijski okvir i razvoj sustava odobrenja novih kurikuluma (+ EU izvori financiranja razvoja i implementacije). Kroz mrežu postojećih obrazovnih ustanova provoditi „tailor made“ programe obuke i usavršavanja kojima se otvara pristup i stvaraju uvjeta izbora na tržištu rada, kao i dodatnog, vaninstitucionalnog usavršavanja kadrova svih razvojnih sektora. Državna politika usklajivanja obrazovanja prema potrebama tržišta rada

	(Bolonjska deklaracija). Potrebno izgraditi novi dječji vrtić s jaslicama te pri tome koristiti namjenska sredstva koja se osiguravaju na nacionalnoj osnovi.
Provodenje populacijskih mjera	Korištenje nacionalne populacijske politike i programa na državnoj i lokalnoj razini za poticanje rasta nataliteta i privlačenje (naseljavanje) stanovništva u ruralna područja.
Razvoj socijalnih usluga kroz suradnju sa udrugama i društveno poduzetništvo	Senzibilizacijom svih društvenih slojeva može se postići podizanje kvalitete života zajednice kao i ciljanih skupina. Mogućnost pojave novih socijalnih usluga i deinstitucionalizacije. Ulaganje u dodatne smještajne i skrbničke kapacitete. Infomiranost građana o socijalnim pravima, unapređenje udomiteljstva. Razvijanje volonterizma. Razvoj društvenih poduzeća koja zapošljavaju osobe s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti.
Umrežavanje civilnog i poslovnog sektora	Sportske i kulturne udruge su potencijal za turističku ponudu, međusobno umrežavanje postojećih udruga na razini Općine, ali i povezivanje s poslovnim sektorom u dopuni djelatnosti i aktivnosti dozvoljenim neprofitnom sektoru.
Unapređenje vještina rukovođenja	Poticati usvajanje znanja i iskustva u vođenju neprofitnih organizacija, promoviranje volonterizma, usklađivanje financiranja organizacija civilnog društva prateći stvarne potrebe i programe udruga. Usklađivanje s primjenom Kodeksa o prioritetima financiranja nevladinih organizacija definiranim na nacionalnoj razini.
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
Element	Obrazloženje
Negativan demografski trend	Proces starenja stanovništva uzrokuje povećanje radno neaktivnog stanovništva, odnosno broja umirovljenika, što dodatno opterećuje mirovinski sustav. Također, područje cijele Slavonije izloženo je snažnom trendu preseljavanja stanovništva (uglavnom u druge EU zemlje) iz ekonomskih razloga. Postoji mogućnost da i dio dnevnih migranata preseli u mjesto svog zaposlenja.
Finansijska ovisnost o državnom proračunu	Socijalne i zdravstvene institucije koje se brinu i o stanovnicima s područja Općine, svoju učinkovitostu radu i rješavanju sektorskih problema, uz zadane zakonske okvire, djelovanje i aktivnosti prisilno prilagođavaju sukladno proračunskim sredstvima države.
Nedostatno financiranje društvenih djelatnosti	Ne postoji sustav vrednovanja djelovanja civilnog društva, kao ni valorizacija volonterizma. Nacionalna razina provodi razmijerno financiranje udruga što uzrokuje nedostatak finansijskih sredstava za prioritetne i vrijedne projekte / djelatnosti. Način, kriteriji i rokovi odobrenja projektnih prijedloga te dodjele sredstava iz programa EU, na decentraliziranoj razini RH, netransparentni su, nejasni te često demotivirajući za lokalne neprofitne organizacije.

Rastuća nezaposlenost (posebno žena) i osiromašivanje građanstva, povećanje broja umirovljenika s malim mirovinama	Sve veći pritisak na socijalne programe na nacionalnoj i regionalnoj razini – što utječe i na smanjenje sredstava za programe lokalnih potreba.
---	---

Sažeti zaključci Osnovne i SWOT analize

Prednosti, odnosno snage područja Općine Nova Kapela su:

- ✓ Razvijeno gospodarstvo u poduzetničkim zonama
- ✓ Odličan geoprometni položaj
- ✓ Povoljna klima
- ✓ Sačuvana prirodna i kulturna baština, velika raznolikost istih
- ✓ Kvalitetno upravljanje prostorom (usvojena prostorno planska dokumentacija, područje

Slabosti područja Općine Nova Kapela, pod njezinim direktnim utjecajem, su:

- Neriješeni imovinsko-pravni odnosi usporavaju razvoj lokalnih projekata
- Nedostatan sustav odvodnje otpadnih voda
- Nema projekata energetske učinkovitosti (EE)
- Kulturna i prirodna baština nedovoljno valorizirana i interpretirana
- Nedostatak programa potpore namijenih različitim ranjivim skupinama društva

Kako bi smanjila slabosti a pojačala prednosti odnosno razvojne snage, Općina treba iskoristiti prilike:

- Povoljna kretanja na strani turističke potražnje prema selektivnim oblicima turizma, posebno izvan najuže turističke sezone
- Rast interesa za ulaganje u turizam
- Trajna atraktivnost ulagačima u poduzetničke zone zbog geoprometnog položaja
- Pojačan interes države za razvoj infrastrukturnih projekata na području Općine
- Raspoloživost sredstava EU fondova
- Rast poduzetništva zasnovanog na korištenju gospodarskih zona te korištenju prirodnih resursa
- Nacionalna potpora realizaciji EE i OIE projekata

U svom razvoju, planiranju i provedbi, treba paziti na slijedeće prijetnje koje nisu pod njezinim izravnim utjecajem, a mogu ugroziti razvojne planove i programe, odnosno daljnji razvoj područja:

Očuvana i visoko vrijedna prirodna i kulturna baština nije dovoljno valorizirana ni predstavljena javnosti, a dijelom o istoj nema ni dovoljno razvijene svijesti kod lokalnog stanovništva. Razvojem projekata koji se temelje na prezentaciji prirodne i kulturne baštine doprinijet će razvoju identiteta Općine, stvaranju turističkih atrakcija te biti i dio javne turističke infrastrukture koja će obogaćivati turističku ponudu. Postojeći poljoprivredni i šumski resursi su vrlo vrijedni. Poljoprivredne površine se ne zapaštaju, no proizvodi su namijenjeni vlastitoj potrošnji i lokalnom tržištu te je potrebno osigurati mjesto za trženje poljoprivrednim proizvodima, ali i savjetovanje i potporu preradi istih za potrebe malih proizvođača.

Zbog svog položaja i klime potrebno je iskoristiti i energiju sunca i vjetra (što je predviđeno prostornim planom) kao obnovljivih izvora energije, a također, radi smanjenja troškova, prije svega, grijanja prostora, potrebno je poticati te kreirati projekte energetske efikasnosti za sve sektore društva.

U cilju privlačenja stanovništva i u idućem razdoblju, potrebno je nastaviti ulagati u projekte društvene infrastrukture - izgradnju vrtića, smanjenje gubitaka u vodovodnom sustavu (modernizacija), izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda, unaprijeđenje sustava gospodarenja otpadom (izgradnja reciklažnog dvorišta), realizacija programa namijenjenih osobama s teškoćama a posebno starijim i nemoćnim osobama te prilagoditi javne prostore osobama otežane pokretljivosti. Žene su posebno osjetljiva skupina društva u Općini, smanjuje im se zaposlenost, a time i ekonomска nezavisnost što izravno

utječe na kvalitetu obiteljskog života kao tradicionalnog načina života u lokalnim mikro zajednicama. Potrebno je razvijati projekte i programe namijenjene ranjivim skupinama društva, programe samozapošljavanja, obrazovanja i razvoja kulture i tradicije koje će doprinijeti stvaranju identiteta te jačanju zajedništva – jer snaga Nove Kapele leži upravo u integralnoj lokalnoj zajednici tradicionalnih obiteljskih vrednota.

Rezultati Osnovne analize, kao kvantitativne analitičke metode razvojnog programiranja, dali su okvir za osmišljavanje nove vizije razvoja Općine. Vizija razvoja je sažeta i jasna zamisao o željenom i predvidljivom postignuću u razvoju područja. Vizija se zasniva i na rezultatima SWOT/TOWS analize (kvalitativnih analitičkih metoda razvojnog programiranja), razvojnih trendova u užem i širem okruženju te idejama o budućnosti područja. Kad se razmotri ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica što karakteriziraju ovo područje, Radna grupa za izradu strategije, utvrdila je da bi se vizija razvoja Općine trebala usredotočiti na: razvoj identiteta područja, odnosno stvaranje prepoznatljivosti korištenjem komparativnih prednosti te na razvoj ljudskih resursa.

Polazište za izradu vizije je samo područje Općine sa svojim prednostima i slabostima, potencijalima i problemima, jedinstvenostima i nedostacima. Područje prvenstveno karakterizira nekoliko osnovnih elemenata:

- Općina pripada mikroregiji Posavina
- (Neprepoznata) vrijedna kulturna i prirodna baština;
- Gospodarski uzlet na temelju izgrađenih poslovnih zona te na izvanrednom geoprometnom položaju;

Uloga razvojne strategije, čija su načela osnova za osmišljavanje vizije, je:

- ✓ Očuvati i predstaviti prirodnu i kulturnu baštinu te povećati svijest o njezinoj vrijednosti i očuvanju te održivom korištenju;
- ✓ Daljine jačanje gospodarskih mogućnosti područja unaprijeđenjem upravljanja poslovnim zonama, razvijanjem partnerskih odnosa na poslovnim sektorom, razvoj selektivnih oblika turizma i svih drugih djelatnosti koje omogućuju održiv razvoj područja, omogućiti razvoj poljoprivrede i šumarstva;
- ✓ Povećanje sigurnosti ljudi i imovine od negativnih posljedica elementarnih nepogoda;
- ✓ Osigurati kvalitetu života stanovnika, a time i njihovu opstojnost na području Općine .

Motiv za sudjelovanje pojedinaca i organizacija za uključivanje u proces izrade i provedbe zajedničke strategije razvoja bio je razvoj uzajamne suradnje i partnerstva s ciljem pružanja uvjeta za održivi razvoj područja, posebno u smislu razvoja novih aktivnosti, proizvoda te time i stvaranja novih i kvalitetnih radnih mjesa koja će omogućiti kvalitetne životne uvjete lokalnim stanovnicima u nihovoj sredini. Između članova radne grupe i partnerstva postignut je konsezus koji stvara novi identitet i prepoznatljivost područja za njegovo pozicioniranje u kontekstu modernih razvojnih zahtjeva. Strategijom se prvenstveno mora postići ponuda balansa između urbanog i ruralnog odnosno seoskog načina života, točnije, integracija lokalne zajednice s prostorom poslovnih zona. Novi identitet se mora stvoriti na kvalitetama područja koje pruža: bijeg iz visoko urbane sredine u područje nedirnute prirode s modernim obilježjima. Vizija razvoja područja jasno ukazuje na prirodnu komparativnu prepoznatljivost, ali ukazuje i na činjenicu kako se lokalno stanovništvo uvijek oslanjalo na vlastite resurse, što mu je pomoglo u preživljavanju na ovim prostorima.

4 Scenariji i načela razvoja Općine Nova Kapela

Kako bi se kvalitetno formirao okvir provedbe strategije (razvojna vizija s ciljevima i mjerama provedbe) potrebno je sagledati mogućnosti različitih razvojnih scenarija. Postupak izrade scenarija uvijek slijedi logiku scenarij-ljevka koji podstire konzistentne alternativne sljedove budućnosti. Polazi se od sadašnjosti prema budućnosti te od manje prema većoj neizvjesnosti i kompleksnosti.

Relevantni činitelji koji bi mogli više ili manje utjecati na budući društveno-ekonomski razvoj na području općine Nova Kapela su:

- Odrednice/ograničenja PPUO Nova Kapela;
- Odrednice Strategije razvoja Brodsko-posavske županije
- Odrednice strategije razvoja turizma RH do 2020. godine;
- Investicijska klima u zemlji;
- 11 Tematskih ciljeva strategije Europa 2020 i okvir za njihovo postizanje;
- Efikasnost administrativnog aparata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;
- Atraktivnost općine Nova Kapela za privlačenje investicija;
- Resursna osnova i struktura gospodarstva Općine Nova Kapela
- Demografija (starosna i kvalifikacijska struktura stanovništva općine Nova Kapela);
- Uključenost različitih interesnih skupina na lokalnoj razini u donošenje ključnih razvojnih odluka;
- Stupanj kohezije domicilnog stanovništva i međusobno povjerenje.

Različiti razvojni scenariji mogu imati različite implikacije kako na gospodarsku strukturu i raspoloživost komunalne infrastrukture, tako i na korištenje raspoloživog razvojnog prostora, performanse pojedinačnih poduzetnika te privlačenje investicijske potražnje. U skladu s rečenim, ovim se dokumentom razmatraju 3 alternativna razvojna scenarija:

1. Razvoj temeljen na postojećim rezultatima i djelovanjima u prošlosti,
2. Razvoj po mjeri „elite“ ili
3. Razvoj temeljen na diversifikaciji gospodarskih grana, temeljen na očuvanju kulturnih i prirodnih značajki te stvaranju sigurnog i kvalitetnog okruženja za življenje

Pri tome, treba istaknuti da je postojanje različitih scenarija razvoja ili društvenog djelovanja uvijek prisutno, bez obzira koliko neka društvena zajednica bila mala ili velika. Usvajanje strateških dokumenata i/ili odlučivanje o financiranju većih projekata prilika su da se zajednica orjenitira te verbalizira svoje težnje i način na koji ih planira ostvariti u određenom vremenskom razdoblju (u ovom slučaju, 10 godina).

Scenarij 1. Razvoj temeljen na postojećim rezultatima i djelovanjima u prošlosti - riječ je o scenariju gdje dionici razvoja očekuju da će ponavljanje prošlih uspješnih modela/metoda postići iste ili bolje rezultate. Osnovne značajke ovog razvojnog scenarija su:

- Inzistiranje na prethodno utvrđenoj viziji i strateškim razvojnim ciljevima;
- Problemi vezani s korištenjem poslovnih zona kao što je nedostatak informacija o njihovom korištenju nakon prodaje parcela, nestanak/odlazak malih i srednjih poduzeća;
- Postupno narušavanje društvenog standarda i kvalitete života lokalnih žitelja (komunalna infrastruktura, obrazovanje, kultura, zdravstvo i sl.) jer se razvojne snage i sredstva usmjeravaju samo poslovnim zonama;
- Nebriga za očuvanje okoliša u zaleđu te postupnu degradaciju kulturne i prirodne baštine i s tim povezan izostanak stvaranja turističkih atrakcija;

- Nebriga za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i podupiranja modernizacije poljoprivredne proizvodnje i upravljanja šumama;
- Gubitak identiteta područja.

U skladu s dominantnim uvjerenjima, konkretne implikacije ovog scenarija bile bi kako slijedi:

- Sve veća gospodarska ovisnost o poslovnim zonama;
- Poljoprivredne površine se ne okupljaju, proizvodnja se ne modernizira, a korištenje poljoprivrednih potpora ostaje skromno; poljoprivreda nema dodanu vrijednost već predstavlja samo dopunu prehrani ili hobi lokalnih stanovnika, izmiru tradicionalna znanja i vještine;
- Dugoročno nepromijenjena struktura turističkog proizvoda;
- Odsustvo bilo kakvog značajnijeg EU financiranja kapitalnih projekata komunalne i/ili turističke infrastrukture, odnosno objekata društvenog standarda
- Stanovništvo Općine ostaje podijeljeno na domicilno i doseljeno što se negativno odražava na društveni razvoj zajednice, izostanak integracije zajednice;
- Sve veća otuđenost pojedinih društvenih skupina negativno se odražava na percepciju kvalitete življenja u Novoj Kapeli;
- Gubitak identiteta slabi zajednicu, bez zadržavanja svojih posebnosti, tradicije.

Scenarij 2. Razvoj po mjeri „elite“ - riječ je o scenariju u kojem se gospodarski rast odvija prema interesima odnosno zadovoljavanju razvojnih interesa pojedinih privilegiranih interesnih skupina/pojedinaca. Ovaj scenarij podrazumijeva sljedeće:

- Posvećenost javne vlasti ponajviše osiguranju vlastite popularnosti kod domicilnog stanovništva;
- Pogodovanje interesima „odabranih“ skupina/pojedinaca, parcijalni razvojni interesi „odabranih“ kontinuirano „istiskuju“ mogućnost dugoročno usmjeravanog i sustavno promišljanog gospodarskog razvoja;
- „Asimetrična“ distribucija razvojnih koristi, prema pojedincima/interesnim skupinama nauštrb opće zajednice;
- Ravnomjerna distribucija razvojnih šteta, na sve stanovnike;
- Ubrzana potrošnja raspoloživog razvojnog prostora;
- Većina investicijskih projekata privatnog karaktera nije u funkciji dugoročne održivosti Općinskog razvoja i životnog standarda lokalnih žitelja;
- Postupna degradacija okoliša i kvalitete životnog prostora;
- Postupni gubitak „duha mjesta“ i lokalnog identiteta;
- Postupni rast nepovjerenja u lokalnu samoupravu.

U skladu s prethodno definiranim odrednicama, konkretne posljedice ovog scenarija bile bi kako slijedi: Prostorni plan se korigira „po narudžbi“, na zahtjev odabranih skupina/pojedinaca;

- Razvojno-investicijski projekti međusobno su neusklađeni, a ponekad i konfliktni;
- Nezainteresiranost izvršne vlasti za manje projekte ili projektne usmjerene osjetljivim društvenim skupinama/„malima“ jako usporava/otežava poduzetničku aktivnost lokalnog stanovništva;
- Neuravnotežen i stihijički prostorni razvoj;
- Mogući ekološki problemi većeg razmjera;
- Vrlo upitni dugoročni učinci na pozicioniranje Općine i njezinu konkurenčnost;

- Nebriga za društveni standard lokalnog stanovništva (školstvo, zdravstvo, kultura, socijalna skrb);
- Slab interes za korištenje sredstava EU fondova (u cilju otklanjanja postojećih infrastrukturnih ograničenja kao što su održiva vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda; društvena infrastruktura i dr.);
- Stihija i nedostatak koordinacije u donošenju razvojnih odluka opterećuje kvalitetu života lokalne populacije te postupno dovodi do međusobne netrpeljivosti kako između izabranih „elita“, tako i „elite“ i lokalnog stanovništva.

Scenarij 3. Razvoj temeljen na diversifikaciji gospodarskih grana, temeljen na očuvanju kulturnih i prirodnih značajki te stvaranju sigurnog i kvalitetnog okruženja za življenje – ovaj scenarij zahtijeva proaktivno djelovanje lokalne zajednice u cilju stvaranja povoljnog gospodarskog okruženja te različitih projekata i programa namijenjenih različitim društvenim skupinama, uz daljnji razvoj zasnovan na postojećim i eventualno novim poslovnim zonama. Integrirajući scenarij visoke kompleksnosti, koji zahtijeva jačanje ljudskih resursa za provedbu upravljanja istim.

Ovaj scenarij podrazumijeva sljedeće:

- Posvećenost javnih vlasti svim dionicima razvoja i društvenog života odnosno predstavnicima poslovne zajednice i civilnog društva;
- Kreiranje različitih projekata koji unaprjeđuju upravljanje poslovnim zonama
- Razvijanje projekata uređenja imovinsko-pravnih odnosa (komisacija, nova geodetska izmjera, uređenje katastra vodova);
- Razvijanje projekata istraživanja, valorizacije i interpretacije/promocije kulturne i prirodne baštine, stvaranja turističkih atrakcija;
- Unaprjeđivanje komunalnog standarda Općine, prije svega namijenjenog podizanju standarda stanovnika različitih društvenih skupina;
- Realizacija niza, prvenstveno, soft projekata u obrazovanju, kulturi, sportu, zdravstvenoj edukaciji.

Konkretnе posljedice ovog scenarija bile bi:

- Unaprjeđenje upravljanja i korištenja poslovnih zona, privlačnost kvalitetnim investitorima orjentiranim društveno odgovornom poslovanju;
- Daljnji razvoj mikro i malog poduzetništva, povećanje prihoda stanovnika;
- Razvoj turističkih atrakcija i prihoda od turizma;
- Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje;
- Smanjenje rizika od požara na otvorenom;
- Povećano zadovoljstvo stanovništva kvalitetom života u Novoj Kapeli;
- Integracija i prožimanje domicilnog i doseljenog stanovništva te očuvanje tradicije i stvaranje identiteta Općine.

Polazeći od navedena tri scenarija, poželjan ali i najzahtjevniji model razvoja koji je izabran od strane radne grupe i partnerstva bio je onaj pod rednim brojem 3. On predstavlja model društveno-ekonomskog razvoja koji zadovoljava potrebe velikog broja razvojnih dionika te omogućuje društvenoj zajednici transformaciju u suvremeno društvo, uz zadržavanje identiteta, tradicije, kulturne i povijesne baštine. Nastavno na izabrani scenarij definirana su i razvojna načela Općine Nova Kapela u narednom planskom razdoblju do 2020. odnosno do 2027. godine.

4.1 Razvojna načela Općine Nova Kapela

Povećanje blagostanja lokalne zajednice osnovna je svrha svakog društveno-ekonomskog razvoja. Kad je riječ o Općini Nova Kapela, povećanje blagostanja lokalne zajednice podrazumijeva dobro osmišljeno i međusobno koordinirano gospodarsko aktiviranje cjelokupne raspoložive materijalne i nematerijalne resursne osnove kojom Općina raspolaže..

Kroz postupno gospodarsko aktiviranje vrijednog, a još uvijek relativno slabo komercijaliziranog ruralnog područja Općine biti će moguće diversificirati današnju gospodarsku strukturu te je sustavno unapređivati kako u kontekstu njenog doprinosa novostvorenoj vrijednosti, tako i u kontekstu njene komplementarnosti.

Dugoročna ekomska, socijalna i prostorno-ekološka razvojna održivost nekog prostora podrazumijevaju gospodarski rast i razvoj koji „zadovoljava potrebe sadašnjih stanovnika na načini koji ne ugrožava budućnost budućih generacija“, ali i koji „u okviru prihvatnog kapaciteta eko i društvenog sustava unapređuje kvalitetu života lokalnih žitelja“.

- Prostorno-ekološka održivost, podrazumijeva poštivanje načela: odgovornosti, zaštite i nosivosti prostora.
- Društvena održivost, podrazumijeva poštivanje načela: partnerstva, planiranja i očuvanja identiteta, dok
- Ekomska održivost podrazumijeva poštivanje načela: umrežavanja, uravnoteženja gospodarske strukture te načelo koordinacije.

Odrednice **prostorno-ekološke održivosti** osnovica su za valorizaciju i definiranje razvojnih projekata javnog i privatnog sektora, osobito u kontekstu utvrđivanja njihove maksimalno prihvatljive veličine/kapaciteta i lokacije, ali i u kontekstu zaštite kvalitete prostora, bioraznolikosti, upravljanja otpadom, snabdijevanja energijom, tretiranja otpadne odvodnje, zaštite od buke i sl. Temeljne principe za promišljanje društveno-ekonomskog razvoja Općine koji podržava prostorno-ekološku održivost mogu se sažeto iskazati kroz:

- **Načelo odgovornosti** što podrazumijeva primjenu suvremenih tehničko-tehnoloških rješenja i okolišno odgovornu praksu, u projektiranju, izgradnji i/ili opremanju građevinskih objekata, dnevno-operativnom vođenju poslovnih procesa i/ili obavljanju javno-komunalnih usluga. Ovo načelo obvezuje javnu upravu, gospodarske subjekte, lokalno stanovništvo te posjetitelje.
- **Načelo zaštite** odnosi se primjerenu zaštitu cjelokupnog prostora Općine, a osobito ključnih sastavnica njene kulturne i prirodne baštine koroz utvrđivanje i svih resursne osnove te određivanja mehanizama pravodobnog korektivnog djelovanja.
- **Načelo nosivosti** koje se ogleda u definiranju optimalnog načina korištenja razvojnog prostora, već i potrebu usklađivanja postojećeg i potencijalnog gospodarskog intenziteta u korištenju prostora, sve u cilju utvrđivanja prihvatljive razine utjecaja gospodarskih aktivnosti na fizička i socijalna obilježja okruženja.

Odrednice **društvene održivosti**. Uslijed sve većeg pritiska međunarodne investicijske potražnje (posljedica globalizacije) za izgradnjom „industrijski tipiziranih“ gospodarskih objekata, sve su izraženije tendencije ka postupnoj degradaciji autentične resursno-atrakcijske osnove velikog broja manjih sredina u svijetu, pa tako i prostora Općine. U tom smislu, odrednice društvene održivosti odnosno društvenog prihvatnog kapaciteta osnovica su za valorizaciju aktivnosti usmjerenih na očuvanje vjekovima uspostavljanog identiteta stanovnika naselja Općine. Isto tako potrebno je usmjeriti pozornost na raspoloživost ljudskog potencijala odgovarajuće dobne strukture, stručne sposobnosti i/ili profila, sposobnost/mogućnost prihvata pojedinih razvojno-investicijskih projekata, aktivnosti usmjerene na očuvanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine, ali i na aktivnosti usmjerene na

razvijanje svijesti lokalne populacije o potrebi razvijanja projekata namijenjenih prije svega različitim ranjivim skupinama.

- **Načelo partnerstva** koje podrazumijeva suradnju nositelja javne vlasti sa svim dionicima razvoja na lokalnoj ali i na drugim razinama (regionalnoj, nacionalnoj). Cilj takve suradnje je stvaranje poticajne društvene klime i povećavanje stupnja kohezije, ali i veće odgovornosti svih nositelja razvoja kroz primjenu metoda tzv. „community based planning“-a (lokalni razvoj planiran od strane lokalne zajednice; kao preduvjet za usuglašavanje razvojnih prioriteta na razini Općine, ali i za stvaranje međusobnog povjerenja i osjećaja „uključenosti“ svakog žitelja u odluke koje mogu značajno utjecati na prevladavajući način/stil života i navike lokalne zajednice; metoda koja se već primjenila prilikom izrade Lokalne razvojne strategije i rada LAG-a Posavina).
- **Načelo planiranja** koje proizlazi iz postojanja visokog stupnja dobrovoljne, ali i nedobrovoljne razmjene troškova/koristi gospodarskih i društvenih subjekata te lokalnog stanovništva i posjetitelja općenito.
- **Načelo očuvanja identiteta** kroz oblikovanje prostora, kreiranje sadržaja turističke, ali i neturističke, ponude te društvenog života žitelja i posjetitelja.

Odrednice **ekonomске održivosti** temelj su za sagledavanje tržišne perspektive poduzetničkih projekata te sagledavanje njihovih očekivanih ekonomskih utjecaja na okruženje. Odrednice ekonomске održivosti trebale bi se provoditi kroz:

- **Načelo umrežavanja** koje podrazumijeva uspostavu atraktivnog odnosa javne uprave i poduzetnika ponajviše kroz poticanje optimalnog korištenja izgrađene poduzetničke infrastrukture i stvaranje potporne poduzetničke infrastrukture.
- **Načelo uravnoteženja gospodarske strukture** koje se širenje poduzetničkih aktivnosti izvan poslovnih zona u sektor turizma, poljoprivrede, usluga, kulture, obrazovanja.
- **Načelo koordinacije** omogućuje efikasnu provedbu javno definiranih i usvojenih strateških razvojnih usmjerenja. Na ovaj način se provodi sustavno i transparentno usklađivanje pojedinačnih, ponekad i suprotstavljenih interesa različitih dionika društveno-ekonomskog razvoja.

5 Strateška vizija i ciljevi razvoja Općine Nova Kapela

Strateška razvojna vizija predstavlja, zaokruženi i cjeloviti iskaz onoga što određeno područje uistinu želi postići u kontekstu budućeg razvoja te predstavlja svojevrsni „vodič“ u osmisljavanju i provođenju aktivnosti kojima je cilj doprinos društveno-ekonomskom razvoju područja. Vizija istovremeno treba biti u funkciji mobilizacije svih dionika razvoja.

Vizija razvoja treba odgovoriti na pitanja: *koje su ključne odrednice dugoročnog društveno-ekonomskog razvoja Općine Nova Kapela, koji su ključni preduvjeti za razvoj istog te što na području Općine treba posebno štititi u kontekstu povećanja kvalitete življenja i zadovoljstva njenih stanovnika.*

Polazeći od prethodno definiranog sustava vrijednosti, u izradi strategije, pristupilo se kroz traženju zadovoljavajućih odgovora na sljedeća tri pitanja:

1. *Čime se u općini Nova Kapela bavimo? Drugim riječima, u razvoj kojih gospodarskih sektora ćemo uložiti naše vrijednosti, kompetencije i/ili resurse?*
2. *Po čemu je općina Nova Kapela jedinstvena; što nas razlikuje od potencijalne konkurencije?*
3. *Tko su kupci proizvoda/usluga općine Nova Kapela; kojim se potrošačkim segmentima i/ili tržišnim nišama obraćamo?*

Čime se bavimo	Po čemu smo jedinstveni	Tko su naši kupci
<ul style="list-style-type: none">– tradicionalna poljoprivreda za vlastite/lokalne potrebe– gospodarstvo namijenjeno lokalnom tržištu– pružamo usluge smještaja	<ul style="list-style-type: none">– geoprometni položaj blizina tri slavonska grada, granica s Bosnom i Hercegovinom– sačuvana kulturna baština– sačuvana prirodna baština, posebno područje šume Radinja– neistražen potencijal u mineralnim sirovinama	<ul style="list-style-type: none">– posjetitelji i turisti na proputovanju istok-zapad– fizičke i pravne soobe sa sjedištem/prebivalištem na području Općine i Županije

Iz navedenih odgovora je razvidno da se Općina Nova Kapela mora otvoriti i usmjeriti svoje djelovanje izvan uske lokalne zajednice kako bi nastavila se uspješno razvijati u 21. stoljeću. U razdoblju koje je pred njom osnovni cilj je zadržavanje stanovništva, poglaviti mladih te obitelji s malom djecom, povećanje komunalne opremljenosti te daljnje unaprjeđenje poljoprivrede kao osnovne gospodarske djelatnosti područja. Kao novu gospodarsku granu poticati će se razvoj turizma poglavito kroz razvoj atrakcijske osnove kako bi Općina Nova Kapela povećala svoju vidljivost na turističkom tržištu. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva bit će usmjeren prvenstveno na lokalne snage jer u konkurenciji s pojedinim jedinicama lokalne samouprave (Slavonski Brod, Požega, Nova Gradiška) u okruženju Općina nema prevelike šanse u privlačenju investitora. Također će se nastojati putem suradnje s lokalnim zahednicama u Europskoj uniji i okruženju poduprijeti razvoj osobnih, polsovnih i administrativnih kontakata u cilju širenja poslovnih prilika te razvoju različitih zajedničkih projekata.

Temeljem svih analiza i smjernica, definirana je nova strateška razvojna vizija Općine:

Razvojna vizija Općine Nova Kapela

Općina Nova Kapela posvećena je povećanju društvenog blagostanja svih svojih stanovnika putem unaprjeđenja komunalne, društvene i poduzetničke infrastrukture.

5.1 Razvojne teme i ciljevi

Temeljem prethodno iznesenih dokaza, Općina Nova Kapela, kao svoje **razvojne teme** za ovo programsko razdoblje izabrala je:

- ✓ Unapređenje komunalnog i društvenog standarda
- ✓ Održivo gospodarstvo temeljeno na poljoprivredi i turizmu, korištenjem baštinske resursne osnove te zaštitu okoliša
- ✓ Zadržavanje mladih obitelji.

Opći cilj Općine, odnosno provedbe njezine razvojne strategije je prvenstveno potaknuti osmišljavanje aktivnosti koje doprinose razvoju cijelokupne zajednice, prije svega zadržavanju radno sposobnog stanovništva te poticanju demografske obnove stanovništva. Tome cilju su usmjerene sve komunalne, društvene i gospodarske aktivnosti., uz očuvanje okoliša i poštivanje principa održivog razvoja.

Br.	Naziv i opis/obrazloženje strateškog razvojnog cilja (SC)
-----	---

1	Poboljšanje kvalitete života svih društvenih skupina i razvoj komunalne, društvene infrastrukture
	<p>Osnovnom analizom je utvrđeno da je u mnogim aspektima je potrebno unaprijediti komunalno opremanje i razinu komunalnih usluga na području Općine Nova Kapela. Unapređenje komunalne infrastrukture neće samo po sebi riješiti problem iseljavanja te smanjenja prirodnog prirasta stanovništva. Međutim izjednačenjem kvalitete života s onom u većim okolnim sredinama značajno se smanjuje potreba za odlaskom iz Općine. Unaprjeđenje vodoopskrbnog sustava i sustava odvodnje, izgradnja reciklažnog dvorišta, modernizacija nerazvrstanih cesta, povećanje sigurnosi izgradnjom pješačkih staza, uređenje groblja, temeljne su odrednice unaprjeđenja komunalne infrastrukture. Većina komunalnih projekata također izravno značajno pridonosi čuvanju okoliša i/ili unapređenju standarda življjenja na području Općine.</p> <p>Općina u narednom periodu planira posebnu pažnju posvetiti mladima poglavito mlađim obiteljima koje zbog promjena načina života i izvora prihoda. Stoga će se ulagati sredstva u rekonstrukciju postojećeg dječjeg vrtića na način da će proširiti njegovi kapaciteti te otvoriti jaslice. Također Općina planira nastaviti sve aktivnosti koje inače provodi kroz Socijalni program, a koje su namijenjene mlađima. Također će se radi osigurati i novčana potpora mlađim obiteljima koje kupuju prvu nekretninu na području Općine.</p> <p>Utvrđeno je da je potrebno je razvijati društvenu infrastrukturu namijenjenu skrbi o ranjivim skupinama društva (dom za starije i nemoćne), poticati aktivno uključivanje stanovnika svih dobi u rad udruga koje razvijaju programe/projekte s različitim ciljevima od očuvanja kulturne baštine do zaštite ljudskih prava. Stjecanje novih znanja i vještina povećava zapošljivost i stvara uvjete za veću ekonomsku aktivnost, a omogućiti će razvijanje novih proizvoda i usluga namijenjeni stanovništvu Općine, posjetiteljima/turistima i lokalnom tržištu (jedinice lokalne samouprave u okruženju). Sudjelovanje u aktivnostima cjeloživotnog obrazovanja povećava kapacitete i učinkovitost ljudskog potencijala što je osnovni preduvjet razvojne održivosti područja Općine..</p>
2	Potpore diversifikaciji gospodarskih djelatnosti i razvoju poduzetništva
	<p>Osnovnom analizom utvrđene su komparativne prednosti Općine Nove Kapelje koje treba i dalje koristiti u skladu sa zadanim ciljem. Svrha ovog cilja je i dalje kontinuirano razvijati gospodarstvo koje se zasniva na poljoprivremeni proizvodnji. Istovremeno Općina je svjesna da oslanjanje isključivo na poljoprivrednu proizvodnju nije dovoljno u novim okolnostima u kojima sve više stanovnika se obrazuje za različita zanimanja, a svijet se sve više integrira. Stoga će će uložiti napor da se poljoprivreda kao gospodarska grana nastavi dalje razvijati u kvantitativnom i kvalitativnom smislu. U tu svrhu poticati će se veće korištenje poljoprivrednog zemljišta koje je na raspolaganju, izgradnja sustava navodnjavanja. Poticati će se poljoprivredna gospodarstva za ulazak u sustave kvalitete uključujući i neobvezne sustave kvalitete (za koje još nije razvijena zakonska regulativa), unaprjeđenje i uvođenje novih metoda proizvodnje, kultura, sorata, pasmina. Također poticati će se razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u svim naseljima Općine. U cilju unapređenja trženja lokalnim proizvodima u naselju Nova Kapela izgraditi će se prodajno mjesto za lokalne proizvođače. U cilju daljnje diversifikacije gospodarstva, poticati će se razvoj kontinentalnog turizma (različiti oblici) na temelju prirodne i kulturne baštine, povoljnog prometnog položaja te postojećih smještajnih kapaciteta. U tu svrhu prvenstveno će se pristupiti donošenju Plana razvoja turizma te razvoju atraktivne osnove te različitih sadržaja sportskih, rekreacijskih, zabavnih i sl. Kojima je cilj privlačenje turista i posjetitelja.</p> <p>Zbog skromnog vlastitog kapitala lokalnog stanovništva kao primjereno oblik razvoja</p>

	poduzetništva Općina će u idućem razdoblju podupirati razvoj društvenog poduzetništva u svim oblicima, sukladno afinitetima i mogućnostima pojedinig društvenih skupina. U cilju daljnog razvoja gospodarstva Općina će poticati razvoj poduzetničke infrastrukture, suradnju s jedinicama lokalne smaouprave u Hrvatskoj, EU i drugim zemljama u okruženju.
--	--

Općina Nova Kapela, viziju i ciljeve postići će djelovanjem kroz prioritetne mjere odnosno aktivnosti kojima želim dugoročno pridonijeti razvoju područja te uspostaviti trajne temelje za dugoročan i uspješan razvoj koji će se prvenstveno zasnivati na vlastitim snagama i mogućnostima te nedovoljno ili čak neiskorištenim prirodnim i kulturnim vrijednostima. Putem društvenog i ljudskog potencijala omogućit će daljnju zaštitu i očuvanje prirodne i kulturne baštine te poticanje gospodarskog razvoja na način uvođenja inovativnih tehnoloških procesa, visokih ekoloških standarda, kako bi što manje negativno djelovali na okoliš. Klučna razvojna pretpostavka koja vodi postizanju ciljeva i razvojne vizije jest uvažavanje svakog stanovnika Općine i njegovo poticanje i potpora za aktivno sudjelovanje u razvoju, posebno onih skupina koje su često neuključene u društvena zbivanja, poput mlađih, žena, starijih te osoba s invaliditetom i drugih ranjivih skupina.

Shema ciljeva i mjera				
Strateški razvojni ciljevi				
SC 1 Poboljšanje kvalitete života svih društvenih skupina i razvoj komunalne, društvene infrastrukture	SC 2 Potpora diversifikaciji gospodarskih djelatnosti i razvoju poduzetništva			
Prioritetne mjere za postizanje ciljeva				
M 1.1 Ulaganja u komunalne i druge infrastrukturne projekte	M 1.2 Potpora aktivnom i kvalitetnom življenju	M 2.1. Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje, primarne prerade te upravljanja poljoprivrednim i šumskim zemljишtem	M 2.2 Aktiviranje prirodne i kulturne baštine – potpora razvoju integralne turističke ponude	M 2.3. Potpora razvoju poduzetništva s naglaskom na društveno poduzetništvo

Horizontalne teme koje su identificirane za potrebe uspješne reaizacije ove strategije izabrane su tijekom procesa strateškog odabira ciljeva, mjera i aktivnosti te predstavljaju područja opće važnosti koje se trebaju uzeti u obzir kroz većinu mjera i stoga nisu predstavljene kao zasebne aktivnosti. Tijekom procesa, horizontalne teme postale su jasne zbog svoje prisutnosti u većini aktivnosti kroz sve identificirane ciljeve:

- ✓ razvoj „zelene“ komunalne infrastrukture – potpora razvoju gospodarstva i kvalitete života stanovnika
- ✓ potpora uvođenju održive energetske infrastrukture u privatnom i javnom sektoru (izrada i implementacija SEAP-a)
- ✓ potpora razvoju suradnje i umrežavanja unutar lokalnih zajednica i izvan područja Općine, razvoj partnerstva i suradnje s potpornim organizacijama i institucijama, s naglaskom na Brodsko-posavsku županiju te LAG Posavina
- ✓ privlačenje i stvaranje uvjeta za doseljavanje novih stanovnika, privlačenje mladi – rezidencijalno područje Grada Slavonskog Broda i Nove Gradiške

- ✓ povećanje vidljivosti i unaprjeđenje komunikacije sa svim dionicima razvoja na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u cilju razvoja partnerstava nužnih za realizaciju projekata, aktivnosti i mera predloženih ovom Strategijom.

5.2 Razvojni ciljevi, mjere, očekivani rezultati s cijanim skupinama i indikatorima

5.2.1 Razvojni cilj 1

SC 1	Poboljšanje kvalitete života svih društvenih skupina i razvoj komunalne, društvene infrastrukture	
Prioritetne mjeru za postizanje cilja 1		
M 1.1 Ulaganja u komunalne i druge infrastrukturne projekte	M 1.2 Potpore aktivnom i kvalitetnom življenju	
Očekivani rezultati		
Poboljšana vodoopskrba Poboljšana odvodnja otpadnih voda Unaprijeđen sustav gospodarenja otpadom Uređenje nerazvrstanih cesta Izgradnja reciklažnog dvorišta Poboljšana javna rasvjeta Izrađen SEAP Realizirani EE projekti Uvođenje širokopojasnog interneta Uređenje hidrantske mreže Uređenje groblja, mrtvačnica u naseljima Općine	Izgradnja društvene infrastrukture namjenjene obrazovanju – uređen dječji vrtić s jaslicama Izgradnja objekta za starije i nemoćne Uređenja centra u naselju Nova Kapela Uređenje društvenih domova (Gornji Lipovac, Pavlovac, Batrina) Uređenje pješačkih staza (prvenstveno Nova Kapela, Bili Brig, Srednji Lipovac) Izgradnja dječjih/sportskih igrališta Izgradnja pristupa javnim objektima osobama smanjene pokretljivosti Izgradnja mreže socijalne skrbi Organiziranje zabavnih sadržaja namijenjenih prvenstveno mladima Organiziranje različitih kulturnih sadržaja	
Indikatori mjerena postizanja rezultata		
Unaprijeđen sustav vodoopskrbe, Unaprijeđen sustav odvodnje, km izgrađenog sustava za odvodnju i postavljenih pročistača Izgrađeno reciklažno dvorište Broj zamijenjenih rasvjetnih mjeseta Km uređenih/izgrađenih nerazvrstanih cesta Broj izgrađenih i proširenih groblja i mrtvačnica Broj edukativnih radionica namijenjenih građanima Projekt uvođenja širokopojasnog intereneta je realiziran Broj ispravnih standardiziranih hidranata Broj EE projekata realiziranih u svim sektorima Usvojen SEAP i započeta implementacija	Nadogradnja vrtića, uređenje jaslica Broj zaposlenih i broj djece u dječjem vrtiću s jaslicama Izgrađen objekt za starije i nemoćne Broj korisnika doma za starije i nemoćne Uređen centar nasleja Nova Kapela Broj uređenih i opremljenih društvenih domova Broj korisnika sadržaja društvenih domova Km uređenih pješačkih staza Broj izgrađenih/uređenih dječjih/sportskih igrališta i zelenih površina, s naglaskom na one u poslovnim zonama Broj izgrađenih pristupa javnim objektima za osobe smanjene pokretljivosti Broj osoba obuhvaćenih programima skrbi za starije i nemoćne	

	Broj organiziranih nastupa i manifestacija Broj certificiranih polaznika različitih tečajeva Broj organiziranih tečajeva Broj osoba koje su sudjelovale u programima doškolavanja i ospozobljavanja Broj sportskih događanja Broj sportskih događaja Broj korisnika sportskih terena Broj posjetitelja na kulturnim događanjima
Nositelji provedbe	Općina Nova Kapela, komunalna društva, gospodarski subjekti, LAG Posavina, Brodsko-podravska županija i dr.
	Općina Nova Kapela, Pučka učilišta, Brodsko-posavska županija i druge ustanove koje pružaju usluge obrazovanja, HOK, HGK, Centar za socijalnu skrb, zdravstvene ustanove i poduzeća i dr.
Ciljane skupine	
Stanovnici Općine Nova Kapela, turisti, posjetitelji, gospodarski subjekti, udruge	Stanovnici Općine Nova Kapela
Pregledna matrica razvojnog cilja 1	
Mjera 1.1	Ulaganja u komunalne i druge infrastrukturne projekte
Razlog za intervenciju	Posnovnom analizom je utvrđeno da područje Općine Nova Kapela još uvijek nije u cijelosti komunalno opremljeno. Potrebno je i dalje unaprjeđivati sustav vodoopskrbe i odvodnje, gospodarenja otpadom, ulagati u realizaciju EE projekata,. Istovrmeno na području Općine realizirat će se više infrastrukturnih projekata od državnog i regionalnog značaja.
Svrha/cilj	Komunalna opremljenost prema standardima koje zahtijeva život u razvijenom društvu u 21. stoljeću i na koje se RH obvezala prilikom ulaska u Europsku uniju.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">– Priprema i realizacija projekata vodoopskrbe i odvodnje– Priprema i realizacija projekata izgradnje/uređenja/opremanja nerazvrstanih cesta– Priprema i realizacija projekta izgradnje reciklažnog dvorišta– Priprema i realizacija projekata modernizacije javne rasvjete– Priprema i realizacija projekta uvođenja širokopojasnog interesa– Priprema i realizacija proširenja groblja i izgradnja/uređenje mrtvačnica– Priprema i realizacija EE i OIE projekata– Uređenje hidrantske mreže– Izrada i usvajanje SEAP
Koordinacija	JLS, LAG Posavina, Brodsko-posavska županija, komunalna društva, gospodarski subjekti
Mjera 1.2	Potpore aktivnom i kvalitetnom življenu
Razlog za intervenciju	Prema izrađenoj osnovnoj analizi razvidno je da je potrebno radi zadržavanja poglavito malđeg stanovništva podignuti kvalitetu društvenog standarda ne samo u dijelu koji se odnosi na komunalno infrastrukturno opremanje Općine već i na projekte namijenjene različitim društvenim skupinama

Svrha/cilj	Ulaganjem u infrastrukturu društvenu infrastrukturu rupovećati će se privlačnost i kvaliteta življenja u Općini što treba doprinijeti kvaliteti življenja stanovnika, smanjiti odljev stanovništva i povećati atraktivnost područja novim stanovnicima. Također uvest će se nova mjera namijenjena zadržavanju stanovništva, a to je finansijska potpora mladim obiteljima pri kupnji prve nekretnine na području Općine.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">– Izgradnja dječjeg vrtića s jaslicama– Izgradnja doma za starije i nemoćne– Uređenje pješačkih staza na području prvenstveno nasleja Nova Kapela, Batrina, Bili Brig i Srednji Lipovac)– Procjena potreba za dodatnim obrazovanjem– Potpora organizaciji radionica, tečajeva– Potpora polaznicima formalnog obrazovanja, prvenstveno pripadnicima ranjivih skupina– Prilagodba Socijalnog programa– Prilagodba programa javnih potreba– Priprema Programa finansijske potpore namijenjene mladim obiteljima za kupnju prve nekretnine na području Općine– Priprema i realizacija projekata financiranih iz Europskog socijalnog fonda
Koordinacija	Općina Nova Kapela, Brodsko-posavska županija, LAG Posavina

5.2.2 Razvojni cilj 2

SC 2 Potpora diversifikaciji gospodarskih djelatnosti i razvoju poduzetništva		
Prioritetne mjere za postizanje cilja 2		
M 2.1 Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje, primarne prerade te upravljanja poljoprivrednim i šumskim zemljишtem	M 2.2 Aktiviranje prirodne i kulturne baštine – potpora razvoju integralne turističke ponude	M 2.3. Potpora razvoju poduzetništva s naglaskom na društveno poduzetništvo
Očekivani rezultati		
Donošenje i realizacija programa raspolaganja poljoprivrednim zemljишtem u vlasništvu države Plan unaprjeđenja poljoprivrede na lokalnoj razini Upoznavanje dionika sa načelima ekološke mreže Natura 2000 Izrada planova upravljanja područjima unutar ekološke mreže Natura 2000 Izrada šumskogospodarskih	Povećan broj dolazaka turista/posjetitelja Izgrađeni novi smještajni kapaciteti Izgrađena različita ponuda integralnog turističkog proizvoda Izgrađena nova privatna i javna turistička infrastruktura Izrađen plan upravljanja i promocije integralne turističke destinacije	Razvoj poduzetničkih zona Izgradnja prodajnog mesta za loklane proizvode Prilagodba prostornih planova novim gospodarskim aktivnostima Potpora subjekata društvenog poduzetništva Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na cijelom području Općine

osnova za privatne šume
Ulaganja u šumsku
infrastrukturu u privatnim
šumama
Potpora razvoju poljoprivrednih
proizvoda u različitim sustavima
kvalitete, uključujući neobvezne
izraze kvalitete
Realizacija sustava
navodnjavanja
Komasacija poljoprivrednog
zemljišta

Indikatori mjerena postizanja rezultata

Broj poljoprivrednog gospodarstava zakupaca državnog zemljišta	Povećan broj dolazaka turista	Izgrađeno prodajno mjesto za potrebe stanovnika Općine
Broj ha poljoprivrednog zemljišta danog u zakup	Povećan broj noćenja	Broj gospodarskih subjekata koji posluju u polovnim zonama
Broj radionica održanih s ciljem upoznavanja dionika s Natura 2000	Povećan broj dana prosječnog zadržavanja turista	Broj ha poslovnih zona koje su u funkciji
Broj polaznika radionica održanih s ciljem upoznavanja dionika s Natura 2000	Broj novoizgrađenih objekata za smještaj	Broj izmjena poslovnih planova radi omogućavanja širenja gospodarskih djelatnosti
Povećanje ha korištenog poljoprivrednog zemljišta	Broj postelja	Broj novih usluga i usluga na području Općine
Broj izrađenih šumskogospodarskih osnova za privatne šume	Broj kategoriziranih naselja u turističke razrede	Broj subjekata malog i srednjeg poduzetništva koji nude nove nepoljoprivredne djelatnosti
Broj šumoposjednika udruženih u udruge na razini Općine i/ili LAG Posavina/Županije	Produljena sezona	
Broj realiziranih projekata u poljoprivredi i šumarstvu financiranih iz izvora nacionalnih i europskih izvora	Broj odlazaka na turističke sajmove	
Broj ha poljoprivrednih površina, okrupnjenih komasacijom	Broj posjetitelja turističkih atrakcija Općine Nova Kapela	
Broj poljoprivrednih gospodarstava uključenih u sustave kvalitete uključujući i neobvezne sustave kvalitete	Broj kulturnih, zabavnih i sportskih manifestacija/integralnih turističkih proizvoda	
Broj ha i broj poljoprivrednih ha uključenih u sustave kvalitete, uključujući i neobvezne sustave kvalitete	Broj gospodarskih subjekata koji su poslovno vezani za turizam i srodne djelatnosti	
	Broj korisnika sredstava namijenjenih potpori razvoja poduzetništva u turizmu i srodnim djelatnostima	
	Broj izgrađenih posjetiteljsko-interpretacijskih sadržaja (javnih i privatnih)	
	Km tematskih i poučnih staza	
	Broj turističkih brošura	
	Broj medijskih kampanja	

Broj ha u sustavu navodnjavanja		
Nositelji provedbe		
Općina, Savjetodavna služba, Brodsko-posavska županija, poljoprivrednici, šumoposjednici te njihove udruge. Lag Posavina (nacionalnog i regionalnog karaktera), JU za zaštitu prirode JU BPŽ „Natura Slavonica“ Regionalna razvojna agencija Brodsko-posavske županije (CTR) i dr.		Općina, TZ, Brodsko-posavska županija, LAG Posavina, JU za zaštitu prirode BPŽ „Natura Slavonica“ Privantni investitori na području Općine i dr.
Ciljane skupine/korisnici		
Nezaposleni, OPG-i, poduzeća, zadruge, obrti i dr.	Općina, TZ, poduzeća, obrti, OPG-i, zadruge, JLS, nezaposleni, stanovništvo zainteresirani pojedinci, skupine, turisti/posjetitelji	Nezaposleni, lokalna poduzetnička zajednica, stanovnici Općine,
Pregledna matrica razvojnog cilja 2		
Mjera 2.1	Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje, primarne prerade te upravljanja poljoprivrednim i šumskim zemljištem	
Razlog za intervenciju	Osnovnom analizom utvrđeno je da je poljoprivredna proizvodnja glavna gospodarska grana na području Općine Nova Kapela. S obzirom da se ova orijentacija neće mijenjati potrebno je maksimalizirati prihode stanovnika u ovoj primarnoj gospodarskoj djelatnosti.	
Svrha/cilj	Svrha ove mjere je omogućiti poljoprivrednim gospodarstvima korištenje svih resursa, finansijskih izvora sredstava iz Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. radi modernizacije vlastite proizvodnje te povećanja vlastitih prihoda uz korištenje modela održivog upravljanja.	
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">– Izrada, usvajanje i implementacija Programa raspolažanja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države korištenja– Izgradnja i korištenje sustava navodnjavanja– Korištenje poticajnih mjera za poljoprivredna gospodarstva i šumoposjednike– Smanjenje usitnjenosti katastarskih čestica poljoprivrednog/šumskog zemljišta koje koristi jedno poljoprivredno gospodarstvo zamjenom, kupovinom ili zakupom poljoprivrednog zemljišta– Upoznavanje s ograničenjima i prednostima vezanim za ekološku mrežu Natura 2000– Poticanje edukacije poljoprivrednika te modernizacije poljoprivredne proizvodnje putem uvođenja novih praksi, mehanizacije, kultura i sl. Izrada Programa potpora poljoprivredi i šumarstvu na području Općine Nova Kapela	
Koordinacija	JLS, LAG Posavina, Savjetodavna služba, Brodsko-posavska županija, poljoprivredna gospodarstva i njihova udruženja proizvođača, šumoposjednici i	

	njihova udruženja
Mjera 2.2	Potpore razvoju turizma kao nove gospodarske grane na području Općine
Razlog za intervenciju	Orientacija na poljoprivrednu proizvodnju kao jedinu značajnu granu gospodarstva na području Općine, pokazala se nedovoljnom da zadrži stanovništvo na području Općine u kojoj se nalazi mnogo dnevnih migranata koji putuju van Općine svakodnevno radi posla. Nedostatak zaposlenja i niski prihodi uzrok su, dijelom, većeg odljeva nego li priljeva stanovništva. Stoga je potrebno razvijati i druge gospodarske grane. Turizam je pri tome logičan odgovor iz niza razloga, je blizina autoceste A3, većih slavonskih gradova, sačuvana kulturna i prirodna baština te izgrađeni inicijalni smještajni kapaciteti i različiti sadržaji namijenjeni posjetiteljima (Stara Kapela). Na području Općine nema primarnih turističkih atrakcija te je osnovni preduvjet za razvoj turizma kao gospodarske grane na području Općine upravo razvoj atrakcijske osnove. Razvoj sportskih, rekreacijskih, zabavnih sadržaja, marketinških i edukativnih aktivnosti bit će osnovni preduvjet za daljnji razvoj turizma na području općine jer su inicijalni smještajni kapaciteti već sagrađeni. Očekuje se da će razvoj turističke ponude doprinijeti razvoju i drugih gospodarskih aktivnosti u svim naseljima Općine.
Svrha/cilj	Turizam bi trebao biti nova gospodarska grana koja će doprinijeti povećanju dohodaka stanovništva, zadržavanju stanovnika na području Općine, porastu vrijednosti nekretnina, boljem korištenju komunalne infrastrukture te razvoju novih proizvoda i usluga namijenjenih turistima/posjetiteljima.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">- Izrada plana razvoja turizma- Izrada projekata javne turističke infrastrukture- Ispitivanje tržišta ponude i potražnje u turističkom sektoru- Stvaranje prepoznatljivosti na turističkom tržištu (baština kao novi razvojni brand)- Osiguravanje finansijskih sredstava te realizacija projekata javne turističke infrastrukture
Koordinacija	Općina, TZ, Brodsko-posavska županija, LAG Posavina
Mjera 2.3	Potpore diversifikaciji gospodarskih djelatnosti i razvoju poduzetništva
Razlog za intervenciju	Općina Nova Kapela ima skromno razvijen sektor gospodarstva (osim poljoprivredne proizvodnje). Iako se u okolini na području Županije nalaze mnogobrojne poslovne zone Općina će nastaviti razvijati i poslovne zone. Također će ukoliko bude potrebno podržati i promjene prostorno planske dokumentacije Općine ukoliko se ukaže za tim potreba. U cilju unaprjeđenja poduzetništva nastojat će se i putem suradnje s jedinicama lokalne samouprave u Hrvatskoj, EU i zemljama u okruženju stvarati mreža osobnih i poslovnih kontakata te se očekuje da će na temelju razmjene iskustava doći i do pripreme različitih zajedničkih projekata.
Svrha/cilj	Stvaranje prepostavki za razvoj malog i srednjeg poduzetništva za potrebe lokalnog stanovništva ali i izlaska na druga veća tržišta.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none">- Razvoj poslovnih zona- Suradnja s poduzetnicima- Stvaranje kontakata s poslovnim zajednicama u drugim jedinicama lokalne samouprave

Koordinacija	Općina Nova Kapela, Lag Posavina, Brodsko-posavska županija, Razvojna agencija Brodsko-posavske županije, Hrvaska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora
--------------	---

5.2.3 Horizontalni strateški ciljevi

Osim dugoročnih programskih ciljeva važni su i tzv. dugoročni, horizontalni, ciljevi, odnosno ciljevi koji bi se idealno trebali promicati u svim programima i projektima implementacije Općine, posebno u projektima financiranim iz fondova Europske unije, a uključuju: razvoj informacijskog društva, promociju jednakih mogućnosti i ljudskih prava, upravljanje okolišem i smanjenje utjecaja na klimatske promjene, nastavak razvoja privatno-javnog partnerstva i sudioničke demokracije.

5.3 Utjecaj provedbe strategije na okoliš

Održivo upravljanje prirodnim resursima i zaštita okoliša s naglaskom na racionalno gospodarenje prostorom definirano je i ugrađeno u sve strateške ciljeve, kako u razvoj gospodarstva tako i u razvoj komunalne infrastrukture. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine naznačen kao najviše rangiran prioritet što pokazuje uvažavanje visoko vrijedne prirodne baštine kao značajne resursne osnove, što je i detaljno prikazano u osnovnoj analizi. SWOT analiza značajno naglašava važnost očuvanja okoliša, kao i održivi razvoj, ali i potencijal Općine za razvoj obnovljivih izvora energije i provedbu energetske učinkovitosti.

6 Usklađenost strateških ciljeva Općine s ciljevima EU, nacionalnim i regionalnim strateškim razvojnim ciljevima

Strategija razvoja Općine Nova Kapela je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova Europske unije. Pri pripremi dokumenta posebna pozornost je posvećena usklađenosti s ciljevima EU iznesenima u ratificiranom Lisabonskom ugovoru¹⁶. Lisabonski ugovor jasno navodi ciljeve Europske unije i vrijednosti mira, demokracije, poštivanja ljudskih prava, pravde, vladavine prava i održivosti. Strateški ciljevi razvoja Općine u skladu su s gore navedenim ciljevima Europske unije, a treba naglasiti i da su prvenstveno **usklađeni s prioritetima i ciljevima definiranim novom post-lisabonskom desetogodišnjom gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „EUROPA 2020 – strategija za pametan, održiv i uključiv rast“**¹⁷. Ova je strategija, kao nasljednica Lisabonske strategije, usvojena slijedom potreba da se politike preusmjere s upravljanja krizom na uvođenje srednjoročnih i dugoročnih reformi koje bi trebale promicati rast i zapošljavanje, a istodobno osiguravati održivost javnih finansija. Prioriteti strategije su:

- Pametan rast - razvoj gospodarstva zasnovanog na znanju i inovacijama
- Održiv rast - poticanje gospodarstva koje je resursno učinkovitije, ekološki osještenije i konkurentnije
- Uključiv rast - gospodarstvo zasnovano na visokoj zaposlenosti koje treba doprinijeti društvenoj i teritorijalnoj koheziji

¹⁶ http://Europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_en.htm

¹⁷ http://ec.Europa.eu/euroape2020/index_en.htm

Tijekom pregovora, temeljem objektivnih statističkih pokazatelja i dosadašnjih izvješća o napretku Republike Hrvatske, Europska Komisija izdvojila je 4 tematske cjeline na koje bi Hrvatska trebala usmjeriti glavninu EU sredstava koja su dostupna unutar proračunskog razdoblja 2014.-2020:

1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva
2. Poticanje zapošljavanja, poboljšanje obrazovnog sustava i smanjenje siromaštva
3. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa
4. Jačanje administrativnih kapaciteta i veća uključenost civilnog sektora

Republika Hrvatska je, nakon razdoblja pregovora s Europskom Komisijom izradila i potpisala, **Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje eu strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.**, kao krovni strateški razvojni dokument koji definira okvir za razvoj sektorskih strategija i javnih politika Republike Hrvatske. Dokument definira glavne izazove s kojima se susreće Republika Hrvatska vezano uz ispunjavanje zajedničkih ciljeva Europske unije za pametan, održiv i uključiv rast. To su:

1. Gospodarska konkurentnost,
2. Zaštita okoliša te učinkovitost resursa,
3. Razvoj održive i suvremene prometne i mrežne infrastrukture,
4. Sudjelovanje na tržištu rada te kvaliteta obrazovanja,
5. Siromaštvo, nejednakost i diskriminacija,
6. Učinkovitost javne uprave.

Kako bi se suočila s istaknutim izazovima, u okviru Sporazuma o partnerstvu, Republika Hrvatska definirala je 11 tematskih ciljeva s čijim postizanjem je usklađena i ova razvojna strategija, a to su tematski ciljevi:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija.
2. Poboljšanje pristupa informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te njezine uporabe i kvalitete.
3. Jačanje konkurentnosti MSP- ova, poljoprivrednog sektora (u sklopu EPFRR-a) te sektora ribarstva i akvakulture (u sklopu EFPR-a).
4. Podrška prelasku na ekonomiju s niskom razine emisije CO₂ u svim sektorima.
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika i upravljanje njim.
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa.
7. Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža.
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage.
9. Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije.
10. Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje.
11. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave.

Strateški ciljevi Strategije razvoja Općine Nova Kapela detaljno su usklađeni i sa strateškim ciljevima nadređenog strateškog razvojnog dokumenta regionalne razine, Županijskom razvojnom strategijom Brodsko-posavske županije za razdoblje 2016.-2020.:

1. Razvoj ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života
2. Jačanje i povećanje konkurenčnosti gospodarstva i učinkovitosti resursa
3. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture poštujući načela održivog razvoja i zaštitu bioraznolikosti

Od nadređenih provedbenih strateških razvojnih programa nacionalne razine, obzirom na činjenicu kako je Općina Nova Kapela u potpunosti ruralno područje, potrebno je izdvojiti Program ruranog

razvoja 2014.-2020. Osmišljavanje strateških razvojnih ciljeva kreiralo se prvenstveno u kontekstu sukladnosti s **prioritetima** (time i fokus područjima) **Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.**¹⁸ koji su slijedeći:

1. poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima (razvoj baza podataka u ruralnim područjima; jačanje veza između poljoprivrede, šumarstva i znanstvenog sektora);
2. jačanje održivosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede, promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija te davanje potpore održivom upravljanju šumama;
3. promicanje organizacije prehrambenog lanca, dobrobiti životinja i upravljanja rizicima u poljoprivrednom sektoru;
4. obnavljanje, očuvanje i jačanje poljoprivrednih i šumskih ekosustava (bioraznolikost, voda, tlo);
5. promicanje učinkovitog korištenja resursa (vode i energije) i davanje potpore prelasku na gospodarstvo s niskom emisijom ugljika (korištenjem obnovljive energije, smanjenjem emisija stakleničkih plinova, očuvanjem i pohranjivanjem ugljika);
6. promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj (jednostavnije otvaranje radnih mjesti, promicanje lokalnog razvoja, pojačana dostupnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija),

Mjerljivim doprinosom prioritetima i fokus područjima ruralnog razvoja u Republici Hrvatskoj putem ove strategije, direktno se doprinosi i ostvarenju **tri horizontalna cilja Zajedničke poljoprivredne politike Hrvatske¹⁹ i Europske unije do 2020:**

1. poticanje konkurenčnosti poljoprivrede, među ostalim, i kroz višenamjensku i tehnološki inovativnu proizvodnju prilagodljivu klimatskim promjenama te tehnološki moderniziranu prehrambeno-prerađivačku industriju
2. osiguranje održivog upravljanja prirodnim resursima i akcije protiv klimatskih promjena uz provedbu načela zaštite okoliša i prirode te očuvanje genetskih izvora
3. postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mesta.

7 Baza projektnih ideja/prioritetni projekti

Baza projektnih ideja predstavlja službeni register projektnih ideja s područja Općine Nova Kapela. U Bazu se unose podaci o razvojnim projektima kojih su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravne, privatne i civilne organizacije. Baza je, na jednom mjestu, objedinjeni pregled projektnih ideja i/ili pripremljenih prijedloga projekata s područja Općine koja omogućuje uvid u razvojni smjer za sljedeće programsko razdoblje. Zaključci analize baze projektnih ideja pomogli su odrediti zajedničke potrebe predlagatelja, što je bila osnova za ažuriranje dosadašnje strategije razvoja Općine.

Sve ideje i pripremljeni projekti, iz Baze, razvrstavaju se prema definiranim prioritetima i ciljevima čime se dobiva pregled važnosti projekata u odnosu na definirane prioritete. Cilj i svrha Baze projektnih ideja je učinkovito planiranje i praćenje provedbe razvojne politike Općine.

Formiranje baze razvojnih projektnih ideja u Općini, započelo je primjenom metodologije koju je pokrenulo još MRRŠVG, tijekom izrade Županijskih razvojnih strategija za razdoblje 2011.-2013. Razvojna agencija Brodsko-posavske županije sukladno smjernicama nadležnog Ministarstva, sustavom javnog poziva, prikupljala je projektne ideje koje su bile i ulazna smjernica za izradu Županijske strategije razvoja do 2013. Tada je i Općina Nova Kapela, sa svojim dionicima, dostavila

¹⁸ Izvor: Program ruralnog razvoja 2014.-2020., verzija 5.3

¹⁹ Izvor: Zakon o poljoprivredi (NN30/15)

projektne ideje u Bazu nadređene razine. Projektne ideje bile su prikupljane u svrhu nominiranja za Strukturne fondove EU, odnosno kreiranje prioritetnih razvojnih potreba Republike Hrvatske. Međutim, prikupljane su i projektne ideje manjih vrijednosti, u svrhu formiranja središnje nacionalne baze projektnih ideja. Baza je izravno poslužila za određivanje alokacije sredstava po operativnim programima RH za korištenje sredstava do 2013. te programiranja za razdoblje 2014.-2020. Također, Općina Nova Kapela kontinuirano prikuplja projektne ideje i za provedbu Lokalne razvojne strategije LAG-a Posavina do 2020-te godine koja predstavlja alat za realizaciju projekata manjih vrijednosti (do 100.000 Eur) putem provedbe Mjere 19 Programa ruralnog razvoja 2014-2020. Općina i njezini razvojni dionici također mogu biti krajnji korisnici, nositelji projekata koji će se sufinancirati putem decentralizirane provedbe podmjere 19.2, odnosno, Lokalne razvojne strategije LAG-a.

U sljedećem razdoblju implementacije Strategije razvoja Općina Nova Kapela će nastaviti prikupljati projektne ideje sa svog područja, a Baza koja će se formirati, biti će kontinuirano nadopunjavana, usuglašena s bazom projekata Županije i LAG-a za programiranje i realizaciju projekata putem ESI fondova, kako u postojećem (2014.-2020.) tako i za programiranje novog programog razdoblja zemalja članica EU (2021.-2027.). Uz realizaciju prioritetnih projekata Općine, javno formiranje i izrada Baze te njezino punjenje projektnim idejama, biti će jedna od prvih implementacijskih zadaća Strategije, kao i osnova za njezino prvo ažuriranje, tijekom 2023. godine.

7.1 Struktura i sadržaj Baze projektnih ideja

U svrhu formiranja Baze projektnih ideja, potrebno je izraditi posebno strukturirane obrasce putem kojih se projektne ideje identificiraju, određuje im se sadržaj, iznos, stupnjevi pripremljenosti i drugi pokazatelji. To je prvi korak u selekciji projektnih ideja prema ključnim parametrima odabiranim na način osiguranja da projektne ideje, odnosno, prijedlozi, prilikom kandidiranja, mogu zadovoljiti uvjete i kriterije raznih izvora financiranja.

Projektne ideje su onaj dio cjeline Strategije kojim se definirana vizija, ciljevi i prioriteti postupno ostvaruju. U Bazu ulaze sve projektne ideje/prijedlozi koji zadovoljavaju osnovni kriterij odabira: usklađenost sa Strategijom određenim ciljevima, prioritetima i mjerama, za što je implicitno utvrđena i usklađenost s regionalnim, državnim i programima EU-a. Također i brojni drugi kriteriji koji su uzeti u obzir pri formuliranju Strategije razvoja. Prednost će imati projektne ideje/prijedlozi koji pridonose ostvarenju većeg broja, Strategijom utvrđenih, prioriteta i ciljeva.

Projektne ideje, razvrstane prema prioritetima i ciljevima, potom prolaze klasifikaciju prema razini spremnosti za provedbu. Projektne ideje koje su spremne za provedbu odvajaju se od projektnih ideja koje su niže razine pripremljenosti te se dalje ocjenjuju prema definiranim kriterijima.

Tijekom ovog postupka velik broj projektnih ideja biti će formiran u svoj konačni oblik kroz konstruktivni dijalog predlagatelja i „reczenzenta“ projektnih prijedloga, s ciljem da konačni projektni prijedlog bude što kvalitetniji i što privlačniji za financiranje, te što učinkovitiji u provedbi. Isto tako, ne znači da su najspremnejše projektnе ideje ujedno i „prioritetne“, zbog čega će određene projektnе ideje „niže pripremljenosti“ biti više rangirane upravo radi svog doprinosa zadanim prioritetima. Na taj način strategija pruža opciju, tj. željeni razvojni smjer.

Važno je naglasiti kako se Baza projektnih ideja nikada ne definira konačno, već je živ i promjenjiv sustav koji ovisi o promjenama u projektnim idejama (ishodovanje dokumentacije, promjene uvjeta itd.) i njihovu ažuriranju. Baza projektnih ideja Općine ažurirat će se najmanje 1 godišnje, a, uz primjenu novog sustava elektroničke baze, ažuriranje će se provoditi kontinuirano.

U svrhu implemenacije Strategije i njezina praćenja, Baza projektnih ideja formirati će se u elektroničkom obliku kao središnja baza projekata na razini Općine Nova Kapela. Ona će, sukladno

smjernicama središnje baze projekata na međuregionalnoj (u LAG-u Posavina, samo projekti za realizaciju iz PRR 2014-2020), regionalnoj (županijska razvojna agencija) i nacionalnoj razini (MRRFEU, ali i druga ministarstva u slučaju formiranja baza), sadržavati podatke o razvojnim projektima čiji su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravna tijela te koji se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i/ili Europske unije. Pravilnikom MRRFEU²⁰ je definirano što se podrazumijeva pod razvojnim projektima: „Razvojni projekti su projekti izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, socijalne, okolišne i energetske te druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i drugih kapaciteta, jačanja i izgradnje društvenog kapitala te drugi projekti kojima se pridonosi regionalnom razvoju.“ Baza, prvenstveno, projekte dijeli na lokalne, županijske, regionalne, nacionalne i međunarodne, dok se podaci u Bazi svrstavaju u 5 slijedećih grupa: identifikacija projekta, sadržaj projekta, financiranje, realizacija i pokazatelji projekta. Svi podaci unose se elektronički, dok je pristup bazama odobren jedinstvenim identifikacijskim brojem i lozinkom kojom se prijavljuje u Baze.

Praćenje baze projektnih ideja usko je povezano s formiranjem elektroničke Baze projekata i koordinacijom nadležnog MRRFEU te LAG-a, regionalne i lokalne razine. Svrha i cilj formiranja Baze je, na razini MRRFEU i LAG-a osigurati sustav za učinkovito strateško upravljanje regionalnim i ruralnim razvojem, omogućiti definiranje nacionalnih indikatora uspješnosti i njihovo praćenje te omogućiti kontinuitet praćenja indeksa razvijenosti. Na razini Općine (i županije), svrha Baze je ujednačiti lokalni i regionalni razvoj suradnjom svih sektorskih dionika (vertikalna i horizontalna povezanost), te, na razini koordinatora provedbe (LAG, županijska razvojna agencija) omogućiti aktivno sudjelovanje u definiranju prioriteta i mjera te provedbi razvojnih projekata kao i pružiti integrirano okruženje za dugoročan lokalni razvoj. U tom smislu Općina i LAG pratiti će i, prema potrebi, davati tehničku pomoć navedenim projektnim idejama iz Bazi. Baze će služiti i za ažuriranje postojeće strategije i definiranje nove, posebno kod određivanja novih mjera, prioriteta i ciljeva.

7.2 Kriterij za odabir razvojnih projekata

Proces odabira projektnih ideja iznimno je važan jer Općina mora odgovorno gospodariti proračuom te treba podržati, nositi ili biti partner samo na projektima koji imaju najveći utjecaj na razvoj lokalne zajednice. Evaluirane projekte odabire i donosi Općinsko vijeće Općine Nova Kapela. Projektne ideje, odabrane za provedbu, moraju biti u skladu sa Strategijom razvoja Općine., kao i s drugim županijskim i nacionalnim strategijama i razvojnim planovima. Nužno je da projektne ideje koje bi proračunskim sredstvima podržala Općina odnosno u njima partnerski sudjelovala ili im na neki drugi način dala potporu u okviru provedbe strategije, budu izvedive i odabранe na transparentan način.

Dostavljene projektne ideje prolaze nekoliko faza vrednovanja putem kojih se odabiru prioritetne projektne ideje za sljedeće programsko razdoblje. U shemi evaluacije predstavljen je način vrednovanja projektnih ideja iz Baze. Pri tome je važno istaknuti kako projektne ideje koje ne uključuju teške radove i infrastrukturu, tzv. soft projekti, mogu biti ocijenjene višim stupnjem pripremljenosti, upravo zato što takvi projekti mogu nesmetano početi s provedbom kada se otvore natječaji za njihovo financiranje. Iako se takvim projektnim idejama često dalje manji razvojni značaj, one su iznimno važan razvojni čimbenik budući jačaju kapacitete, uspostavljaju suradnju i služe kao promotor društvenih vrijednosti. Proces selekcije odvija se prema slijedećoj shemi:

²⁰ Pravilnik o ustrojavanju i vođenju središnje elektroničke baze razvojnih projekata (NN 66/10)

Proces evaluacije provodi nadležan općinski odjel dok se preporučuje da Općinsko vijeće Općine Nova Kapela, u slučaju projekata koji zahtjevaju sudjelovanje proračuna Općine ili ako to zahtjevaju uvjeti prijave odnosno natječajna dokumentacija za pojedini projekt. Faze odabira, odnosno proces bodovanja je slijedeći:

Stupanj	Kriteriji	Ishodi
I IDENTIFIKACIJA	Zaprimanje projektnih ideja, dodjela broja i naziva te njihova pohrana.	
II VREDNOVANJE	<p>Projektnim idejama dodjeljuje se cilj, prioritet i mјera kojima doprinose.</p> <p>Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali minimalno moraju:</p> <ul style="list-style-type: none">• Odražavati Strategiju, tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mјera.• Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim općinskim i PP viših razina) <p>Projekti bi trebali pridonijeti:</p> <ul style="list-style-type: none">○ Poboljšanju kvalitete života svih društvenih skupina i razvoju komunalne, društvene infrastrukture (RC1)○ Potpori diversifikaciji gospodarskih djelatnosti i razvoju poduzetništva (RC2)○ Biti usklađeni s relevantnim programima EU-a/RH za razdoblje 2014.-2020. te za razdoblje 2021.-2027.○ Općenito biti usklađeni s horizontalnim ciljevima Strategije (ujedno i EU)	<p>Proces identifikacije treba rezultirati dugačkim popisom projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije, podijeljene po sektorima.</p> <p>Karakteristični sektori bi bili:</p> <ul style="list-style-type: none">- Razvoj poduzetništva- Poljoprivredna potpora i ruralni razvoj- Infrastruktura- Obrazovanje i razvoj ljudskih resursa- Zdravstvo i socijalna skrb- Kulturna baština, okoliš i turizam
III RANGIRANJE (kriteriji)	Sve projektne ideje, prvenstveno su rangirane prema stupnju pripremljenosti. Zatim su rangirane ideje višeg stupnja pripremljenosti prema ostalim navedenim kriterijima. Kod primjene ovih kriterija potrebni su neki preliminarni podaci o projektima kao što su opcije, opseg, troškovi i dobrobiti.	BROJ BODOVA 10 MAX
III A) Pripremljenost	Obavezni kriteriji u rangu pripremljenosti: <ul style="list-style-type: none">- Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Partnerskog vijeća- Može se brzo razviti u potpuno izvediv i ponuditi detaljni plan izvedbe (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, finansijskih, privrednih ili socijalnih pitanja)	4

	<ul style="list-style-type: none">- Može se brzo realizirati npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća lokacijska /građevinska dozvola, postojeća projektna dokumentacija- Raspoloživa sredstva sufinanciranja (s jasno prikazanim izvorima sufinanciranja do 20% troškova projekta, no ovisno o potencijalnom izvoru i uvjetima)- Početna procjena optimizira dobrobit prema troškovima- Odgovorna institucija ima kapacitet za upravljanje i održavanje projekta <p>Projektne ideje ulaze u jednu od četiri kategorije pripremljenosti:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Projekt na razini samo ideje (tek se treba razraditi)2. Projektne ideje za koje tek treba izraditi studije predizvodivosti i početne procjene učinka te ishoditi dokumentaciju3. Projektne ideje koje imaju riješene imovinsko-pravne odnose (građevinska, lokacijska i ostala potrebna dokumentacija)4. Projektne ideje spremne za provedbu (posjeduju sve potrebne dozvole, potvrdu glavnog projekta itd.) <p><i>Napomena: projektne ideje za koje nije potrebna prethodna dokumentacija za početak provedbe – soft projekti- rangirani su po ostalim kriterijima</i></p>	
III B) Relevantnost projektne ideje na strategiju	<ul style="list-style-type: none">• Važnost projektnih ideja po prioritetima i ciljevima (ukoliko projektna idea doprinosi ostvarenju više prioriteta njezin doprinos je veći).• Važnost projektne ideje prema rangu prioriteta – viši rang prioriteta znači veći doprinos projekta (prema rang skali inteziteta prioriteta prema ciljevima).• Doprinos horizontalnim prioritetima – jednake mogućnosti, partnerstvo, održivi razvoj, nove tehnologije... <p>Svi prioritizirani projekti trebali bi uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none">- Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta- Kratki opis stanja u području i/ili sektoru- Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljane korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti- Trenutni status pripreme- Sva ključna pitanja u vezano uz zaštitu okoliša i/ili imovinsko-pravne odnose	4

	<ul style="list-style-type: none">- Uključenje u prostorni plan	
III C) Financijski kapacitet podnositelja za provedbu Projekta	<ul style="list-style-type: none">• Dosadašnja ulaganja u projektnu ideju• Mogućnost sufinanciranja projektne ideje u slučaju realizacije• Kapacitet predlagatelja za su i/ili financiranje više od jedne projektne ideje tijekom predloženog razdoblja provedbe	2
IV Visoko Prioritetne projektne ideje/prijedlozi, spremni za aplikaciju	<p>Navedene 3 faze osmišljene su kako bi se isprofilirale projektne ideje koje su spremne za provedbu te uskladene s prioritetima i ciljevima. Usklađivanje prioriteta lokalne razine s prioritetima vlade i međunarodnih izvora finansiranja optimizira pristup sredstvima finansiranja. Zadnja faza rangiranja pruža uvid u visoko prioritetne projektne ideje koje će se realizirati u programskom razdoblju.</p> <p>Izlazni rezultat ove faze obuhvaća Popis visoko prioritetnih projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju preliminarnu procjenu (pre-feasibility). Visokoprioretizirani projekti moraju sadržavati:</p> <ul style="list-style-type: none">• Troškove provedbe cijelokupnog projekta uz dozvoljeno odstupanje do 25%• Predstudiju održivosti, odnosno troškova i koristi• Definirane nositelje odnosno organizacije koje sufinanciraju projekt• Kratak pregled plana primjene sa pripremljenim vremenskim tijekom i sustavom upravljanja	

7.3 Strateški prioritetni razvojni projekti/programi (sažetak)

Strategija razvoja Općine Nova Kapela 2018.-2027. strateški je razvojni dokument koji nastoji postići ravnotežu između želja i mogućnosti, između optimizma i realnosti. Ona je više od obične prognostičke vizije i, od samog početka, osmišljena je i rađena kao dobro promišljen, sveobuhvatan i, iznad svega, izvediv strateški dokument Općine u bliskoj budućnosti. To je razvojni program koji smo svi spremni prihvatiti i provesti zajedničkim naporima. Strategija je svim razvojnim dionicima postavila razvojne ciljeve Općine i načela za njihovu provedbu. Ona donosi i niz ključnih zadaća, prvenstveno za početno provedbeno razdoblje, do prvog ciklusa ažuriranja, tijekom 2023-te, kada će biti dodatno usuglašena s aktualnim nacionalnim/regionalnim prioritetima, odnosno za novo razdoblje provedbe nacionalnih programa 2021.-2027. (moguća je njezina promjena i slijedom promjena nakon međuevaluacijskog razdoblja 2019. godine).

Skup strateških razvojnih projekata ne predstavlja iscrpan popis aktivnosti u navedenom razdoblju, već skup najvažnijih aktivnosti koje će najviše doprinijeti postizanju dugoročnih ciljeva razvojne strategije. To je i razlog zašto su neke posebno istaknute i zašto pozornost treba biti usmjerena na njihovu provedbu u programskom razdoblju. Ključne, prioritetne zadaće (aktivnosti - projekti ili programi) Općine moraju imati oblik:

- velikih investicija
- pilot projekata
- i/ili biti skup projekata odnosno aktivnosti koje imaju sličan fokus i karakter (ili se nalaze unutar zajedničkih strateških programa)

Svaku od ključnih zadaća, odnosno aktivnosti, koje predstavljaju prioritetne razvojne projekte/programe Općine, dodatno karakteriziraju definirane značajke:

- nositelj projekta je Općina ili neka od njegovih uprava i/ili ključni dionici javnog i/ili privatnog sektora, ali je osigurana posvećenost javne uprave njihovoj realizaciji

- postoji procjena okvirnih finansijskih troškova provedbe i očekivani izvori financiranja (gruba procjena finansijskih troškova u razdoblju 2018.-2020. s očekivanim izvorima sukladno trenutnim informacijama dostupnim u nadležnih nacionalnim tijelima)
- definirane su faze provedbe s realnim mogućnostima izvedbe, učincima i indikatorima

Ključni projekti odnose se na direktnu realizaciju ciljeva Strategije razvoja Općine i značajno pridonose njezinoj provedbi. Ključne investicije i aktivnosti, istaknuti ovom strategijom, većinom su u izvedbi Općine, ali su istaknuti i oni projekti kojima su nositelji drugi razvojni dionici, u kojima je Općina samo potpora realizaciji. Važno je napomenuti kako postoji iznimna volja općinske uprave i ključnih razvojnih dionika u provedbi prioritetnih razvojnih projekata/programa, ali, najvažnija je dostatnost finansijskih sredstava ključnih za provedbu. To je i razlog zašto je, pri ovom popisu istaknut samo opći, sažeti, okvir razvojnih projekata/programa, posebno u dijelu troškova i mogućih izvora financiranja, budući navedene aktivnosti uključuju i regionalnu i nacionalnu uključenost, odnosno, potencijalnu potporu fondova Europske unije, ali i privatnog sektora. Istaknuti projekti imaju obvezujuću značajku u narednom programskom razdoblju, ali se mora uzeti u obzir i utjecaj finansijske krize i gospodarske recesije u globalnom okruženju, u godinama koje dolaze, kao i činjenica preraspodjеле nacionalnih i regionalnih finansijskih planova i alokacija, sukladno smjernicama 2014.-2020. a zatim, 2021.-2027.

Sažeti popis strateških razvojnih projekata Općine Nova Kapela za realizaciju Strategije:

Šifra implementacije	RC1/M1.2
Program/projekt	Rekonstrukcija građevine (dogradnja) javne i društvene namjene, predškolska ustanova –Dječji vrtić „Zvončić“, s jaslicama
Kratki opis/ciljevi/status	Promjena načina života na ruralnim područjima, uzrokovala je i promjene u tradicionalnom načinu obiteljskog života, odnosno u sve više obitelji radi oba roditelja (i tome se teži) te je nastala potreba za proširenjem vrtića i izgradnjom jaslica. Na ovaj način će oba roditelja moći zadržati posao ili se zaposliti, dok će brigu o djeci, za vrijeme njihovog radnog vremena, preuzeti vrtić i jaslice u javnom vlasništvu. Također, realizacija ovog projekta će omogućiti novo zapošljavanje u predškolskom obrazovanju nas području Općine.
Ključne zadaće/aktivnosti	Gradičinska dozvola je ishodovana. U tijeku je kompletiranje projektne dokumentacije za prijavu projekta na Program ruralnog razvoja 2014.-2020. (dalje: PRR RH), Mjera 7, podmjera 7.4, tip operacije 7.4.1. <i>Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu.</i> Po osiguranju sredstava za sufinanciranje, Općina će provesti sve postupke javne nabave (izgradnja, nadzor, opremanje) te potpisati ugovore s najpovoljnijim ponuditeljima. Nakon završetka gradnje i ishodovanja Uporabne dozvole, zapošljavanja dodatnih zaposlenika Općina će, dograđeni vrtić tj. jaslice, staviti u funkciju.
Predviđeno trajanje	2018.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Nova Kapela Projektni partneri: Brodsko-posavska županija, nadležna ministarstva Dionici: stanovnici, djeca
Finansijska procjena	3.800.000,00 HRK
Izvori financiranja	PRR RH 2014.-2020. do 100 % financiranja proračun Općine Nova Kapela

Šifra implementacije	SC1/M1.2
----------------------	----------

Program/projekt	Izgradnja i uređenje doma za osobe treće životne dobi
Kratki opis/ciljevi/status	U cilju povećanja kvalitete života te osiguranja smještaja osobama treće životne dobi na području Općine Nova Kapela izgraditi će se odgovarajući dom koji će zadovoljiti dio potreba stanovnika Brodsko-posavske županije, prvenstveno stanovnika Općine Nova Kapela i okolnih jedinica lokalne samouprave.
Ključne zadaće/aktivnosti	Priprema tehničke dokumentacije, osiguranje prostora za gradnju Doma. Osiguranje cijelokupnog iznosa sredstava za izgradnju i uređenje Doma. Po osiguranju sredstava za sufinanciranje i potpisa ugovora, Brodsko-posavska županija (osnivač) će provesti sve postupke javne nabave (izgradnja, nadzor, opremanje) te potpisati ugovore s najpovoljnijim ponuditeljima. Po završetku radova ishodovati će se Uporabna dozvola te Dom otvoriti korisnicima. Projektom će se povećati i broj stalno zaposlenih osoba, na području Općine, u sektoru pružanja socijalne skrbi.
Predviđeno trajanje	2018. -2022.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Brodsko-posavska županija Partner: Općina Nova Kapela (osiguranje zemljišta za izgradnju Doma za osobe treće životne dobi) Dionici: Stanovnici Općine i Brodsko-posavske županije, prvenstveno starije i nemoćne osobe
Finacijska procjena	35.000.000,00HRK
Izvori financiranja	Brodsko-posavska županija EU

Šifra implementacije	SC1/M1.1
Program/projekt	Izgradnja reciklažnog dvorišta u Novoj Kapeli
Kratki opis/ciljevi/status	Sukladno zakonskim obvezama koje proizlaze iz Zakona o održivom gospodarenju otpadom i Planu gospodarenja otpadom za razdoblje 2017. – 2022. godine Općine Nova Kapela, na području Općine potrebno je izgraditi reciklažno dvorište.
Ključne zadaće/aktivnosti	Usklađenje prostorno planske dokumentacije. Priprema potpune tehničke dokumentacije za ishodovanje Lokacijske i Građevinske dozvole. Priprema dokumentacije za podnošenje zahtjeva za dobivanje sredstava za sufinanciranje izgradnje reciklažnog dvorišta, a koja su osigurana na temelju Javnog poziva Ministarstva zaštite okoliša i energetike iz Operativnog programa "Konkurentnost i kohezija" 2014.-2020. Po osiguranju sredstava za sufinanciranje, Općina će provesti sve postupke javne nabave (izgradnja, nadzor, opremanje) te potpisati ugovore s najpovoljnijim ponuditeljima. Nakon završetka gradnje i ishodovanja Uporabne dozvole, reciklažno dvorište će se staviti u funkciju i korištenje stanovnika Općine.
Predviđeno trajanje	2018.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Nova Kapela Projektni partneri: nisu dozvoljeni Dionici: stanovnici, posjetitelji, poduzetnici
Finacijska procjena	2.000.000,00 HRK
Izvori financiranja	Operativni program „Konkurentnost i kohezija“, 85% sufinanciranja proračun Općine Nova Kapela, 15% sufinanciranja

Šifra implementacije	SC1/M1.1
Program/projekt	Sustav vodoopskrbe i odvodnje – aglomeracija Nova Kapela- Batrina

Kratki opis/ciljevi/status	Područje Općine Nova Kapela je nedovoljno pokriveno vodoopskrbnim sustavom sustavom odvodnje.
Ključne zadaće/aktivnosti	Priprema tehničke dokumentacije i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa. Podnošenje zahtjeva za osiguranje sredstava za izvođenje radova. Po osiguranju sredstava za financiranje izgradnje sustava vodoopskrbe i odvodnje – aglomeracija Batrina, provedba javne nabave te potpisivanje ugovora s izvođačima radova. Izgradnja te ishodovanje Uporabne dozvole. Stavljanje sustava u funkciju.
Predviđeno trajanje	2015.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Vodovod Zapadne Slavonije d.o.o. Partneri: Općina Nova Kapela Dionici: Stanovnici, posjetitelji, poduzetnici
Finansijska procjena	52.000.000,00HRK
Izvori financiranja	100 % financiranja Operativni program „Zaštita okoliša“

Šifra implementacije	SC1/M1.1; SC2/M2.1
Program/projekt	Uređenje prodajnog mjesto za lokalne proizvode
Kratki opis/ciljevi/status	U cilju povećanja prihoda lokalnih proizvođača te dostupnosti proizvoda svim stanovnicima u naselju Nova Kapela izgraditi će se prodajno mjesto na kojem će, prvenstveno, lokalni poljoprivrednici moći plasirati lokalne proizvode. Ovaj projekt mogao bi se financirati iz sredstava osiguranih iz Programa ruralnog razvoja 2014.-2020., Mjera 7, podmjera 7.4, tip operacije 7.4.1. <i>Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu.</i> ili slijedne mjere PRR RH 2021.-2027. i/ili vlastitog proračuna.
Ključne zadaće/aktivnosti	Ishodovanje tehničke dokumentacije te odgovarajućih dozvola, Lokacijske i Građevinske dozvole (ako je potrebno). Osiguranje finansijskih sredstava, provedba javne nabave te sklapanje ugovora s najpovoljnijim ponuditeljima. Izgradnja prodajnog mesta, dobivanje Uporabne dozvole te stavljanje prodajnog mesta u funkciju.
Predviđeno trajanje	2018.- 2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Nova Kapela Dionici: Lokalni poljoprivredni proizvođači, stanovnici Općine
Finansijska procjena	1.500.000,00
Izvori financiranja	PRR RH 2014-2020 do 100% financiranja Proračun Općine Nova Kapela

Šifra implementacije	SC2/M2.3
Program/projekt	Izgradnja poduzetničkog centra Nova Kapela
Kratki opis/ciljevi/status	U cilju razvoja potporne poduzetničke infrastrukture, a prema iskazanim potrebama lokalnih poduzetnika izgraditi će se poduzetnički centar Nova Kapela.
Ključne zadaće/aktivnosti	Osiguranje zemljišta i rješavanje prostorno planske dokumentacije. Anketiranje zainteresiranih budućih korisnika poslovnog centra radi utvrđivanja potrebnih površina te namjene. Izrada programa izgradnje i upravljanja poduzetničkim centrom Nova Kapela koja će uključiti i potrebe društvenih poduzetnika. Izrada tehničke dokumentacije. Potpisivanja pisama namjere s potencijalnim korisnicima poslovnog centra. Osiguranje sredstava za financiranje. Provedba javne nabave za izgradnju te potpisivanje ugovora s najpovoljnijim ponuditeljem. Izgradnja i

	ishodovanje Uporabne dozvole. Sklapanje ugovora o korištenju/zakupu/prodaji poslovog centra s poduzetnicima. Stavljanje centra u funkciju.
Predviđeno trajanje	2020.- 2023.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Općina Nova Kapela Projektni partneri: Ministarstvo nadležno za razvoj mlaog i srednjeg poduzetništva, Brodsko-posavska županija, Razvojna agencija Brodsko-posavske županije - CTR d.o.o.
Finansijska procjena	n/p
Izvori financiranja	Proračun Općine Nova Kapela Proračun Brodsko-posavske županije Ministarstvo nadležno za razvoj malog i srednjeg poduzetništva

Šifra implementacije	SC1/M1.1; SC2/M2.2
Program/projekt	Uređenje centra naselja Nova Kapela (trg)
Kratki opis/ciljevi/status	Naselje Nova Kapela centralno je naselje Općine u koje dolaze svi stanovnici te posjetitelji radi obavljanja različitih usluga (administrativnih, zdravstvenih i sl.). Stoga će se uređiti centar (trg) Nove Kapele u kojem se nalaze zgrade društvenog značaja odnosno u kojima se pružaju različite usluge stanovnicima i posjetiteljima.
Ključne zadaće/aktivnosti	Za potrebe realizacije ovog projekta riješeni su imovinsko-pravni odnosi te je ishodovana Građevinska dozvola. U tijeku je priprema kompletne dokumentacije za prijavu projekta na Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Mjera 7, podmjera 7.4, tip operacije 7.4.1. <i>Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu.</i> Po osiguranju sredstava za sufinanciranje, Općina će provesti sve postupke javne nabave (izgradnja, nadzor, opremanje) te potpisati ugovore s najpovoljnijim ponuditeljima. Nakon završetka gradnje ishodovat će se uporabna dozvola.
Predviđeno trajanje	2019. – 2020.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Nova Kapela Dionici: stanovnici Općine
Finansijska procjena	10.000.000 HRK
Izvori financiranja	PRR RH 2014.-2020 do 100% financiranja Proračun Općine Nova kapela

Šifra implementacije	SC1/M1.1
Program/projekt	Uređenje pješačkih staza u naseljima Općine Nova Kapela (prvenstveno u naseljima: Nova Kapela, Batrina, Bili Brig, Srednji Lipovac)
Kratki opis/ciljevi/status	U svim naseljima Općine uz kuće sagrađene su pješačke staze te je iste potrebno održavati za potrebe pješaka i biciklista. Općina je ishodovala Građevinsku dozvolu/e za 6 km pješačkih staza te će uređenje istih financirati iz Programa ruralnog razvoja 2014.-2020., Mjera 7, podmjera 7.4, tip operacije 7.4.1. <i>Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu/ili slijedne mjere PRR RH 2021.-2027. i/ili vlastitog proračuna.</i> Općina će, sukladno potrebama za rekonstrukcijom, nastaviti s ishođenjem tehničke i prostorno-planske dokumentacije za sve pješačke staze u svim naseljima.
Ključne zadaće/aktivnosti	Građevinska dozvola za 6 km pješačkih staza je ishodovana. Po osiguranju sredstava za sufinanciranje i potpisa ugovora, Općina će provesti sve postupke javne nabave (izgradnja, nadzor, opremanje) te potpisati ugovore s najpovoljnijim

	ponuditeljima te će se izvesti potrebni građevinski radovi.
Predviđeno trajanje	2019. – 2023.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj: Općina Nova Kapela Dionici: stanovnici Općine
Finansijska procjena	6.000.000 HRK
Izvori financiranja	PRR RH 2014.-2020 do 100 % financiranja Proračun Općine Nova Kapela

Šifra implementacije	SC1/M1.1
Program/projekt	Modernizacija javne rasvjete na području Općine
Kratki opis/ciljevi/status	Općina je pokrenula projekt modernizacije javne rasvjete u svim naseljima, na ovaj način očekuje se da će se moći smanjiti do 3/4 ukupne potrošnje električne energije za javnu rasvjetu do 2020. godine. Predviđena je zamjena postojeće rasvjete energetski učinkovitim i štedljivim sustavom LED rasvjete.
Ključne zadaće/aktivnosti	Priprema tehničke dokumentacije. Priprema zahtjeva za sufinanciranje modernizacije javne rasvjete. Osiguranje sredstava za financiranje projekata modernizacije. Provedba javne nabave, potpisivanje ugovora s najpovoljnijim ponuditeljem. Izvođenje radova te ishodovanje Uporabne dozvole.
Predviđeno trajanje	2018. – 2020.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Nova Kapela Dionici: Stanovnici, posjetitelji Općine
Finansijska procjena	1.000.000,00HRK
Izvori financiranja	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, 80% sufinanciranja Proračun Općine Nova Kapela, 20% sufinanciranja

Šifra implementacije	SC1/M1.2
Program/projekt	Uređenje društvenih domova i vatrogasnih domova
Kratki opis/ciljevi/status	U naseljima Općine nalaze se društveni domovi u kojima se organiziraju sadržaji namijenjeni zajednici. Domove je potrebno uređivati, te opremati. Kako bi mogli biti u funkciji, odnosno kako bi ih mogli koristiti stanovnici naselja. Za dio društvenih domova ishodovani su troškovnici. Također za potrebe organiziranja vatrogasne službe potrebno je također uređivati vatrogasne domove te ishodovati troškovnici. Uređenje istih financirati iz Mjere 7, podmjere 7.4, tipa operacije 7.4.1 <i>Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020./ili slijedne mjere PRR RH 2021.-2027. i/ili vlastitog proračuna.</i>
Ključne zadaće/aktivnosti	Izrada troškovnika, osiguranje finansijskih sredstava. Po osiguranju sredstava za sufinanciranje i potpisa ugovora, Općina će provesti sve postupke javne nabave (izgradnja, nadzor, opremanje) te potpisati ugovore s najpovoljnijim ponuditeljima, koji će izvesti potrebne radove. Po završetku radova društveni domovi će se dati na korištenje stanovnicima, a vatrogasni dobrovoljni vatrogasnim društvima.
Predviđeno trajanje	2018. - 2027.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Općina Nova Kapela Dobrovoljna vatrogasna društva
Finansijska procjena	3.000.000 HRK
Izvori financiranja	PRR RH 2014.-2020./2021.-2027. do 80-100 % sufinanciranja Proračun Općine Nova Kapela

Šifra implementacije	SC1/M1.1.
Program/projekt	Uređenje nerazvrstanih cesta (izgradnja/rekonstrukcija)
Kratki opis/ciljevi/status	Najvažniji oblik loklanog prijevoza je cestovni prijevoz . Za njegovo sigurno odvijanje, na loklanoj razini, potrebno je kontinuirano ulagati u izgradnju i/ili rekonstrukciju nerazvrstanih cesta. Uređenje istih može se financirati iz Mjere 7, podmjere 7.2, tipa operacije 7.2.2. Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020 i/ili vlastitog proračuna
Ključne zadaće/aktivnosti	Općina je ishodovala Građevinsku dozvolu/e za 4,5 km nerazvrstanih cesta. Po osiguranju sredstava za sufinanciranje i potpisa ugovora, Općina će provesti sve postupke javne nabave za izgradnju/rekonstrukciju, nadzor, te potpisati ugovore s najpovoljnijim ponuditeljima. Izvođenje radova te ishodovanje uporabne dozvole.
Predviđeno trajanje	2018. – 2027.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj: Općina Nova Kapela Dionici: Stanovnici, posjetitelji Općine
Finansijska procjena	7.000.000 HRK
Izvori financiranja	PRR RH 2014.-2020./2021.-2027. do 80-100 % su-financiranja Proračun Općine Nova Kapela

Šifra implementacije	SC1/M1.1
Program/projekt	Proširenje i uređenje groblja i mrtvačnica
Kratki opis/ciljevi/status	U cilju održanja zajednice i unaprijeđenja cjelokupne komunalne zajednice potrebno je urediti postojeća groblja te osigurati odgovarajuće mrtvačnice. Ovi radovi mogu se financirati iz sredstava osiguranih za provedbu Mjere 7, podmjere 7.4, tipa operacije 7.4.1 <i>Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu</i> Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020./ili slijedne mjere PRR RH 2021.-2027. i/ili vlastitog proračuna.
Ključne zadaće/aktivnosti	Izrada projektne dokumentacije, troškovina te osiguranje finansijskih sredstava. Provedba postuaka javne nabave, odabir najpovoljnijih ponuditelja te sklapanje ugovora. Izvođenje radova.
Predviđeno trajanje	2018. – 2027.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj: Općina Nova Kapela Dionici: Stanovnici, posjetitelji Općine
Finansijska procjena	2.550.000 HRK
Izvori financiranja	PRR RH 2014.-2020./2021.-2027. do 80-100 % su-financiranja Proračun Općine Nova Kapela

Šifra implementacije	SC2/M2.2
Program/projekt	Izgradnja i opremanje sportsko-rekreativskih sadržaja u svrhu razvoja turizma
Kratki opis/ciljevi/status	U cilju razvijanja turizma, kao nove gospodarske grane koja se sve brže razvija na području Općine, potrebno je razvijati turističku infrastrukturu koja će biti namijenjena prvenstveno postiteljima/turistima u Općini Nova Kapela.
Ključne zadaće/aktivnosti	Na temelju procjene potreba pristupit će se izradi tehničke dokumentacije za izgradnju objekata javne turističke infrastrukture, koja se osim iz proračuna Općine

	može financirati iz sredstava Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014-2020/slijednog Programa ruralnog razvoja 2021.-2027. i/ili namjenski sredstava Ministarstva turizma, Hrvatske turističke zajednice i sl. U slučaju ulaganja privatnih investitora Općina će osigurati svu potrebnu podršku uključujući izmjenu prostorno planske dokumentacije i sl.
Predviđeno trajanje	2018. – 2023.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Općina Nova Kapela Privatni investitori
Finansijska procjena	n/p
Izvori finansiranja	Program ruralnog razvoja 2014.-2020./ESI fondovi 2021.-2027. Ministarstvo turizma, Hrvatska turistička zajednica proračun Općine Nova Kapela Drugi izvori

Šifra implementacije	SC2/M2.2
Program/projekt	Razvoj atrakcijske osnove Općine Nova Kapela na temelju kulturne i prirodne baština
Kratki opis/ciljevi/status	Da bi Općina razvijala turizam kao novu gospodarsku granu na svom području potrebno je prije svega sagledati realne mogućnosti te povećati odnosno razviti atrakcijsku osnovu, kako bi se privukli postetitelji i turisti na područje Općine. Izrada odgovarajućeg programa može se financirati iz tipa operacije 7.1.1 Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave i naselja u ruralnim područjima Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014-2020 ili iz drugih izvora.
Ključne zadaće/aktivnosti	Izrada programa razvoja turizma za razdoblje do 2027. godine. Na temelju istog odredit će se nekoliko prirodnih/kulturnih/zabavnih atrakcija (sadržaja) koji će se dalje razvijati, sukladno pozitivnim zakonskim propisima.
Predviđeno trajanje	2018. – 2023.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelji: Općina Nova Kapela, TZ Brodsko-posavske županije, Brodsko-posavska županija, udruge, pojedinci
Finansijska procjena	n/p
Izvori finansiranja	Program ruralnog razvoja 2014.-2020./ESI fondovi 2021.-2027. Ministarstvo turizma, Hrvatska turistička zajednica Drugi izvori/Privatni investitori

Šifra implementacije	SC2/M2.2
Program/projekt	Potpore razvoju smještajnih kapaciteta
Kratki opis/ciljevi/status	U cilju razvoja turizma potrebno je dalje razvijati smještajne kapacitete u postojećim prepoznatlim lokacijama (Stara Kapela, Pavlovci), ali i u drugim naseljima (npr. Siče). Općina Nova Kapela će omogućiti, ako je to potrebno promjene prostorno planske dokumentacije što je moguće financirati iz Mjere 7, podmjere 7.1, tipa operacije 7.1.1. Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014-2020. Također će donijeti mjere vezane za smanjenje komunalnih doprinosa te malih akcija kojima je cilj nagrađivanje uređenja okućnica, promocija tradicionalnog slavonskog vrta. Na ovaj način se doprinosi uređenju cjelokupnih naselja što povećava atraktivnost smještajnih kapaciteta.
Ključne zadaće/aktivnosti	Priprema prostorno planske dokumentacije kao podloge za razvoj privatnih investicija
Predviđeno trajanje	2018.-2023.

Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelji projekta: Općina Nova Kapela Privatni investitori
Finansijska procjena	n/p
Izvori financiranja	PRR RH 2014.-2020. do 100 % financiranja / ESI fondovi 2021.-2027. Proračun Općine Nova Kapela Privatni investitori

Šifra implementacije	SC1/M1.2
Program/projekt	Program za mlade i mlade obitelji
Kratki opis/ciljevi/status	Područje cijele Republike Hrvatske zahvatio je val iseljavanja odnosno preseljenja načiće mladih i mladih obitelju u zemlje Europske unije koje mogu pružiti bolje radne i životne uvjete.
Ključne zadaće/aktivnosti	U cilju osiguravanja boljih životnih uvjeta Općina će donijeti dugoročni program namijenjen potpori mladih i mladih obitelji. U cilju donošenja što kvalitetnijeg Programa Općina planira provesti procjenu potreba u suradnji s predstavnicima ciljane skupine. Očekuje se da će se u Programu naći pojedine mjere koje Općina već provodi, ali i neke nove mjere čiji cilj će biti stvaranje povoljnijih uvjeta za kupnju prve nekretnine na području Općine i sl.
Predviđeno trajanje	2018. - 2027.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Nova Kapela Dionici: Stanovnici Općine Nova Kapela
Finansijska procjena	n/p
Izvori financiranja	Proračun Općine Nova Kapela Europski socijalni fond 2014.-2020./Europski socijalni fond plus 2021.-2027.

Napomena: Detaljan opis strateških i drugih razvojnih projekata Općine nalazi se u Dodatku 1. Dodatak 1. podložan je izmjenama i dopunama, zavisno od proračunskih mogućnosti Općine, razvojnih potreba područja/stanovnika te izvora financiranja razvojnih projekata.

8 Provedbeni mehanizmi

Strategija razvoja Općine Nova Kapela sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva - od vizije, preko strateških ciljeva, do mjera te projekata/aktivnosti provedbe. I dok konačna uspješnost i vrijednost strategije uvelike ovisi o tome koliko su dobro „pogođeni“ ti osnovni sastavni dijelovi - koliko dobro ciljevi strateški usmjeravaju razvoj na način koji iskorištava snage i prednosti te prevladava i zaobilazi slabosti i prepreke; u kojoj mjeri predlagani projekti doista pridonose ostvarivanju određenih prioriteta i mjera - ona znatno zavisi i od kvalitete provedbe i upravljanja projektima jer i najkvalitetniji prijedlozi projekata mogu doživjeti neuspjeh ako izostane kvalitetna provedba.

Kako bi se Strategija razvoja mogla provoditi, potrebno je odrediti odredene mehanizme njezine provedbe. Pri tome se prvenstveno misli na definiranje pokazatelja provedbe koji moraju biti jasni i kvantitativno određeni, te povezani s tijelima/institucijama koje su zadužene za razvoj te koordiniraju, odnosno imaju utjecaj na provedbu mjera i aktivnosti, poštujući, pri tome, načelo transparentnosti. Drugim riječima, potrebno je odrediti odgovornost provedbe, način vrednovanja kroz definirane pokazatelje, kao i tijelo koje prati i izvješćuje o provedbi. Također, jedan od izrazito važnih mehanizama predstavlja informiranje i uključivanje javnosti/građana u provedbeni proces. Obzirom da se provedba temelji na projektima i programima, iznimno je važno utvrditi kriterije prema kojima će oni biti usvojeni u Strategiji i prioritetni u realizaciji. Uspješna provedba znači učinkovito upravljanje koje treba biti

zasnovano na dobro osmišljenom i detalnjom, te realnom i provedivom planu provedbe. Plan treba sadržavati podjelu odgovornosti, strategiju financiranja i finansijske alokacije, vremenski plan te konkretnе aktivnosti, kako za provedbu, tako i za praćenje i vrednovanje provedbe. Da bi proces provedbe bio učinkovit i uspješan, njime se moraju osmislići i osigurati i važni elementi uključujući: provedbene institucije i mehanizme, financiranje i postupke za praćenje i vrednovanje programa i projekata. Strategija će pridonijeti i uspješnijem privlačenju i natjecanju za finansijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora za financiranje razvoja i to od nacionalnih programa i institucija RH, onih u EU, zatim mnogih bilateralnih i multilateralnih, vlastitih izvora do privatnih ulagača. Strategijom se dobiva dobro strukturiran razvojni plan Općine, ona je podloga za utvrđivanje i određivanje prioritetenih razvojnih projekata te za njihovo primjereno predstavljanje i kandidiranje za financiranje.

Strategija razvoja je podložna i promjenama temeljenih na vrednovanju provedbe te njezinom usuglašavanju s nacionalnim i regionalnim prioritetima nakon određenog razdoblja, odnosno kad god to okolnosti nalažu. Revidiran dokument usvaja Općinsko vijeće.

Provedbu Strategije može se podijeliti u dvije osnovne faze. U prvoj fazi, gdje najveću odgovornost ima sama jedinica lokalne samouprave, potrebno je pripremiti sve dionike za provedbu i uvesti praksu partnerstva i zajedničkog donošenja odluka. Potrebno je jačati partnerstva i izgraditi konsenzus iz više razloga. Ciljeve Strategije nije moguće (niti je planirano) ostvariti isključivo općinskim sredstvima, te provedba treba uključiti i sve druge izvore sufinanciranja projekata. Strategija je multisektorske naravi što nameće potrebu ujednačenog i zajedničkog djelovanja velikog broja dionika. Ovu aktivnost treba potaknuti gradska administracija uključujući aktivnosti izgradnje mehanizama suradnje između različitih razina uprave (unutarnja, horizontalna i vertikalna koordinacija), te između uprave i civilnog odnosno privatnog sektora (vanjska koordinacija). Jednako je važno posvetiti se informiranju i promociji Strategije i njenih ciljeva radi senzibilizacije javnosti. Komunikacija sa širom javnosti je od iznimne važnosti.

Uz jačanje partnerstva potrebno je, u prvoj fazi provedbe, izgraditi kapacitete i provesti organizacijske prilagodbe koje će Strategiju učiniti operativnom, što uključuje stalno osposobljavanje službenika za upravljanje projektnim ciklusom, strane jezike, informacijsko-komunikacijske tehnologije, natječajne procedure i dokumentacije i sl. Organizacijska prilagodba odnosi se na kanale komunikacije i koordinacije koje je potrebno unaprijediti, te s tim u vezi, utemeljiti jedinstvenu bazu projekata (standardiziranje procedura i dokumenata, izviđavanja, pohrana i sl.). U prvoj, „pripremnoj“, fazi provedbe potrebno je i izraditi bazu projekata, suklado metodologiji i modelu primjenjenom na razini Županije, LAG-a i Općine. Ona predstavlja službeni registar svih razvojnih inicijativa i projekata. Obzirom da se pokreću i realiziraju mnoge ideje, inicijative i projekti, i to s različitim razvojnim učincima, različitim prioriteta, sadržaja, dinamike, veličine i dr. Različiti su i predlagatelji tih ideja i projekata, a mnogo je raznovrsnih natječaja za njihovo financiranje. Drugim riječima, svaki projekt za koji se traži, bilo suglasnost, potpora ili sufinanciranje, mora biti uveden u Baze projekata.

Druga faza provedbe Strategije odnosi se na provedbu projekata i aktivnosti praćenja i vrednovanja. Ovdje odgovornost provedbe, kao i finansijski teret, imaju svi dionici uključeni u proces razvoja što mora biti uključeno programski proračun Općine (finansijski plan provedbe Strategije) koji se treba izraditi po prihvaćanju strategije od strane nadležnog tijela, Općinskog vijeća, ih vezati uz preteće operativnih programa i nacionalnog strateškog razvojnog okvira do 2020.

8.1 Institucionalni okvir za provedbu

Općina Nova Kapela – jedinica lokalne samouprave

Ključnu ulogu u provedbi Strategije ima Općina, odnosno njezina upravna tijela. Općinsko vijeće usvaja Strategiju, te nakon usvajanja, redovito, razmatrajući godišnja i druga izvješća, prati njezinu provedbu.

Planskim dokumentima koje donosi osigurava njezinu provedbu te poduzima mjere iz svoje nadležnosti usmjereni poboljšanju provedbe. Načelnik usklađuje aktivnosti svih općinskih tijela i drugih dionika provedbe Strategije donošenjem provedbenih akata, predlaganjem mjera njezine provedbe, nadzorom nad provedbom tih mjera, sudjelovanjem u postupku odabira razvojnih projekata te izvješćivanjem Vijeća o provedbi i rezultatima provedbe. U okviru svog djelokruga, upravna tijela Općine prate provedbu, pripremaju i provode razvojne projekte te obavljaju i druge poslove od važnosti za provedbu Strategije koji su im propisima ili aktima povjereni, putem koordinatora provedbe kojeg imenuje načelnik.

Lokalna akcijska grupa (LAG) Posavina

LAG Posavina koordinator je aktivnosti provedbe projekata te sustava praćenja provedbe Strategije u dijelu provedbe projekata na područjima naselja Općine, a sufinanciraju se iz Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. (ESI fond EPFRR²¹). LAG je zadužen je za potporu i praćenje projekata koji se realiziraju iz Programa ruralnog razvoja putem svih provedbenih mjera, a posebno putem podmjere 19.2 odnosno realizaciju Lokalne razvojne strategije LAG-a za razdoblje 2014.-2020.

Razvojna agencija Brdosko-posavske županije - CTR

Koordinator je projekata za područje Županije, sukladno Zakonu o regionalnom razvoju. Županijska razvojna agencija, osim koordiniranja izrade i pripreme Županijske strategije, u procesu provedbe obavlja sljedeće poslove: praćenje provedbe, koordinacija, poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju; sudjelovanje u izradi razvojnih projekata. Uz aktivnosti povezane sa Strategijom, agencija i niz drugih aktivnosti u području promicanja ulaganja i podrške razvoju poduzetništva na području Općine Nova Kapela.

Javni sektor (javna interesna skupina razvojnih dionika)

Javni sektor, u ovom kontekstu, uključuje institucije i organizacija iz javnog sektora s područja Općine Nova Kapela i Brodsko-posavske županije. Dionici iz javnog sektora imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja svojeg djelovanja. Jačanje i uloga javnog sektora ključni su u proračunskom razdoblju 2014.-2020. te narednom proračunskom razdoblju 2021.-2027.

Civilno društvo (civilna interesna skupina razvojnih dionika)

Organizacije civilnog društva (OCD) pokazale su se kao značajan sudionik u izradi razvojne strategije zbog iskustva koje imaju u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. OCD imaju posebno značajnu ulogu u područjima zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih resursa. OCD ujedno mogu aktivno utjecati na dotok dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU fondova za financiranje inicijativa koje ne pokrivaju ostali dionici u regionalnom razvoju. Uloga OCD-a, razvoj participacijskih procesa kao i partnerskih odnosa s javnim i gospodarskim sektorom, jedna su od ključnih razvojnih smjernica za naredno razdoblje.

Poduzetnici (gospodarska interesna skupina razvojnih dionika)

Privatni, gospodarski, sektor je glavni pokretač gospodarstva, stvaranja blagostanja i radnih mesta. Svrha Strategije je, između ostalog, stvoriti preuvjetete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora. Ona će se, prije svega, ostvarivati razvojem suradnje i dialoga gospodarskog i javnog sektora (obrazovnog sustava, sustava tržišta rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaja, osiguravanje infrastrukture itd.). Iz tog razloga, sudjelovanje dionika iz privatnog sektora u pripremi i

²¹ Op.a: EPFRR (Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj)

provedbi Strategije, od izrazite je važnosti. Na taj način, djelovanje javnog sektora kontinuirano se uskladjuje s potrebama privatnog sektora, naravno, vodeći računa o poštivanju načela održivog razvoja.

8.2 Financiranje

Provedivost Strategije razvoja Općine Nova Kapela 2018.-2027. primarno se osigurava privlačenjem sredstava potrebnih za provedbu mjera. Financijski plan za realizaciju prioritetnih strateških projekata Općine sadrži prikaz potrebnih sredstava, razrađen po mjerama i izvorima financiranja. Okvirni financijski plan (za prioritetne strateške projekte) treba se izraditi temeljem podataka akcijskog plana i iz proračuna Općine te procjeni mogućnosti privlačenja sredstava iz državnog proračuna i fondova nacionalne razine, odnosno na temelju procjene mogućnosti privlačenja sredstava iz Strukturnih i investicijskih, drugih fondova EU te drugih izvora financiranja (kao mogućnosti financiranja treba uzeti u obzir i druge domaće i međunarodne izvore te privatni sektor).

Akcijski plan treba obuhvatiti projekciju potreba iz definiranih izvora za svaku godinu realizacije, počevši s 2018.-tom godinom, nakon objave definiranih operativnih programa i njihovih mjera te sukladno nacionalnom strateškom razvojnom okviru. Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava, kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja, važan su aspekt provedbe Strategije. Obzirom da se radi o planovima do 2027., umjesto ukupnog financijskog okvira, Strategija će, na godišnjoj razini, a kroz proračun, definirati godišnje potrebna (indikativna) financijska sredstva.

Provedba Strategije financirati će se iz sljedećih izvora:

- Proračun Općine Nova Kapela - planiran za kapitalna ulaganja, poticanje održivog gospodarskog razvoja, projekte u obrazovanju, programe zapošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene zaštite, socijalnu infrastrukturu, jačanje civilnog društva, za potrebe u kulturi, zaštitu prirode i gospodarenje otpadom, infrastrukturu (vode, promet), energetsku učinkovitost i upravljanje regionalnim razvojem. Iz proračuna su, u manjem dijelu planirana i sredstva za provedbu ostalih mjera, ali i za sufinanciranje projekata financiranih iz EU fondova i ostalih izvora financiranja.
- Proračun Brodsko-posavske županije - udio županijskog proračuna u provedbi gradske strategije predviđen je za provedbu zajedničkih projekata tj. planiran je za zajedničke projekte od regionalnog značaja.
- Sredstva državnog proračuna tj. proračuna resornih ministarstava pojavljuju se u obliku decentraliziranih sredstava i planirana su u proračunu Općine, ali su procijenjena i temeljem planiranih ili projekata koji su odobreni, ili su već u provedbi, (za gospodarske zone, tehnološku infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo, socijalnu infrastrukturu, kulturu, značajnija sredstva za zaštitu vodenih resursa nešto manja sredstva za zaštitu prirode i regionalni razvoj).
- Fondovi Europske unije – kao izvor značajnih sredstava za provedbu projekata planirani su i fondovi EU, kako (ESI) - Strukturnih i Investicijskih fondova (EFRR/EFRD, ESF, EPFRR/EAIRD, EFPR/EMFF) tako i drugih programa iz proračuna EU formiranih na razini Zajednice a koje mogu koristiti različiti sektorski korisnici u Republici Hrvatskoj, odnosno u kojima su prihvatljivi prijavitelji i korisnici iz Hrvatske. Osim EU fondova, planirana su sredstva i iz ostalih međunarodnih izvora (Svjetska banka, EIB, EBRD, Zaklade i Fondacije i sl.)
- Od ostalih izvora predviđaju se i privatni (koji uključuju tvrtke, ali i fizičke osobe kao financijere i donatore) te, u vrlo malom obimu, i ostali izvori sredstava (nevladine, lokalne organizacije i sl.).

9 Praćenje i vrednovanje

Kako bi se osigurala operativnost i provedba strategije iznimno je važno pratiti i vrednovati njezinu provedbu. To, ujedno, predstavlja osnovu za izradu godišnjih izvješća, a osnovni preduvjet je da su utvrđeni pokazatelji/indikatori ostvarenja pojedinih ciljeva, prioriteta i mjera koji su usuglašeni s nacionalnim i županijskim razvojnim okvirima za razdoblje do 2020. te do 2027.

Uspostavom sustava praćenja i vrednovanja ove strategije, omogućuje se efikasna i transparentna provedba. Glavni cilj ovakvog sustava je mogućnost provjere postoji li potreba za određenim programom i stvaranje sigurnosti da su dostupni resursi optimalno iskorišteni. Uz to, praćenje i vrednovanje Strategije daje razinu odgovornosti koja potvrđuje do koje mjere su ciljevi određenog programa ostvareni te se stvara novo znanje, odnosno povećava razumijevanje o tome što funkcioniра i kako poboljšati učinke različitih mjera i programa. Općenito, pratiti će se sljedeće skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera,
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj,
- učinkovitost i uspješnost u korištenju finansijskih sredstava.

Za učinkovitu provedbu praćenja i vrednovanja te korištenje rezultata vrednovanja potrebno je organizirati primjereno informacijski sustav upravljanja i pohrane relevantnih podataka. Pokazatelji predstavljaju osnovicu za vrednovanje koja omogućuje mjerjenje uspješnosti projekata. Takav sustav treba osigurati pravodobne informacije o različitim projektima, njihovim sudionicima i rezultatima. Osnovu sustava činila bi baza podataka koja bi minimalno morala sadržavati:

- Osnovne podatke o svakom projektu (nositelji, vrijeme trajanja, iznos financiranja itd.);
- Dodatne podatke o sadržaju projekta (mjera i prioritet unutar kojih se projekt realizira, sažetak projekta);
- Ključne pokazatelje rezultata svakog projekta.

Za vođenje baze podataka potrebno je imati odgovarajući računalni programski alat koji se temelji na internetskoj tehnologiji što bi omogućilo unos podataka, kao i pregled sadržaja putem Interneta, čime bi cijeli proces dobio na učinkovitosti i transparentnosti. Podaci potrebni za vrednovanje prikupljaju se, u pravilu, na projektnoj razini koja omogućuje individualno praćenje svakog projekta. S druge strane, agregirani podaci za sve projekte trebaju pružiti mogućnost praćenja provedbe strateških prioriteta i ciljeva.

Temeljem tih podataka izrađuje se izvješće o provedbi, na godišnjoj razini koje se prezentira Općinskom vijeću i javnosti. Praćenje napretka i vrednovanje utjecaja osigurat će informacije u svrhu javne debate i reprogramiranje, ažuriranje, strateškog dokumenta.

Postoji nekoliko tipologija pokazatelja od kojih je, za socio-ekonomske projekte najkorisnija ona koja se sastoji od: ulaznih i izlaznih pokazatelja, pokazatelja rezultata i pokazatelja dugoročnih učinaka. Ulazni pokazatelji pružaju informacije o finansijskim, ljudskim, materijalnim, organizacijskim i drugim resursima korištenim za provedbu projekta. Primjeri ulaznih pokazatelja su: ukupan proračun za provedbu projekta, broj organizacija uključenih u provedbu projekta, itd. Izlazni pokazatelji odnose se na izravne rezultate projektnih aktivnosti. Primjeri izlaznih pokazatelja su: kilometri izgrađenih cesta, broj usavršenih polaznika tečaja itd.

Pokazatelji rezultata izravno su povezani s ciljevima projekta. Oni pokazuju izravan učinak na korisnike projekta, a mogu se mjeriti fizičkim ili drugim jedinicama. Rezultati, također, omogućuju utvrđivanje učinkovitosti pojedinih projekata. Npr. ciljevi projekta izgradnje i/ili dogradnje vodoopskrbnog sustava mogu biti, na primjer: a) povećanje kapaciteta sustava, b) povećanje kvalitete sustava (smanjenje redukcije, smanjeni kvarovi, kvalitetnija voda) ili c) povećana teritorijalna pokrivenost sustavom i sl. Svaki od tih ciljeva izravno je povezan s jednim od rezultata projekta: povećanim kapacitetom, povećanom kvalitetom ili povećanom pokrivenošću.

Pokazatelji dugoročnih učinaka ukazuju na posljedice koje će projekti imati u dugom roku. Oni pokazuju posredne utjecaje projekata na veći dio stanovništva i na šire aspekte društvenog i gospodarskog razvoja (povećanje investicija, uvođenje novih usluga, promjene ponašanja pojedinaca ili tvrtki, povećanje zapošljavanja). Dugoročni učinci su povezani sa svrhom projekata, tj. s krajnjom namjenom pokretanja projekata. Svaki od tih učinaka može se kategorizirati prema pojedinim skupinama korisnika projekta koje se u pravilu dijele na: lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo i lokalne, nevladine i druge, organizacije. Cilj takve podjele je procijeniti učinke projekata na ključne nositelje razvoja, a to su upravo stanovništvo, poduzetnici, jedinicu lokalne samouprave te lokalne nevladine i druge organizacije.

Kvaliteti ocjenjivanja pridonosi veći broj izvora prikupljanja podataka. Tako se smanjuje rizik gubitka na kvaliteti podataka kao posljedica postojanja jednog izvora podataka. Zbog toga je poželjno, za svaki projekt zasebno, razmotriti sve mogućnosti prikupljanja podataka. Moguće metode prikupljanja podataka uključuju podatke iz zahtjeva za dodjelu sredstava, izvješća o završetku projekta, poštansku/internetsku anketu, osobni intervju, službenu statistiku, fokus-grupe koje okupljaju sve relevantne sudionike projekta itd.

Po završetku i prihvaćanju vrednovanja razvojnih učinaka strategije potrebno je, s glavnim rezultatima, upoznati ključne lokalne i regionalne dionike, a obavezno Primorsko-goransku županiju i LAG. Lokalni i regionalni dionici mogu biti upoznati s rezultatima vrednovanja neposredno ili posredno, preko medija, ili njihovom kombinacijom. Pri tome je posebno važno rezultate vrednovanja iskazati na razumljiv, i što objektivniji, način.

Tijekom provedbe strategije razvoja nužno je osigurati potpunu informiranost svih dionika te promidžbu rezultata strategije jer je to preduvjet učinkovitosti i optimalnosti. S tim ciljem, dobro je izraditi Komunikacijski plan čiji ciljevi su:

- Informirati širu javnost o ulozi Strategije razvoja Općine Nova Kapela u ostvarivanju ciljeva ravnomjernog lokalnog razvoja Republike Hrvatske i podizanja konkurentnosti hrvatskih općina;
- Informirati širu javnost o Strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama Strategije razvoja Općine Nova Kapela 2018.-2027.;
- Informirati dionike i potencijalne korisnike, na lokalnoj razini, o dostupnim mogućnostima financiranja razvojnih projekata;
- Osigurati transparentnost i provedbe;
- Osigurati pozitivno medijsko pokrivanje aktivnosti koje se provode u cilju ostvarenja ciljeva Županijske razvojne strategije kroz aktivan pristup predstavnicima medija.

Strategija razvoja odnosi se na razdoblje do 2027. godine. Tijekom razdoblja trajanja strategije, predviđene su je minimalno 2 revizije dokumenta i to radi promjena koje u nacionalnim programskim dokumentima može napraviti nacionalna razina, 2019. te 2023.

Vanjsko vrednovanje pokazatelja provedbe i samog dokumenta (*Ex ante evaluacija*) iznimno je važna i trebala bi biti provedena nakon izrade oba nacrta ažurirane Strategije. Vanjsko vrednovanje jedan je od glavnih alata efikasnog upravljanja²². Osnovna svrha vanjskog vrednovanja je poboljšanje operativnosti Strategije razvoja Općine Nova Kapela za razdoblje 2018.-2020., a time i cjelokupnog procesa programiranja. Cilj vanjskog vrednovanja je i optimizacija alokacije sredstava te poboljšanje kvalitete razvojnog programiranja. Ono definira procjenu: srednjeročnih i dugoročnih potreba; ciljeva koje treba postići; kvalitetu indikatora i očekivanih rezultata; ciljeva, u smislu utjecaja, u odnosu na osnovu analizu stanja; dodanu vrijednost zajednici, odnosno, usklađenost prioriteta zajednice i sektora s planiranim prioritetima i mjerama, te analizu iskustava iz prethodnog programiranja s preporukama za poboljšanja. Uloga vanjskog procjenitelja je nezavisna procjena i preporuke za izmjene tehničke

²² EU Commission's Communication, SEC 2001, 1197/6&7

provedbe ili politika vezanih uz postupak izrade strategije, u smislu poboljšanja i jačanja njezine kvalitete. Ona predstavlja polaznu točku za monitoring (nadzor) i daljnju evaluaciju provedbe razvojne strategije, osiguravanjem jasnih i kvantificiranih ciljeva, te odgovarajućih indikatora koji odražavaju strateške i operativne ciljeve strategije. Vanjsko vrednovanje treba doprinijeti postizanju nužne povezanosti Strategije razvoja Općine, prvenstveno, sa Županijskom razvojnom strategijom, te njezine usklađenosti s drugim, nadređenim, nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, kao i onima na razini Europske unije. Ona mora biti sastavni dio ukupnog procesa lokalnog i regionalnog razvoja utvrđenog nacionalnim strateškim razvojnim okvirom za isto programsko razdoblje kao osnovnim planskim dokumentom središnje razine kojim se utvrđuju ciljevi politike regionalnog i lokalnog razvoja, te, na taj način, i s ciljevima i prioritetima svih drugih strateških dokumenata i programa.